

CENTRUM PRO ŽIVOTNÍ
PROSTŘEDÍ A HODNOCENÍ
KRAJINY

MANAGEMENT PLÁN ZAHRADY A ZÁMEK V KROMĚŘÍŽI – AKTUALIZACE

zhotovitel:

EKOTOXA s.r.o.

Fišova 7, Brno, 602 00

objednatel:

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV

Územní pracoviště v Kroměříži

Sněmovní náměstí 1, Kroměříž, 767 01

datum zpracování analytické části: 11/2019

datum zpracování návrhové části: 12/2020

1 ÚVOD	5
2 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA STATKU A MANAGEMENT PLÁNU	6
2.1 ADMINISTRATIVNÍ A TECHNICKÉ INFORMACE O STATKU, IDENTIFIKACE	6
2.1.1 NÁZEV STATKU	6
2.1.2 ADMINISTRATIVNÍ PŘÍSLUŠNOST STATKU	6
2.1.3 IDENTIFIKACE POLOHY A GEOGRAFICKÉ SOUŘADNICE	6
2.1.4 PLOCHA STATKU	6
2.1.5 ZÁKLADNÍ INFORMACE O HODNOTÁCH STATKU	7
2.1.6 INDIKÁTORY SLEDOVÁNÍ HODNOT A STABILITY OUV	8
TABULKA 1: HODNOCENÍ KLÍČOVÝCH UKAZATELŮ DLE ROČNÍCH MONITOROVACÍCH ZPRÁV	9
2.2 CÍLE AKTUALIZACE MANAGEMENT PLÁNU	12
2.2.1 ZÁKLADNÍ CÍLE MANAGEMENT PLÁNU	12
ANALYTICKÁ ČÁST	13
3 AKTUALIZACE ANALYTICKÉ ČÁSTI	14
3.1 KONKRÉTNÍ CÍLE MANAGEMENT PLÁNU	14
3.2 SOUPIS VLASTNÍKŮ STATKU	14
TABULKA 2: PODÍL VLASTNICTVÍ NA ROZLOZE STATKU K 1/2022	15
3.3 HRANICE STATKU A JEHO NÁRAZNÍKOVÉ ZÓNY	15
3.4 ODBORNĚ POPISNÉ ÚDAJE O STATKU	16
3.5 SOUČASNÝ STAV PAMÁTKY A RIZIKOVÉ FAKTORY	17
3.5.1 FYZICKÝ STAV DOCHOVÁNÍ	17
3.5.2 SOUČASNÉ VYUŽÍVÁNÍ STATKU A JEHO PŘÍPADNÉ LIMITY	24
3.5.3 SEZNAM MOŽNÝCH NEGATIVNÍCH FAKTORŮ A JEJICH UPLATŇOVÁNÍ NA STAVU PAMÁTKY	25
3.5.3.1 Rizika spojená s životním prostředím	25
TABULKA 3: STANOVENÍ STUPNĚ OHROŽENÍ JEDNOTLIVÝMI POLUTANTY ($\text{T.KM}^{-2}.\text{ROK}^{-1}$)	26
3.5.3.2. Rizika spojená s turistickým ruchem	29
TABULKA 4: POČET NÁVŠTĚVNÍKŮ	29
TABULKA 5: POČET NÁVŠTĚVNÍKŮ V KROMĚŘÍŽI V ROCE 2018	30
3.6 PRÁVNÍ RÁMEC	30
3.6.1 VÝNOS O OCHRANĚ A PRÁVNÍ PŘEDPISY A OPATŘENÍ VZTAHUJÍCÍ SE K OCHRANĚ VÝJIMEČNĚ SVĚTOVÉ HODNOTY STATKU	30
3.6.2 PŘEHLED HLAVNÍCH ODPOVĚDNOSTÍ VÝKONU SPRÁVY A PÉČE O STATEK	31
3.6.3 SPOLUPRACUJÍCÍ SUBJEKTY	32
3.7 DOKUMENTY ZAJIŠŤUJÍCÍ UCHOVÁNÍ A PÉČI O STATEK	32
3.7.1 SOUČASNÝ STAV ÚZEMNĚ–PLÁNOVACÍ DOKUMENTACE A DALŠÍCH RELEVANTNÍCH URBANISTICKÝCH NEBO ARCHITEKTONICKÝCH STUDIÍ VÝZNAMNÝCH Z HLEDISKA SLEDOVANÝCH INDIKÁTORŮ PRO ZACHOVÁNÍ VYNIKAJÍCÍ UNIVERZÁLNÍ HODNOTY	32
3.7.2 VAZBY NA NADŘÁZENOU ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTACI	34
3.7.3 SOUČASNÁ PŘIPRAVENOST OBNOVY ČI REGENERACE STATKU A JEHO JEDNOTLIVÝCH ČÁSTÍ	37
3.7.4 ANALÝZA EXISTUJÍCÍCH KONCEPCÍ Z HLEDISKA CESTOVNÍHO RUCHU A JEJICH RÁMEC	38

3.7.5 ANALÝZA EXISTUJÍCÍCH KONCEPCÍ A DOKUMENTŮ Z HLEDISKA DOPRAVY V POHYBU A KLIDU	43
3.7.6 ANALÝZA DEMOGRAFICKÉ SITUACE	46
TABULKA 6: DLOUHODOBÝ VÝVOJ POČTU OBYVATEL A DOMŮ V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ	46
TABULKA 7: VÝVOJ POČTU OBYVATEL V ŘEŠENÉM ÚZEMÍ OD R. 2010	46
TABULKA 8: POČET OBYVATEL A VĚKOVÁ STRUKTURA – SROVNÁNÍ S ČR	47
3.7.7 ANALÝZA OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	47
3.7.8 ANALÝZA KULTURNÍHO ŽIVOTA A KULTURNÍ INFRASTRUKTURY	48
3.8 ASPEKTY SLUŽEB PRO NÁVŠTĚVNÍKY A PREZENTACE HODNOT	50
3.8.1 ANALÝZA DOSTUPNOSTI STATKU PRO NÁVŠTĚVNÍKY	50
3.8.2 ANALÝZA ZÁKLADNÍCH EXISTUJÍCÍCH SLUŽEB PRO NÁVŠTĚVNÍKY	50
3.8.3 ANALÝZA POČTŮ NÁVŠTĚVNÍKŮ	50
3.8.4 ANALÝZA STAVU ODBORNOSTI PERSONÁLU A ZAPOJENÝCH SUBJEKTŮ Z ODBORNÉ I VÝKONNÉ SLOŽKY PAMÁTKOVÉ PÉČE	51
TABULKA 9: STAV ODBORNOSTI PERSONÁLU V JEDNOTLIVÝCH INSTITUCÍCH STATKU	51
3.8.5 ANALÝZA STAVU PREZENTACE A SPOLUPRÁCE S VEŘEJNOSTÍ	51
3.8.6 ANALÝZA DALŠÍCH ROZVOJOVÝCH POTENCIÁLŮ STATKU A JEHO OKOLÍ	53
3.9 ANALÝZA FINANCOVÁNÍ	54
3.9.1 FINANCOVÁNÍ PAMÁTKY SVĚTOVÉHO DĚDICTVÍ UNESCO V LETECH 2009–2019	54
TABULKA 10: FINANCOVÁNÍ PAMÁTKY SVĚTOVÉHO DĚDICTVÍ UNESCO V POSLEDNÍCH 10 LETECH	54
3.9.2 SEZNAM EXISTUJÍCÍCH DOTAČNÍCH TITULŮ:	57
<u>4 SWOT ANALÝZA VE VZTAHU K ZACHOVÁNÍ OUV</u>	<u>58</u>
<u>5 SLEPT ANALÝZA VE VZTAHU K ZACHOVÁNÍ OUV</u>	<u>61</u>
<u>6 ANALÝZA STABILIZACE OUV PAMÁTKY SVĚTOVÉHO DĚDICTVÍ V AKTUÁLNÍ ETAPĚ ZPRACOVÁNÍ ÚP KROMĚŘÍŽ</u>	<u>65</u>
<u>7 VÝCHODISKA NÁVRHOVÉ ČÁSTI AKTUALIZACE MANAGEMENT PLÁNU</u>	<u>67</u>
<u>8 SEZNAM PODKLADŮ A BIBLIOGRAFIE</u>	<u>68</u>
<u>NÁVRHOVÁ ČÁST</u>	<u>70</u>
<u>9 AKTUALIZACE NÁVRHOVÉ ČÁSTI – VÝCHODISKA</u>	<u>71</u>
<u>11 NUTNÁ OPERATIVNÍ OPATŘENÍ SMĚŘUJÍCÍ KE STABILIZACI A ZLEPŠOVÁNÍ STAVU STATKU</u>	<u>72</u>
11.1 OPERATIVNÍ OPATŘENÍ V OBLASTI OCHRANY A ŘÍZENÍ STATKU	73
11.1.1 ZÁVĚRY SWOT A SLEPT ANALÝZY Z ANALYTICKÉ ČÁSTI	73
11.1.2 OPATŘENÍ V OBLASTI OCHRANY A ŘÍZENÍ STATKU	73
11.1.3 DOPORUČENÍ V OBLASTI OCHRANY A ŘÍZENÍ STATKU	75
11.2 OPERATIVNÍ OPATŘENÍ V OBLASTI PÉČE, KONZERVACE A OBNOVY STATKU (Z HLEDISKA SVĚTOVÉ HODNOTY)	76
11.2.1 ZÁVĚRY SWOT A SLEPT ANALÝZY Z ANALYTICKÉ ČÁSTI	76
11.2.2 OPATŘENÍ A PROJEKTY V OBLASTI PÉČE, KONZERVACE A OBNOVY STATKU	77
11.2.3 DOPORUČENÍ, PODROBNĚJŠÍ INFORMACE O VYBRANÝCH PROJEKTECH V OBLASTI PÉČE, KONZERVACE A OBNOVY STATKU	
A DALŠÍ INFORMACE	78

11.3 OPERATIVNÍ OPATŘENÍ PRO SNÍŽENÍ RIZIK A PŘEDCHÁZENÍ POŠKOZENÍ STATKU	80
11.3.1 ZÁVĚRY SWOT A SLEPT ANALÝZY Z ANALYTICKÉ ČÁSTI	80
11.3.2 OPATŘENÍ A PROJEKTY PRO SNÍŽENÍ RIZIK A PŘEDCHÁZENÍ POŠKOZENÍ STATKU	81
11.3.3 DOPORUČENÍ PRO SNÍŽENÍ RIZIK A PŘEDCHÁZENÍ POŠKOZENÍ STATKU	82
11.4 OPERATIVNÍ OPATŘENÍ V MAJETKOPRÁVNÍ OBLASTI	84
11.4.1 ZÁVĚRY SWOT A SLEPT ANALÝZY Z ANALYTICKÉ ČÁSTI	84
11.4.2 OPATŘENÍ A PROJEKTY V MAJETKOPRÁVNÍ OBLASTI	84
11.5 OPERATIVNÍ OPATŘENÍ V OBLASTI OPTIMÁLNÍHO VYUŽÍVÁNÍ STATKU	84
11.5.1 ZÁVĚRY SWOT A SLEPT ANALÝZY Z ANALYTICKÉ ČÁSTI	84
11.5.2 OPATŘENÍ V OBLASTI OPTIMÁLNÍHO VYUŽÍVÁNÍ STATKU	85
11.6 POTŘEBNÉ PROJEKTY V OBLASTI PREZENTACE A INTERPRETACE HODNOT STATKU	85
11.6.1 ZÁVĚRY SWOT A SLEPT ANALÝZY Z ANALYTICKÉ ČÁSTI	85
11.6.2 POTŘEBNÉ PROJEKTY V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ PERSONÁL A VEŘEJNOSTI	86
11.6.3 DOPORUČENÍ A PODROBNĚJŠÍ INFORMACE K OPATŘENÍM V OBLASTI PREZENTACE STATKU A VZDĚLÁVÁNÍ VEŘEJNOSTI	88
11.7 OPERATIVNÍ OPATŘENÍ V OBLASTI INFRASTRUKTURY, DOSTUPNOSTI STATKU A DOPRAVNÍCH VAZEB	89
11.7.1 ZÁVĚRY SWOT ANALÝZY Z ANALYTICKÉ ČÁSTI	89
11.7.2 OPATŘENÍ A PROJEKTY V OBLASTI INFRASTRUKTURY	89
11.8 MONITORING STATKU Z HLEDISKA UCHOVÁNÍ VÝJIMEČNÉ SVĚTOVÉ HODNOTY	91
11.9 POTŘEBNÉ ODBORNÉ A VĚDECKO–VÝZKUMNÉ PRÁCE VE PROSPĚCH OUV STATKU	91
11.9.1 POTENCIÁL SPOLUPRÁCE, SYNERGIE AKTIVIT JEDNOTLIVÝCH ČLENŮ ŘÍDÍCÍ SKUPINY VE PROSPĚCH UDRŽITELNOSTI PAMÁTKY	91
11.9.2 EXISTUJÍCÍ NEBO POTENCIÁLNÍ STŘETY ZÁJMŮ NA ÚZEMÍ STATKU	91
<u>12 POSTUP A ZPŮSOB REALIZACE MANAGEMENT PLÁNU</u>	<u>91</u>
12.1 ČASOVÝ HORIZONT MANAGEMENT PLÁNU	91
12.2 ŘÍDÍCÍ SKUPINA SVĚTOVÉ PAMÁTKY	91
<u>13 PERIODICKÁ KONTROLA A ZPŮSOB HODNOCENÍ NAPLŇOVÁNÍ MANAGEMENT PLÁNU</u>	<u>92</u>
<u>14 SEZNAM VYUŽITÝCH PODKLADŮ</u>	<u>93</u>
<u>15 INFORMACE O ZPRACOVATELI MANAGEMENT PLÁNU</u>	<u>94</u>
<u>16 PŘÍLOHY</u>	<u>94</u>

Seznam zkratek

AZZ	Arcibiskupský zámek a zahrady
IOP, IROP	Integrovaný operační program
KZ	Květná zahrada
MK	Ministerstvo kultury
MP	Management plán
MUO	Muzeum umění Olomouc
NCZK	Národní centrum zahradní kultury
NKP	Národní kulturní památka
NPÚ	Národní památkový ústav
OK	Olomoucký kraj
OUV	Outstanding universal value (výjimečná světová hodnota)
PD	Projektová dokumentace
PZ	Podzámecká zahrada
RMZ	Roční monitorovací zpráva
SZ	Státní zámek
ÚOP	Územní odborné pracoviště
ÚPD	Územně plánovací dokumentace
ZK	Zlínský kraj
ZÚR ZK	Zásady územního rozvoje Zlínského kraje

1 ÚVOD

Management plán a jeho aktualizace jsou důležitým nástrojem řízení a zabezpečení efektivní ochrany výjimečné světové hodnoty statku zapsaného na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO.

Zahrady a zámek v Kroměříži jsou právě takovým statkem, s výjimečnou světovou hodnotou, zapsaným na Seznam světového dědictví UNESCO v roce 1998. Jedná se o sériový statek složený z Květné zahrady a Podzámecké zahrady se zámkem. Jedním z účinných nástrojů odborné a koncepční péče by měl být Management plán, který byl zhotoven v roce 2009 a aktualizován v roce 2020.

Aktualizace Management plánu je zpracována na základě materiálu „Doporučená struktura Management Plánu – Plánu nakládání se statky zapsanými na Seznam světového dědictví“, vydaného Ministerstvem kultury v roce 2011.

Aktualizace Management plánu pro Zahrady a zámek v Kroměříži navazuje na existující Management plán zpracovaný v roce 2009, ve vazbě na roční monitorovací zprávy (RMZ) za roky 2010 - 2021. Důraz je kladen na indikování aktuálních potřeb statku, zajištění efektivní ochrany a zpřehlednění.

Pro zpracování Aktualizace Management plánu (dále jen MP) je významná spolupráce a koordinace prací s Řídící skupinou památky světového dědictví, která byla ustavena v roce 2019.

Po obměně Řídící skupiny a Site managera, v listopadu 2021, byl MP doplněn tak, aby odrážel realizované změny, nové záměry a odpovídal faktickému stavu věcí. Základním předpokladem, aby MP fungoval, je zapojení a zájem vlastníků, příslušných odborných pracovišť, zástupců města Kroměříže a Klubu UNESCO v Kroměříži.

Dokončení a schvalování MP bylo ovlivněno dopady pandemie COVID 19, a také dopady vyvolanými válečným konfliktem na Ukrajině. Aktualizovaný Management plán byl připomínkován Národním památkovým ústavem, byl projednán a odsouhlasen Řídící skupinou 24. června 2022. Výsledkem je tedy konsolidovaný dokument, obsahující analytickou i návrhovou část, odráží vývoj změn vlastnických vztahů a odpovědností a především zájem všech aktérů na kvalitní péči o statek, který je společným kulturním dědictvím.

V Kroměříži, 31.10.2022

Site manažerka:

Ing. Michaela Šojdrová

Členky a členové řídící skupiny:

Mgr. Barbora Dostálová

Mgr. Milan Filip

Ing. Mgr. Zuzana Fišerová, Ph.D.

Mgr. Tereza Kasalová

Ing. Michaela Letá

Mgr. Zdeněk Novák

Mgr. Jaroslav Němec

MUDr. Eva Nováková

Ing. Alena Pospíšilová

Ing. Simona Prečanová

Lubomír Traub, MSc.

Ing. Jiří Uhlíř

Mgr. Ondřej Zatloukal

2 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA STATKU A MANAGEMENT PLÁNU

2.1 Administrativní a technické informace o statku, identifikace

2.1.1 Název statku

Zahrady a zámek v Kroměříži

Sériový statek světového dědictví o dvou částech:

- Podzámecká zahrada a zámek (C 860–001)
- Květná zahrada (C 860–002)

Zlínský kraj, okres Kroměříž

Datum zápisu: 2. 12. 1998

Kritéria zápisu: (ii), (iv)

Číslo na seznamu světového dědictví: 860

<http://whc.unesco.org/en/list/860>

Web s informacemi o statku: www.zamek-kromeriz.cz

Státní správa na úseku památkové péče: Krajský úřad Zlínského kraje

Obec s rozšířenou působností: Městský úřad Kroměříž

2.1.2 Administrativní příslušnost statku

Název památky světového dědictví UNESCO: **Zahrady a zámek v Kroměříži**

Stát: **Česká republika**

Kraj (od roku 2000): **Zlínský kraj**

Obec: **Kroměříž**

2.1.3 Identifikace polohy a geografické souřadnice

Geografické souřadnice: **Zámek a Podzámecká zahrada**

severní: 49°18'35"

jižní: 49°18'06"

východní: 17°23'00"

západní: 17°24'03"

Geografické souřadnice: **Květná zahrada**

severní: 49°18'00"

jižní: 49°17'35"

východní: 17°22'45"

západní: 17°23'11"

2.1.4 Plocha statku

Celková rozloha statku je 74,58 ha, z toho Zámek 0,53 ha, Podzámecká zahrada 58,29 ha a Květná zahrada 14,5 ha.

Rozloha nárazníkové zóny (buffer zone) je 441 ha.

Na tomto místě je také třeba upozornit na častou nesrovnalost uváděné rozlohy památky. V původním MP z roku 2009, ale i v některých propagačních materiálech, se často vyskytuje údaj o rozloze Podzámecké zahrady 64 ha. Tento údaj vychází z historické rozlohy zahrady před rokem 1918, kdy zahrada dosahovala v úseku ulice Kojetínská až ke křižovatce s ulicí Štěchovice. Fakticky správný je tedy údaj 58,3 ha, který vychází ze součtu ploch stávajících pozemků katastru nemovitostí, které se nachází uvnitř hranic území statku světového dědictví UNESCO.

2.1.5 Základní informace o hodnotách statku

Stručná syntéza

Soubor skládající se z Arcibiskupského zámku, Podzámecké zahrady a nedaleké Květné zahrady se nachází v centru historického města Kroměříž ve Zlínském kraji v České republice. Zahrady a zámek v Kroměříži jsou příkladem raně barokního architektonického souboru, který do válkou zničené střední Evropy přinesl velmi hodnotnou, původně italskou architekturu ve spojení s vysoce kvalitním sochařstvím, malířstvím a užitným uměním, a dovedl ji až na samý vrchol dokonalosti v návrhu zahrady, kde se technické možnosti využití vody uplatnily s naprostou virtuozitou. Podzámecká zahrada je mimořádnou ukázkou tvůrčího sblížení středoevropského zahradního umění s širšími evropskými trendy krajinářských parků. Květná zahrada ovlivnila tvorbu zahrad na Moravě a vliv zámku sahal ještě dále, až do oblasti Podunají. Zahrady a zámek v Kroměříži jsou výjimečně intaktním a zachovalým příkladem barokního šlechtického souboru (v daném případě sídlo vlivného duchovního), který se skládá z rezidence, zahrady a rozsáhlejšího parku, který je odrazem období romantismu 19. století. Monumentální barokní zámek se nachází v severozápadní části historického města Kroměříž a je volně stojící budovou se čtyřmi křídly a nádvořím ve tvaru lichoběžníku. Uvnitř je výjimečně bohatá výzdoba interiérů a hodnotné sbírky. Se zahradou zámek spojují rozlehlé místnosti v přízemí (sala terrena), kde jsou jeskyně – grotta, z nichž jedna je napodobeninou dolu. Podzámecká zahrada má rozlohu 58 ha a je osázena řadou exotických druhů stromů (jehličnatých i listnatých), a to jak solitéry, tak i skupiny, a nacházejí se zde i některé významné architektonické prvky. Patří mezi ně polokruhová kolonáda v neoklasicistním slohu postavená v roce 1846 pro sochy z Pompejí, podle kterých má i svůj název: Pompejská kolonáda. Na západním okraji je honosná budova Maxova statku v empírovém slohu s působivým sloupovím a výraznými bočními křídly. Tři elegantní litinové můstky – Stříbrný, Vázový a Lucernový – byly vyrobeny v arcibiskupské slévárně. Zahrada se základním barokním půdorysem byla koncem 18. století a počátkem 19. století pod vlivem romantismu přebudována do krajinářského stylu. Květná zahrada o rozloze 14,5 ha se nachází v jihozápadní části města. Jedná se o formální zahradu italského stylu, do níž se vstupuje 244 metrů dlouhou arkádovou loggií se sochami a bustami, která se otevírá do první části zahrady, jejímž nejpůsobivějším prvkem je rotunda s půdorysem osmicípé hvězdy. Geometrické partery symetricky uspořádané kolem rotundy obsahují bludiště a květinové záhony oddělené nízkými živými ploty. Na tuto část zahrady navazuje další, mezi jejíž hlavní prvky patří dva nízké náspy s altánky a dvěma obdélníkovými bazénky po stranách hlavní osy zahrady. Odtud lze vinoucí se pěšinou dojít k voliéře a nádhernému skleníku. Kompozice a vzhled Květné zahrady (1665–1675) je prakticky intaktní, což z ní činí vzácný příklad raně barokní zahrady.

Kritérium (ii): Soubor v Kroměříži, obzvláště pak Květná zahrada jako jedna z nejdůležitějších zahrad své doby, hrála zásadní roli ve vývoji barokních zahrad a koncepcí rezidencí ve střední Evropě.

Kritérium (iv): Zahrady a zámek v Kroměříži jsou jedinečně zachovaným příkladem knížecího paláce a přidružených zahrad ze 17. až 18. století.

Integrita

Statek obsahuje všechny důležité prvky k vyjádření výjimečné světové hodnoty, a to jak v případě bývalé barokní rezidence tak i obou zahrad. Jeho vymezení a rozloha jsou odpovídající. Žádný z atributů statku není ohrožen. Zámek a přilehlá zahrada stejně jako Květná zahrada se nacházejí na území městské památkové rezervace, jež je shodná s nárazníkovou zónou. Na území statku i nárazníkové zóny nejsou plánovány žádné urbanistické změny. Vizuální integrita statku není ohrožena. Podle platných předpisů a plánu územního rozvoje podléhá nová výstavba v nárazníkové zóně a s ní spojená rizika předchozímu schválení příslušnými orgány včetně orgánů památkové péče.

Autenticita

Míra autenticity tohoto souboru je velmi vysoká. Zámek si do značné míry udržel svoji původní podobu a výzdobu. V současné době obě zahrady znovu získávají svůj původní vzhled a krásu jako výsledek

restaurátorských prací založených na důkladném studiu. Všechny tyto restaurátorské práce probíhají v souladu s přísnými kritérii památkové péče a za použití výlučně historických materiálů a technologických postupů. Tyto principy se uplatňují též v případě obou zahrad a garantují tak ochranu jejich vysoké autenticity.

Podmínky ochrany a správy

Statek je chráněn zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů. Zahrady a zámek v Kroměříži byly prohlášeny národní kulturní památkou a tudíž podléhají nejvyššímu stupni právní ochrany týkající se památkové péče. Na soubor se rovněž vztahuje vyhláška ministerstva kultury č. 1589/78 VI/1, podle níž bylo historické jádro Kroměříže vyhlášeno městskou památkovou rezervací. Nárazníková zóna je vymezena na základě platných předpisů a odpovídá městské památkové rezervaci. Arcibiskupský zámek a Podzámecká zahrada jsou ve vlastnictví Římskokatolické církve, zastoupené Arcibiskupstvím olomouckým. Květná zahrada je ve vlastnictví státu zastoupeného jím financovanou institucí, tj. Národním památkovým ústavem. Management plán je platný a jsou naplánovány jeho pravidelné aktualizace. Zodpovědnost za správu statku náleží příslušným vlastníkům statků resp. jimi za tímto účelem zřízeným organizacím. Tyto subjekty rovněž odpovídají za plánování a zajištění údržby, provozu a propagaci památky. Jejich činnost je financována z vlastních prostředků a z účelových finančních nástrojů, jako jsou grantové a dotační tituly programů Ministerstva kultury ČR, jež jsou určeny k financování nemovitých kulturních památek a také z finančních prostředků vyčleněných z veřejných zdrojů. Z památkového hlediska je stav statku dobrý. Od roku 2000 se na vnitrostátní úrovni připravují roční monitorovací zprávy, jež slouží správcům statku, Ministerstvu kultury ČR, Národnímu památkovému ústavu a ostatním subjektům podílejícím se na výkonu správy statku.

https://www.npu.cz/portal/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/pamatky-s-mezinarodnim-statusem/OUV/ROUV_Kromeriz_2021_CJ.pdf

Atributy výjimečné světové hodnoty:

Podzámecká zahrada a zámek

- soubor knížecího (biskupského) paláce a přidružené zahrady
- dispozice zámku a jeho vybavení
- architektonické a kompoziční rozvržení a vybavení zahrady
- druhová skladba výsadby
- archeologické dědictví

Květná zahrada

- architektonické a kompoziční rozvržení a vybavení zahrady
- druhová skladba výsadby

2.1.6 Indikátory sledování hodnot a stability OUV

Soubor statku je z hlediska památkové péče jako celek v dobrém stavu, přestože jednotlivé prvky/ukazatele vyžadují komplexnější obnovu. Pravidelná údržba se provádí v souladu s navrženým harmonogramem. Statek je chráněn zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Zahrady a zámek v Kroměříži jsou prohlášeny národní kulturní památkou. Nárazníková zóna je vymezena městskou památkovou rezervací a jejím ochranným pásmem. Ve věci dlouhodobé správy je třeba posílit regulaci městské výstavby.

Zodpovědnost za správu statku nese státní organizace Národní památkový ústav, který poskytuje finanční zajištění údržby a ochrany. Tato organizace rovněž, na základě smlouvy o služebnosti požívání a vzájemné spolupráci zajišťuje plán ochrany statku a vede agendu správy statku světového dědictví. Od zápisu památky na Seznam světového dědictví se provádí pravidelný monitoring. Opatření nutná pro zachování výjimečné světové hodnoty historického dědictví statku, jsou identifikována v Plánu nakládání se statkem (Management Plán), který je platný od roku 2010 a je průběžně aktualizován (stav k roku 2019).

Tabulka 1: Hodnocení klíčových ukazatelů dle ročních monitorovacích zpráv

Hodnocení klíčových ukazatelů pro objekt zámku								
	2010	2011	2013	2014	2015	016	2017	2018
Původnost a celistvost	2	2	2	2	2	2	2	2
Stavební stav, obnova	2	2	2	2	2	2	2	2
Prezentace památky	2	2	2	2	2	2	2	2
Návštěvnost	82 873	56 175		64 593	70 745	75 819	71 034	69 280
Hodnocení klíčových ukazatelů pro Podzámeckou zahradu								
	2010	2011	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Původnost a celistvost	2	2	2	2	2	2	2	2
Stavební stav drobné architektury	3	3	3	3	3	3	3	3
Péče o všechny kategorie ploch	3	3	3	3	3	3	3	3
Stav biotické složky kompozice zahrady (Přírodní vlivy stárnutí)								
Stav abiotické části kompozice	4	4	4	4	4	4	4	4
Prezentace památky	4	3	3	3	3	3	3	3
Hodnocení klíčových ukazatelů pro Květnou zahradu								
	2010	2011	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Původnost a celistvost	2	2	2	2	2	2	2	2
Stavební stav architektury	2	2	2	2	2	2	2	2
Péče o všechny kategorie ploch	3	3	3	2	2	2	2	2
Stav biotické složky kompozice zahrady (Přírodní vlivy stárnutí)								
Stav abiotické části kompozice	5	5	5	2	2	2	2	2
Prezentace památky	2	2	2	2	2	2	2	2
Návštěvnost	63 906	59 382	45 926	63 950	119 791	129 489	113 774	111 343

Klíčové ukazatele

1	kompletně zachovaná z doby založení s hodnotnými vstupy z dalších období
	kompletně zachovaná z doby založení s hodnotnými i méně hodnotnými vstupy z dalších období (méně hodnotné vstupy reverzibilní povahy jen mírně narušují původní kompozici)
3	zachovaná z doby založení, mírně narušená nereverzibilními méně kvalitními vstupy
4	zachovaná z doby založení, narušená méně kvalitními nereverzibilními vstupy dalších období
5	zachovaná z doby založení, výrazně narušená méně kvalitními nereverzibilními vstupy dalších období

Stavební stav, obnova		
1	výborný	vyžaduje pouze drobné opravy
2	dobrý	vyžaduje drobné opravy, rozsáhlejší památkovou obnovu pouze v detailech
3	vyhovující	vyžaduje drobné opravy, v dílčích částech rozsáhlejší památkovou obnovu
4	nevyhovující	vyžaduje rozsáhlejší památkovou obnovu
5	havarijní	vyžaduje celkovou památkovou obnovu
Prezentace památky		
1	výborný	na velmi vysoké úrovni – dostatek kvalitních informačních a propagačních materiálů různého stupně odbornosti, kvalitní vícevrstevný informační systém, kvalitní průvodcovské služby, kvalitní internetové stránky – vše v několika jazykových
2	velmi dobrý	základní prezentace a nabídka služeb z větší části na vysoké úrovni, potenciál památky využit z velké části
3	dobrý	základní nabídka služeb z větší části průměrné kvality – využita většina běžných forem prezentace památky, jen částečně využit potenciál památky
4	vyhovující	základní nabídka služeb průměrné kvality – využívána jen část běžných forem prezentace památky, využita jen malá část potenciálu památky
5	nevyhovující	základní nabídka služeb podprůměrné kvality – absence kvalitních informačních a propagačních materiálů, absence funkčního informačního systému, nedostatečná nabídka průvodcovských služeb, velmi málo využitý potenciál památky
Přírodní vlivy, stárnutí (dopad na biologickou složku kompozice zahrady)		
1	výborný	negativní vlivy minimální, kostra kompozice ve velmi dobrém zdravotním stavu bez statických problémů (plně perspektivní stromy), více než 30% stromů je ve věkovém stádiu 1–3 (mladé sazenice – dospívající jedinci)
2	dobrý	na malém procentu kosterních dřevin (do 10%) se projevují zdravotní a statické problémy (předpokládána jen krátkodobá existence), více než 30% stromů je ve věkovém stádiu 1–3 (mladé sazenice – dospívající jedinci)
3	vyhovující	méně než 30% kosterních dřevin (plně se uplatňujících v současné kompozici) vykazuje vážné zdravotní nebo statické problémy (předpokládána jen krátkodobá existence), více než 30% stromů je ve věkovém stádiu 1–3 (mladé sazenice – dospívající jedinci)
4	nevyhovující	přímo ohrožena biologická část kompozice – více jak 30% kosterních dřevin (plně se uplatňujících v současné kompozici) vykazuje vážné zdravotní nebo statické problémy (předpokládána jen krátkodobá existence), méně než 30% stromů je ve věkovém stádiu 1–3 (mladé sazenice – dospívající jedinci)
5	havarijní	více jak 50% kosterních dřevin (plně se uplatňujících v současné kompozici) vykazuje vážné zdravotní a statické problémy (předpokládána jen krátkodobá existence), více než 30% stromů je ve věkovém stádiu 1–3 (mladé sazenice – dospívající jedinci)
Stavební stav drobné architektury		
1	výborný	80% objektů je v dobrém technickém stavu – vyžaduje pouze drobné opravy
2	dobrý	méně než 50 % objektů vyžaduje rozsáhlejší památkovou obnovu
3	vyhovující	více než 50% objektů vyžaduje rozsáhlejší památkovou obnovu (částečně poškozený)
4	nevyhovující	méně než 50% objektů vyžaduje celkovou památkovou obnovu (špatný nebo havarijní stav)
5	havarijní	50% a více objektů vyžaduje celkovou památkovou opravu

Péče o všechny kategorie ploch		
1	výborný	u 80% ploch je péče na vysoké úrovni po celý rok (technologická kázeň – termíny a způsob údržby operativně přizpůsobovány potřebám biologického materiálu, pouze s krátkodobými výkyvy v kvalitě např. zaplevelení záhonů a cest způsobené nepříznivými klimatickými vlivy), zpracovány kvalitní plány péče, vysoká odborná erudice personálu
2	dobrý	u 50% – 80% ploch je péče na vysoké úrovni, u ostatních na dobré úrovni
3	vyhovující	u 80% ploch je dobrá úroveň péče (dodržovány technologické termíny, chybí individuální přístup ke specifickým částem kompozice, drobné vady v technologii) většinou způsobeno nedostatečnou odbornou erudicí personálu nebo nedostatečným personálním zajištěním a technickým vybavením objektu
4	nevyhovující	u více jak 50% je péče na dobré úrovni
5	havarijní	úroveň péče na více jak 50% ploch nevyhovující (nedodržovány základní technologické termíny, nevyhovující kvalita odborné práce)
Stav abiotické části kompozice (cesty, vodní prvky)		
1	výborný	Zajištěn dostatečný zdroj vody celý rok, břehy vodních nádrží a vodotečí slabě erodovány jen v nejnamáhavějších úsecích, bez větších nánosů sedimentů, vodohospodářská zařízení v dobrém technickém stavu nebo vyžadují jen drobné opravy, funkční většina vodních prvků kompozice. Technický stav cest velmi dobrý, vyžadují jen lokální opravy.
2	dobrý	Zajištěn dostatečný zdroj vody celý rok, břehy vodních nádrží a vodotečí slabě erodovány, bez větších nánosů sedimentů, 80% vodohospodářská zařízení v dobrém technickém stavu, další vyžadují náročnější opravy, funkční většina vodních prvků kompozice. Technický stav cest velmi dobrý, Méně než 20% vyžaduje rozsáhlejší opravy.
3	vyhovující	Dodávky vody do zahrady jsou nerovnoměrné, krátkodobě nepokrývají potřebu provozu a péče o zahradu. Břehy vodních nádrží a vodotečí víc jak z 50% erodovány, nádrže a vodoteče částečně zaneseny sedimenty, 50% vodohospodářská zařízení v dobrém technickém stavu, ostatní vyžadují náročnější opravy, funkční většina vodních prvků kompozice. Méně jak 50% délky cest
4	nevyhovující	Dodávky vody do zahrady jsou nerovnoměrné, nepokrývají zcela potřebu provozu a péče o zahradu. Silně erodováno více jak 50% délky břehů vodních nádrží a vodotečí, nádrže a vodoteče zaneseny sedimenty, více jak 50% vodohospodářských zařízení ve špatném technickém stavu, část vodních prvků kompozice nefunkční. Technický stav více jak 50% délky cest vyžaduje rozsáhlejší
5	havarijní	Množství vody dodávané do zahrady (z finančních nebo technických důvodů) nedostatečné, po většinu roku znemožněna kvalitní údržba zahrady a funkčnost vodního systému v zahradě.
		Silně erodováno 80% délky břehů vodních nádrží a vodotečí, nádrže a vodoteče silně zaneseny sedimenty, vodohospodářská zařízení ve špatném technickém stavu, většina vodních prvků kompozice nefunkční nebo jen určitou část roku. Technický stav 80% délky cest nevyhovující.

Zdroj: NPÚ, 2016 a), 2018, 2019 a): Roční monitorovací zpráva o statku zapsaném na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO

V průběhu posledních 10 let nedošlo kromě hodnocení biotické a abiotické složky zahrad ke změnám. U Květné zahrady se situace výrazně zlepšila díky komplexní obnově zahrady v rámci projektu NCZK, u Podzámecké zahrady se situace naopak zhoršila z kategorie vyhovující na nevyhovující. Ve všech třech částech statku probíhá potřebná pravidelná údržba v dostatečné intenzitě. V celém areálu se kontinuálně zlepšuje prezentace pro širokou veřejnost (komentované prohlídky, edukační programy, turistický vláček v PZ, výstavy apod.).

2.2 Cíle Aktualizace Management plánu

2.2.1 Základní cíle Management plánu

Základním cílem Management Plánu je udržet výjimečnou světovou hodnotu historického dědictví pro současnost i budoucí generace. V této souvislosti je nutné průběžně a včas identifikovat a naplňovat opatření pro zdokonalení a regeneraci zámku a zahrad, ke zlepšení fyzického stavu, prezentace a interpretace jednotlivých částí památky a k udržení jejího charakteru, výjimečné světové hodnoty a autenticity.

V rámci Management plánu je důležité definovat rizikové faktory ohrožující památku, které s sebou obvykle přináší narůstající cestovní ruch v památkách světového dědictví UNESCO, a hledat řešení, která tyto hrozby zmírňují či zcela odstraňují.

Analytická část

3 AKTUALIZACE ANALYTICKÉ ČÁSTI

3.1 Konkrétní cíle Management plánu

Cíle ve schváleném Management plánu (2009):

- Vybudování Národního centra zahradní kultury v Kroměříži (NCZK) – vznik metodického centra a centra vzdělávacích programů v oblasti zahradní kultury zaměřených na historické zahrady a parky, průběžná obnova části zámku a zahrad
- Komplexní obnova Podzámecké zahrady, která by měla být realizována v následujícím desetiletí.
- Spolu s městem naplňovat postupně vizi strategického plánu (mj. infrastruktury ke zlepšení podmínek pro návštěvníky – parkovací plochy, cyklostezky...)

Jak byly v průběhu 10 let naplněny, co se povedlo?

- Vzniklo NCZK jako organizační složka Národního památkového ústavu – územního odborného pracoviště v Kroměříži – multioborové centrum pro oblast obnovy a následné péče o historické zahrady a parky, které usiluje o navrácení společenské prestiže památkám zahradního umění (spojení tradice, umělecké zahradnictví, otevřená mezioborová diskuze, metodické centrum, výuka a popularizace).
- Mezi lety 03/2018–12/2022 probíhá komplexní obnova Podzámecké zahrady v rámci projektu “Dědictví moci, slávy a štědrosti (<https://www.ado.cz/obnova-arcibiskupskeho-zamku-a-podzamecke-zahrady-v-kromerizi/>)

Cíle v Aktualizaci Management Plánu:

- NCZK je třeba udržet jako nástroj i po uplynutí doby udržitelnosti.
- Pokračovat v plánované obnově areálu podle schváleného postupu v „Generelu NCZK v areálu Arcibiskupského zámku a zahrad v Kroměříži“ z roku 2008
- Program obnovy zahrad (mimo NCZK)
 - Pokračovat v obnově vegetačních prvků a vodního režimu v Podzámecké zahradě (akce byly nedávno započaty)
 - Řešení vodohospodářských problémů Květné zahrady.
 - Koordinace údržby, průzkumových a obnovných prací v zahradách.
 - Pokračovat v přípravě projektové dokumentace k restaurování či obnově stavební architektury v obou zahradách a zámku

3.2 Soupis vlastníků statku

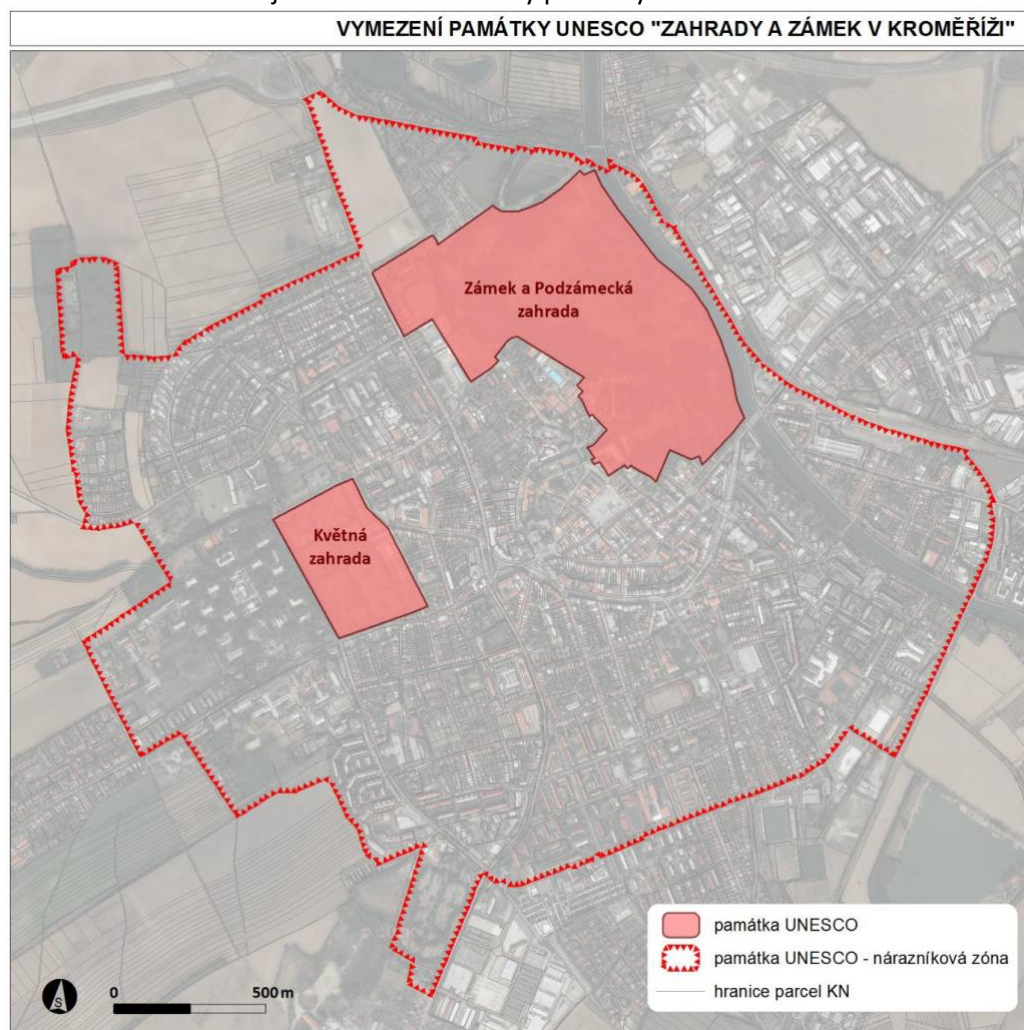
- Arcibiskupství olomoucké, Wurmová 562/9, Olomouc, 771 01
- Česká republika – Národní památkový ústav, Valdštejnské náměstí 162/3, Praha 1, Malá Strana..., 118 00 Praha 1
- Zlínský kraj třída Tomáše Bati 21, Zlín, 761 90 – Střední škola hotelová a služeb Kroměříž Na Lindovce 1463, Kroměříž, 767 01
- Česká republika – Krajská veterinární správa pro Zlínský kraj, Lazy V. 654, Zlín, 760 01
- MVDr. Karel Chvátal, Kollárova 1078/53, Kroměříž, 767 01
- Bohumil Navrátil, Rostislavova 962/12, Kroměříž, 767 01
- Česká republika – Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, Rašínovo nábřeží 390/42, Praha, Nové Město, 128 00

Tabulka 2: Podíl vlastnictví na rozloze statku k 1/2022

Vlastník	Rozloha	podíl rozlohy (%)
Arcibiskupství olomoucké	53,11	73%
ČR – Národní památkový ústav	15,32	21%
ČR – Státní veterinární správa	0,19	0,3%
ČR – Úřad pro zastupování státu	0,03	0,05%
Zlínský kraj – SŠHS	3,67	5%
Bohumil Navrátil	0,44	0,6%
MVDr. Karel Chvátal	0,02	0,05%
CELKEM	72,78	100

3.3 Hranice statku a jeho nárazníkové zóny

Obr.: Hranice statku a jeho nárazníkové zóny památky světového dědictví UNESCO

Zdroj dat: https://iispp.npu.cz/mis_public/documentDetail.htm?id=1265367

Vysvětlení pojmu:

„Nárazníková zóna“ je užívána v doslovném překladu anglického „buffer zone“, aby se tak odlišila od pojmu „ochranné pásmo“, který je vymezen českou legislativou (zákon č. 20/1987 Sb.). Z hlediska požadavků na vymezení tzv. „buffer zone“ totiž není toto pásmo vždy shodné se skutečným ochranným pásmem nemovité kulturní památky či plošně chráněného území dle zákona č. 20/1987 Sb.

V případě památky světového dědictví UNESCO Zahrady a zámek v Kroměříži je hranice buffer zone shodná s hranicemi OP MPR, ale *de facto* i MPR je přímou součástí této « nárazníkové zóny ».

3.4 Odborně popisné údaje o statku

Zahrady a zámek v Kroměříži představují pozoruhodně zachovalý příklad barokního šlechtického rezidenčního souboru církevních hodnostářů, tvořeného budovou zámeckého sídla, přilehlým krajinářským parkem (Podzámecká zahrada) a formální okrasnou zahradou (Květná zahrada).

Zámeckou budovu lze zařadit mezi kvalitní reprezentanty šlechtických sídel, kterých se však v Evropě dochovalo větší množství. Tuto charakteristiku však svým mimořádným významem překračuje intaktně dochovaný prostor sala terreny v přízemí zámecké budovy.

Navazující Podzámecká zahrada je zdařilým příkladem vývoje krajinářského parku v 18. a 19. století. Podzámecká zahrada procházela, od založení v období renesance, postupným slohovým vývojem. Vrcholnou fází tohoto vývoje představuje kompozice z poloviny 19. století, kdy zahrada získala současnou rozlohu a rozhodující část ze své rostlinné, architektonické i vodní složky. Díky spojení osvícených mecenášů a talentovaných architektů došlo k vybudování jednoho z předních děl zahradního umění ve střední Evropě. Naproti tomu formální okrasná zahrada (Květná zahrada), založená v druhé polovině 17. století (mezi lety 1765–1775), je vrcholným a jedinečným reprezentantem přelomové fáze vývoje evropského zahradního umění. Na jedné straně její kompoziční rozvržení respektuje pozdně renesanční italský a aaalský typ zahrad, na straně druhé však ve své vrcholné fázi již otevírá cestu k francouzskému barokně klasicistnímu zahradnímu typu. Toto spojení a míra zachování původního kompozičního záměru tvůrce, činí Květnou zahradu zcela ojedinělou v širším evropském i světovém kontextu. Další zahrady, sloužící jako předloha k vytvoření tohoto díla, např. Neugebäude u Vídně, Hellbrunn u Salcburku nebo Hortus Palatinus v Heidelbergu, buď zanikly, nebo jako v případě zahrady u vily Pamphili v Římě či zahrady při Wilton House, prošly radikální slohovou proměnou zejména v 19. století.

Zahrady a zámek v Kroměříži

Popis současného využívání, provozování a péče objektů areálu národní kulturní památky Arcibiskupského zámku a zahrad je členěn do několika oblastí. Zámek slouží od 50. let 20. století především jako instalovaný objekt určený k prohlídce pro nejširší veřejnost – obsahuje několik prohlídkových okruhů – návštěvník tak může spatřit vedle klasické prohlídkové trasy složené z obytných a reprezentativních místností a sálů, povětšinou vybavených kmenovým mobiliářem, také unikátní prostor sala terreny, dále zámeckou obrazárnu, vinné sklepy nebo zámeckou věž s impozantním rozhledem do širokého okolí.

Vedle toho zámek současně slouží jako zázemí pro dvě státní instituce. Z této skutečnosti také vyplývá další z podstatných (historických) funkcí zámku – zázemí pro uložení bohatých uměleckých sbírek, které patří k největším ve středoevropském prostoru.

Podzámecká a Květná zahrada slouží nejširší veřejnosti jako ukázka dvou základních poloh v zahradní evropské kultuře – ukázka barokní geometrické zahrady a vedle toho přírodně–krajinářský park. Podzámecká zahrada slouží také pro místní obyvatele jako jakási plnohodnotná náhrada veřejného parku, který v Kroměříži přirozeně schází.

Důležité kompoziční a pohledové osy z pohledu ochrany památky světového dědictví UNESCO

- návrší Hvězdy – barokní obory s architektonizovanou sítí lesních cest a průhledů, je nedílnou součástí vizuální panoramatické integrity statku, zejména pak Květné zahrady. Tuto integritu by neměla narušit žádná zástavba.
- ochrana návrší kopce Barbořiny z pohledu od Květné zahrady
- pohledová osa od kopečků v Květné zahradě na věž zámku (s vnímáním celého panoramatu s věžemi Kroměříže) – kompoziční propojení Květné zahrady se zámkem.
Nedochované, respektive nevnímané kompoziční principy – altány na Jahodových kopečkách – osa altánů – vyhlídek mířila na zámeckou věž a byla jejich kompozičním propojením. Vnímání principu pravděpodobně zaniklo vysazením stromů na vrcholy vyhlídek – koruna stromu východní vyhlídky (bližší věže zámku) zacláněla pohledu z druhé vyhlídky. V průhledu je patrný nevhodně vysoký objekt na nám. Míru – dnes Poliklinika (zdroj: TRANSAT architekti, 2008, Generel NCZK).
- Kojetínská ul. – Arcibiskupský zámek – jediný zachovalý pohled na památku při příjezdu do města
- Kolonáda v Květné zahradě – Pompejská kolonáda – kompoziční propojení Květné a Podzámecké zahrady
- Pompejská kolonáda – Smutná alej – k ulici Vejvanovského – pohledové propojení

3.5 Současný stav památky a rizikové faktory

3.5.1 Fyzický stav dochování

Soubor statku je z hlediska památkové péče v poměrně dobrém stavu. Pravidelná údržba se provádí v souladu s navrženým harmonogramem.

Aktuální stav statku:

Stav statku je každoročně monitorován, níže je uveden souhrn informací z poslední roční monitorovací zprávy za rok 2018 (NPÚ, 2019a), číselné hodnocení je ve škále 1–5, přičemž 1 znamená nejlepší stav a 5 nejhorší. Kompletní ukazatele jsou uvedeny v kapitole 2.1.6 Indikátory sledování hodnot a stability OUV.

Arcibiskupský zámek

Původnost a celistvost je kompletně zachovaná z doby založení s hodnotnými i méně hodnotnými vstupy z dalších období, méně hodnotné vstupy reverzibilní povahy jen mírně narušují původní kompozici. (2)

Stavební stav je dobrý, vyžaduje drobné opravy, rozsáhlejší památkovou obnovu pouze v detailech. (2)

Prezentace památky je velmi dobrá, základní prezentace a nabídka služeb je z větší části na vysoké úrovni, potenciál památky je využit z velké části. (2)

Podzámecká zahrada

Původnost a celistvost je kompletně zachovaná z doby založení s hodnotnými i méně hodnotnými vstupy z dalších období, méně hodnotné vstupy reverzibilní povahy jen mírně narušují původní kompozici. (2)

Stavební stav drobné architektury je vyhovující; více než 50 % objektů vyžaduje rozsáhlejší památkovou obnovu. (3)

Péče o všechny kategorie ploch je vyhovující; u 80 % ploch je dobrá úroveň péče (jsou dodržovány technologické termíny, chybí individuální přístup ke specifickým částem kompozice, drobné vady v technologii) většinou je to způsobeno nedostatečnou odbornou erudicí personálu nebo nedostatečným personálním zajištěním a technickým vybavením objektu. (3)

Stav biotické složky kompozice zahrady je nevyhovující; přímo je ohrožena biologická část kompozice – více jak 30 % kosterních dřevin (plně se uplatňujících v současné kompozici) vykazuje vážné zdravotní nebo statické problémy (předpokládána je jen krátkodobá existence), méně než 30 % stromů je ve věkovém stádiu 1–3 (mladé sazenice – dospívající jedinci). (4)

Stav abiotické části kompozice (cesty, vodní prvky) je nevyhovující; dodávky vody do zahrady jsou nerovnoměrné, nepokrývají zcela potřebu provozu a péče o zahradu. Více jak 50 % vodohospodářských zařízení ve špatném technickém stavu, část vodních prvků kompozice je nefunkční. Technický stav více jak 50 % délky cest vyžaduje rozsáhlejší opravy. (4)

Prezentace památky je dobrá; základní nabídka služeb z větší části průměrné kvality – využita je většina běžných forem prezentace památky, jen částečně využit potenciál památky. (3)

Květná zahrada

Původnost a celistvost je kompletně zachovaná z doby založení s hodnotnými i méně hodnotnými vstupy z dalších období, méně hodnotné vstupy reverzibilní povahy jen mírně narušují původní kompozici. (2)

Stavební stav je dobrý, vyžaduje drobné opravy, rozsáhlejší památkovou obnovu pouze v detailech. (2)

Péče o všechny kategorie ploch je dobrá; u 50 % – 80 % ploch je péče na vysoké úrovni, u ostatních na dobré úrovni.

Prezentace památky je velmi dobrá, základní prezentace a nabídka služeb je z větší části na vysoké úrovni, potenciál památky je využit z velké části. (2)

Stav biotické složky kompozice zahrady je dobrý; na malém procentu kosterních dřevin (do 10 %) se projevují zdravotní a statické problémy (předpokládána jen krátkodobá existence), více než 30 % stromů je ve věkovém stádiu 1–3 (mladé sazenice – dospívající jedinci). (2)

Stav abiotické části kompozice (cesty, vodní prvky) je dobrý; 80 % vodohospodářských zařízení je v dobrém technickém stavu, další vyžadují náročnější opravy, funkční je většina vodních prvků kompozice. Technický stav cest je velmi dobrý, méně než 20 % vyžaduje rozsáhlejší opravy. (2)

Prezentace památky je velmi dobrá, základní prezentace a nabídka služeb je z větší části na vysoké úrovni, potenciál památky je využit z velké části. (2)

Budova Zámku se potýká se špatným stavem střešních krovů a částečně střešní krytiny. Krovové konstrukce byly již v minulosti několikrát opravovány. Během průzkumů se zjistilo, že profil střechy není zhotoven přesně podle v minulosti vyhotovené projektové dokumentace. Musí dojít k vyztužení spodních nosných vazníků střešní konstrukce. Plánuje se kontrola spojných prvků a jejich případná výměna včetně odstranění koroze a následná aplikace protikorozního nátěru. Poškozené díly střešní krytiny v místech zničení či poškození budou vyměněny za nové. Právě dřívější zatékání, skrze porušenou střešní krytinu – "bobrovky", je příčinou velkého množství poruch vodorovných prvků krovu, a především úžlabních krokví, které jsou většinou určeny k celkové výměně. Lokálně jsou obdobně porušena i věšadla či hambálky.

V zámku se vyskytuje také nevhodná a zastaralá elektroinstalace, některé stávající elektrorozvody jsou stále hliníkové. Osvětlení expozičních částí neodpovídá současným normám a neumožňuje tím pádem citlivé představení historických předmětů a obrazů, jaké by si tato výjimečná umělecká díla zasloužila. Závěsné tyče a kovové úchyty ověsů barokních lustrů ve Sněmovním sále jsou v havarijním stavu a ohrožují zdraví návštěvníků. Historické koupelny ve 2.NP budou restaurovány, jedna z nich bude uvedena do funkčního stavu.

Touto rozsáhlou rekonstrukcí se plánuje také odstranit necitlivé zásahy z 2. poloviny 20. století – lze jmenovat např. tvarové upravení náběhů kleneb v obrazárně do původního stavu, výměna podlah v několika místnostech.

Rovněž bude obnovena dlažba na nádvoří.

Mlýnská brána bude nově otevřený objekt pro návštěvníky. V současné době pro nevyhovující stavebně–technický stav je objekt uzavřen. Největším problémem jsou nevyhovující stavební prvky objektu (krov, střešní krytina, zavlhčení zdiva a technický stav interiéru včetně všech sítí), ale i přiléhající okolí jako jsou chodníky, zábradlí a opěrná zeď ke sklepům budou nutné, aby prošlo předmětem rekonstrukce. V rámci části Mlýnská brána dojde k demontáži stávající trafostanice a přesunu do nově vybudovaného objektu v rámci území NKP a přeložky vedení částečně mimo území NKP (nezpůsobitelný výdaj), která v současné době je umístěna v prostorech budoucího vstupu do expozice. Elektroinstalace Mlýnské brány bude také nově řešena. Kompletní rekonstrukcí objektu dojde k odstranění nevyhovujícího stavu Mlýnské brány.

Sala terrena je jedním z nejhodnotnějších prostor zámku. Její unikátní a zcela ojedinělá výzdoba vyžaduje zahájení velmi detailních průzkumů a stanovení střednědobého plánu postupné umělecké obnovy a restaurování. Zejména štuková výzdoba grot bude vyžadovat komplexní přístup tak, aby nedošlo restaurováním k zániku historické hodnoty prostor.

Podzámecká zahrada Dlouhodobě nevyhovující je technický stav vodního systému zahrady, který byl zásadně destabilizován v roce 1997 v důsledku rozsáhlé povodně. Zahrada je na tomto umělém systému zcela závislá, vegetace nemá jiný zásadní zdroj vody. Do Vodního systému náleží rozvětvený systém vodních toků, rybníků a dalších technických a architektonických prvků včetně kašny Pompejanské kolonády.

Postupně je třeba přistoupit k obnově drobné architektury Podzámecké zahrady. V rozpracovanosti je obnova Čínské pavilónky, součástí navrhovaného projektu je Obnova Pompejské kolonády. Ta představuje další významný prvek rekonstrukce Podzámecké zahrady. Stavebně–technický průzkum Pompejanské kolonády odhalil nedostatky na opěrné zdi kolonády, dále na fasádě a klempířských prvcích, dlažbě, schodech. Bude nutné stabilizovat prostor v současnosti nevyhovujícího schodiště. Základové cihelné klenební pásy jsou poškozeny vlivem vlhkosti či zatékání ze střechy. Vyskytují se zde místa klenby, které jsou rozpadlé a poškozené. Vlivem poklesu klenby dochází ke tvorbě trhlin a posunu vnějších obvodových stěn. Nádrž kašny je prasklá a projekt si klade za cíl obnovu vodotěsnosti kašny Pompejanské kolonády, včetně jejího plného zfunkčnění. V současné době je kolonáda bez významných historických částí. Tou nejzásadnější je sochařská výzdoba fontány a doplnění historicky cenných bust na podstavcích ve výklencích kolonády.

Květná zahrada. Je zapotřebí přistoupit ke komplexní obnově Rotundy a Kolonády. Tyto významné stavby nebyly zahrnuty do projektu NCZK. Jsou ovšem zcela zásadními stavbami barokní architektury u nás. Ohrožena je především štuková výzdoba grot a je třeba nalézt dlouhodobé řešení stabilizace vlhkostních poměrů stavby. Ty byly neblaze ovlivněny dostavkami a úpravami ze začátku 20. století. Je třeba dále dokončit obnovu ohradních zdí a zbylé sochařské výzdoby. Vyhodnocení úspěšnosti projektu NCZK by mělo směřovat k datu ukončení udržitelnosti projektu, tedy ke stavu konce roku 2020.

Arcibiskupský zámek a Podzámecká zahrada (Kroupová NPU, Monitorovací zpráva 2021):

Na začátku roku 2021 proběhly ve vedení Arcibiskupského zámku s Podzámeckou zahradou významné personální změny. Po ročním fungování zapsaného ústavu Správa Arcibiskupského zámku a zahrad v Kroměříži, který byl zřízen Arcibiskupstvím olomouckým po vypršení smlouvy o služebnosti s Národním památkovým ústavem pro správu zámku a zahrady, došlo k dílčím organizačním změnám. V lednu 2021 jmenovala správní rada do funkce ředitele Ing. Jiřího Uhlíře. Od dubna pak bylo sloučeno oddělení návštěvníckého provozu, údržby a ostrahy do úseku Správa zámku. Druhým úsekem je Podzámecká zahrada, kterou nyní řídí hlavní zahradnice Ing. Lenka Krůpová. Cílem přijatých opatření je zejména zefektivnit a koordinovat řízení organizace, vymezit kompetence a napomoci vzájemné zastupitelnosti vedoucích pracovníků.

V roce 2021 pokračovala stavba v Podzámecké zahradě v rámci projektu IROP – Obnova Arcibiskupského zámku a Podzámecké zahrady v Kroměříži: „DĚDICTVÍ MOCI, SLÁVY A ŠTĚDROSTI“ a pokračovaly i práce na Mlýnské bráně s Gardistkou.

- Operační program: Integrovaný regionální operační program
- Prioritní osa: 3 – Dobrá správa území a zefektivnění veřejných institucí
- Specifický cíl: 3.1 – Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví
- Investiční priorita: 6c – Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví
- Celkové výdaje projektu: 246 339 819 Kč
- Dotace z IROP: 226 028 538 Kč
- Vlastní zdroje: 20 311 281 Kč
- Doba trvání: 03/2018–12/2022
- Investorem je Arcibiskupství olomoucké

„Cílem projektu je realizace stavební a restaurátorské obnovy vybraných částí areálu Arcibiskupského zámku v Kroměříži, zahrnující nejen obnovu samotného zámku, ale i objektu Mlýnské brány a vodního systému Podzámecké zahrady.

V rámci obnovy zámku dojde k funkčnímu a komunikační scelení dispozic, jehož cílem je především zlepšení přehlednosti a logičnosti jednotlivých funkcí a provozů v budově. Je plánováno přemístění a dovybavení některých depozitářů, vytvoření nové expozice zámecké pokladnice, rekonstrukce dlažeb v nádvoří, oprava krovu a střech, částečná rekonstrukce elektroinstalace a instalace kvalitnějších zabezpečovacích systémů; dojde k restaurování stavebních konstrukcí zámku včetně dřevěných prvků, štukové výzdoby, výmalby a kovových prvků jakož i movitých prvků: nábytku, lustrů apod. Současně bude pořízeno nezbytné vybavení a zařízení interiéru zámku a dojde k reinstalaci či zřízení nových expozic vč. pořízení exponátů.“

V roce 2021 pokračovaly práce na zámku dílčími úpravami návštěvnických tras a technického zázemí v prostorách 1. NP, 2. NP a 3. NP. Výrazně pokročila rekonstrukce krovu, střešního a půdního prostoru, obnova elektroinstalace a slaboproudu. Vizuálně působivou byla výměna parket Zámecké galerie dle původní skladby, při níž byla odkryta dubová trámová konstrukce z 18. století a výměna dlažby na chodbě Arcibiskupského zámku.

Dále bylo zahájeno rozsáhlé restaurování freskové výmalby a štuků Sněmovního sálu a Letního salonku, během níž byl sál nadále zpřístupněn návštěvníkům, kterým se tak naskytla příležitost vzhlednout proces postupné opravy umělecké výzdoby zámku.

Mlýnská brána s Gardistkou prošla od roku 2020 komplexní stavební obnovou, během níž byla vymístěna stávající trafostanice. Práce na obnově spočívaly v odstranění novodobých podlah v přízemí, provedení sanace spodního zdiva a instalaci vnitřních inženýrských sítí. Provedeny byly upřesňující průzkumy dřevěných konstrukcí a barevná stratigrafie objektu, podle níž mohlo být navrženo nové barevné řešení vnějších i vnitřních omítek. Po dokončení prací by měla být využita k expozici arcibiskupské gardy. Stavební úpravy v roce 2021 pokračovaly i k navazujícím objektům ohradní opěrné zdi, vstupnímu objektu do zámeckých sklepů ad.

V rámci obnovy vodního systému Podzámecké zahrady došlo k postupu prací na odbahnění a zpevnění břehů rybníků a vodotečí a k rekonstrukci zázemí pro chov vodního ptactva. Finalizovány byly obnova Dlouhého rybníka včetně náпустných objektů, obnova Divokého a Chotkova rybníka včetně funkčních objektů, revitalizace Mlýnské strouhy s kaskádou, obnova vodního systému Pavího dvora a drobné architektury, obnova vodního systému kašny u Pompejanské (Maxmiliánovy) kolonády s přípojkou NN a další sadové úpravy. Součástí projektu v následujícím roce by mělo být zrestaurování této kolonády.

Významné akce na obnovu statku v posledních letech:

Nejvýznamnější akcí v období 2008–2015 byla bezesporu realizace projektu Národní centrum zahradní kultury v Kroměříži, která byla spolufinancována z Integrovaného operačního programu Ministerstva kultury Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví.

Projekt NCZK je společným dílem Ministerstva kultury České republiky – Národního památkového ústavu (NPÚ) a Muzea umění Olomouc (MUO). **Zahrnuje metodické, edukační a odborné aktivity** nejrůznějšího druhu. Vrcholem projektu byla památková obnova Květné zahrady.

Metodické centrum zahradní kultury v Kroměříži představuje **multioborové centrum** pro oblast obnovy a následné péče o historické zahrady a parky v České republice. Jeho hlavním posláním je naplňování myšlenky projektu Národní centrum zahradní kultury (NCZK).

Hlavním cílem projektu je zintenzivnění využití potenciálu českého kulturního dědictví a kulturních služeb. Prostřednictvím vzorové obnovy Květné zahrady a úprav kroměřížského zámeckého areálu se snaží zvýšit obecné povědomí o zahradní kultuře a architektuře a navrátit jim prestiž, která jim jako vrcholným uměleckým disciplínám patřila v minulých staletích. V rámci edukační a osvětové činnosti dále usiluje o výchovu úcty k tradicím a zodpovědnosti k přírodě, podporuje znalost historie a zahradní kultivovanost všech příchozích. Profesionálům projekt nabízí informační know-how o důsledné péči o historické zahrady a parky, díky které bude možné zachovat tyto památky a jejich vypovídající hodnotu i pro příští generace. S odkazem na spolupráci s místní komunitou posiluje regionální identitu a zhodnocuje místní potenciál přírodních zdrojů, práce a znalostí.

Projekt se skládá ze tří vzájemně propojených oblastí:

1. Metodické aktivity – zahrnují tvorbu metodik na téma obnovy památek zahradní kultury a péče o ně, které budou prioritně ověřovány v kroměřížských zámeckých areálech. Tímto krokem je současně do budoucna zajištěna další postupná revitalizace zdejších zahrad jako celku. V rámci aktivity je rovněž poskytována poradenská a konzultační činnost majitelům a správcům historických zahrad. Zhmotněním této části projektu je metodická obnova vybraných částí Květné a Podzámecké zahrady v Kroměříži.

2. Odborné aktivity – spojují studium specializovaných sbírek a prezentaci uměleckohistorického fondu, dotváření odborné knihovny a vlastní vydávání publikací mapujících fenomén zahradní kultury. Součástí odborných aktivit je pořádání tematických výstav, seminářů a konferencí a stálá výuková expozice. Činnost připravuje a odborně zajišťuje zejména Muzeum umění Olomouc.

3. Edukační aktivity – jsou zaměřeny jak na praktickou přípravu zaměstnanců, kteří se pohybují v oblasti historických zahrad a parků, tak na nejširší laickou veřejnost (komentované prohlídky, veřejné kurzy pro různé věkové kategorie). Součástí tohoto bodu tvoří speciálních vzdělávacích programy z oblasti zahradní kultury.

Soustředěním všech aktivit do jediného místa dostávají návštěvníci kompletní informace pro vytvoření obrazu o širší tématu **zahradní kultury**. Kroměřížské areály se prostřednictvím NCZK stávají modelovým objektem využívání edukačního potenciálu historických zahrad a parků.

Hlavním partnerem projektu je Muzeum umění Olomouc, spolupracujícími subjekty město Kroměříž, Zlínský kraj, Mendelova univerzita, Klub UNESCO Kroměříž, projekt Multifunkčního centra zámku Lednice a projekt Terra didactica.

Průběh projektu

Projekt Národního centra zahradní kultury probíhal v následujících etapách:

1. **Přípravná fáze** – 15. července 2008 – 31. prosince 2010
2. **Realizační fáze** – 1. ledna 2011 – 28. února 2015
3. **Provozní fáze** – od 1. března 2015

Vybrané významné akce v průběhu projektu:

Přípravná fáze: Moderní archeologické výzkumy, během kterých odborníci potvrdili věrohodnost většiny z dobových rytin, byly odkryty historicky cenné základy Králičího kopečku, Neptunovy fontány a Pstružích rybníků. Průzkumy sloužily jako jeden z odborných podkladů pro Studii proveditelnosti, na jejímž základě byla v roce 2010 projektu udělena dotace ve výši necelých 337 milionů korun z Integrovaného operačního programu.

Realizační fáze:

1. Úpravy zámeckých interiérů – výrazné zkvalitnění návštěvnického zázemí spojeného s prezentací NCZK a vytvořením prostor pro edukační aktivity (vstupní expozice NCZK – informační centrum, **výstavní prostory** a prodejna tematických, propagačních a informačních materiálů. Navazující studijní místnost a sál s multimediálním příslušenstvím nabízí návštěvníkům možnost odpočinku i drobného občerstvení. V druhém patře budovy bylo upraveno několik místností k expozičním a edukačním účelům včetně jejich zázemí. Byla zde zpřístupněna stálá expozice **Kabinet zahradní kultury** zaměřená na prezentaci Květné a Podzámecké zahrady. Dominantami expozičních místností jsou modely obou zahrad doplněné řadou dalších exponátů.

2. Nové zahradnické zázemí v Podzámecké zahradě, které po technické i estetické stránce více vyhovuje současným nárokům na kvalitní péči o památky zahradního umění. Jednotlivé objekty byly navrženy jako konstrukčně samostatné, jednopodlažní dřevostavby, které společně s patrovou stavbou se zázemím pro zaměstnance a dílnami tvoří kompozici obklopující ústřední dvůr. Díky účelnému uspořádání se zvětšila plocha zahrady přístupná veřejnosti, kterou mohou návštěvníci od listopadu 2012, kdy bylo nové zahradnictví zprovozněno, využívat až už jako odpočinkovou louku, nebo pro realizaci volnočasových aktivit a pořádání kulturních akcí.

Realizační etapu završila obnova Květné zahrady, jež jí navrátila **ztracenou podobu ze 17. století**.

Došlo zejména k rehabilitaci dříve **nepřístupných částí** – tzv. Holandské zahrady a Menažérie zahrnující prostor zámeckého zahradnictví, Králičího kopce a Ptáčnice. Na ni navazovala rekonstrukce Pstružích rybníků a ošetření tvarovaných stěn ve Štěpnici. Za účelem vytvoření zázemí pro edukační aktivity NCZK byl opraven také vstupní objekt u čestného dvora a oba skleníky.

Po úspěšném završení realizační fáze se od března 2015 začala naplno rozvíjet činnost **metodického centra**. Provozní fáze by tak měla vdechnout kroměřížskému zámeckému komplexu nový život a přispět ke smysluplnému využívání všech částí, které během realizační fáze prošly památkovou obnovou. Edukační aktivity jsou zaměřeny na širokou paletu cílových skupin, mezi nimiž nechybí školní skupiny a volnočasové sdružení mládeže, rodiny s dětmi, turisti, senioři či zdravotně znevýhodnění. Zvláštní pozornost je pak věnována odborné veřejnosti a majitelům a správcům památek zahradního umění a místní komunitě. Připravené edukační aktivity jsou zaměřeny především na představení zahradní kultury a zahradnictví z mnoha úhlů a na **budování hodnot** nejen k památkám zahradního umění, ale také přírodě jako celku.

Zásobování vodou se od doby založení Květné zahrady dělo vždy z externích zdrojů. Po 2. světové válce se zahrada stala zcela závislou na zásobování z vodovodního řádu. V rámci realizace NCZK proběhla i obnova vybraných vodních prvků, což s sebou přineslo i výrazný nárůst spotřeby vody. Z projektu byla financována pouze obnova vodních prvků a v návaznosti na to byl vybudován systém jímání dešťových vod do tří podzemních rezervoárů. V návaznosti na projekt NCZK byla obnovena funkčnost tzv. Sobělického vodovodu, který vede vodu gravitačně z rybníku v lokalitě Mariánov přes

dnešní areál Psychiatrické léčebny. Objekt rybníku byl vyčištěn a byla zprovozněna původní zděná štolá. Jedná se o jediný přívod povrchové vody do zahrady.

Realizovaný systém zásobování vodou se v průběhu minulých suchých období projevila jako nedostatečný a v letních měsících bylo nutné dotovat zahrady pitnou vodou z vodovodního řadu. Vzhledem ke složitosti provozu většiny zařízení by bylo vhodné obnovit funkci „vodáka“, který by měl péči o vodní prvky jako hlavní náplň práce.

Zdroj: NPÚ, 2016, Formální vodní prvky v památkách zahradního umění,

<http://www.nczk.cz/prubeh-projektu.html>

Další významné akce na obnovu statku: Zámek

„Obnova vybraných obrazů a nábytku Arcibiskupského zámku v Kroměříži“

Dvouletý projekt, financovaný za pomoci dotace z fondu EHP, jehož cílem byla obnova a zachování vybraných obrazů a nábytku z vybavení, nejrozsáhlejší restaurátorský projekt za několik desetiletí

termín realizace:	27. 11. 2014 – 30. 4. 2017
web:	http://obnova-arcibiskupskych-sbirek.cz
celkové výdaje:	18 701 863,– Kč
dotace z fondu EHP:	14 961 490,– Kč
příspěvek Zlínského kraje:	1 000 000,– Kč
příspěvek Města Kroměříž:	500 000,– Kč

V průběhu projektu bylo restaurováno:

- 53 převážně barokních obrazů, které tvoří součást výzdoby zámeckých interiérů nebo jsou prezentovány v expozici galerie
- 30 kusů historického nábytku a textilu

V průběhu projektu bylo pořízeno:

- 15 klimastabilních vitrín pro nejvzácnější deskové obrazy z období pozdní gotiky a renesance
- 1 univerzální vitrína s aktivní regulací klimatu
- 6 germicidních lamp
- 4 mobilní přístroje pro regulaci vlhkosti
- nízkopodtlakový stůl a speciální mikroskop pro restaurátorskou dílnu
- 3500 speciálních obálek a více než 600 krabic a desek pro uložení vzácných knih, grafických děl a fondu hudebního archivu

Podzámecká zahrada

Projekt „Revitalizace zeleně v Podzámecké zahradě národní kulturní památky Arcibiskupský zámek a zahrady Kroměříž“

- Registrační číslo: CZ.1.02/6.5.00/10.07351
- OP: Operační program Životní prostředí
- Prioritní osa: 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny
- Oblast podpory 6.5 – Podpora regenerace urbanizované krajiny
- Doba trvání projektu: 7. 1. 2011 – 26. 10. 2012

Předmětem podpory byla regenerace zeleně v Podzámecké zahradě v Kroměříži. V rámci realizace akce bylo provedeno ošetření, kácení a výsadba nových dřevin.

V prvním kroku, který by z větší části dokončen koncem března 2011, došlo k pokácení více jak dvou set nemocných a provozně nebezpečných stromů. Na podzim 2011 a na jaře 2012 bylo vysazeno 320 nových stromů. Největší objem finančních prostředků byl věnován na odborné ošetření stávajících dřevin – velikánů, kteří ve svých kořenech, kmenech a korunách nesou staletou historii zahrady.

Postupně bylo školenými arboristy ošetřeno bezmála 1500 stromů. Tyto práce probíhaly v jarním a letním období a zahrnovaly např. odstraňování suchých a poškozených větví, instalaci bezpečnostních vázání, ošetření dutin či udržovací řez, který je preventivním opatřením zlepšujícím celkový stav stromu, jeho zdraví a vitalitu.

Všechna plánovaná ošetření měla za cíl zvýšit provozní bezpečnost a zlepšit zdravotní stav dřevin tak, aby mohly zůstat v zahradě co nejdéle a prezentovat její starobylost.

Akce „Darujte strom do Podzámecké zahrady“

Od roku 2011 bylo vysazeno 140 stromů v celkové hodnotě přes 300 tis. Korun. Strom do Podzámecké zahrady je možné věnovat formou darovací smlouvy, kdy kupující hradí pouze cenu stromu a nezbytný materiál. Do akce se zapojují jednotlivci, rodiny, školní a pracovní kolektivy, ale i firmy a instituce. Projekt je důležitým nástrojem identifikace místní komunity s ochranou statku památky světového dědictví UNESCO.

3.5.2 Současné využívání statku a jeho případné limity

V současné době jsou návštěvníkům s dispozicí následující prohlídkové trasy:

1. prohlídková trasa – Reprezenční sály

Reprezenční sály nabízí knižecí interiéry prvního patra, Trůnní sál, Carský pokoj, velkolepý Sněmovní sál a instalované pokoje tzv. letního bytu. Součástí prohlídky je Manský sál s mimořádnou malířskou výzdobou, historickou knihovnu olomouckých biskupů a arcibiskupů a kabinety prezentující nejvýznamnější sbírky – hudební kabinet s rukopisy Mozarta, Beethovena či Vejvanovského a v neposlední řadě mimořádnou kolekci originálů mincí a medailí v numismatickém kabinetu.

2. prohlídková trasa – Květná zahrada

Kroměřížská Květná zahrada, známá též pod názvem Libosad, patří mezi nejvýznamnější zahradní díla v celosvětovém měřítku. Jde o přechod od pozdně renesančních italských zahrad k zahradám barokně klasicistním francouzského typu, jako je například ta ve Versailles. Dnes patří Květná zahrada v celosvětovém měřítku mezi nejvýznamnější zahradní díla.

3. prohlídková trasa – Zámecká obrazárna

Zámecká obrazárna kroměřížského zámku představuje druhou nejvýznamnější galerii v České republice, ve sbírce střeoevropské malby 15. – 18. století návštěvník zhlédne 85 originálů (Tizian, van Dyck, L. Cranach st.). Přístupná samostatně, na objednávku s průvodcem.

4. prohlídková trasa – Sala terrena

Sala terrena se nachází pod východním křídlem zámku jako jedinečné propojení rezidence s Podzámeckou zahradou. Zachovala si svůj původní vzhled z období konce 17. století.

5. prohlídková trasa – Zámecká věž

Zámecká věž nabízí jedinečný pohled na historické jádro Kroměříže i široké okolí z 84 metrů vysoké dominanty zámku. Její patra skrývají nejstarší fáze vývoje zámeckého komplexu, v sezóně bývá prohlídka obohacena o tematické výstavy. Je přístupná samostatně, bez průvodce.

6. prohlídková trasa – Podzámecká zahrada

Podzámecká zahrada byla založena po roce 1509 a během několika století byla přebudována do forem po sobě jdoucích historických stylů. V roce 1850 se rozrostla v duchu anglické krajinářské tradice do impozantní rozlohy 64 hektarů. Zahrada je volně přístupná.

Sloučené trasy:

VIA UNESCO

Trasa zahrnuje reprezentační sály, zámeckou věž a Květnou zahradu.

VIA RESIDENTIA

Trasa zahrnuje reprezentační sály a zámeckou obrazárnu s díly Tiziana, Lucase Cranacha st., atd.

VIA ARTIS

Tato trasa zahrnuje zámeckou obrazárnu, Mincovnu, Orlovnu a Vodárnu.

VIA ARCADIA

Trasa zahrnuje Sala terrena, Podzámecký vláček a Rotundu.

V obou zahradách a v sale terenně probíhají lektorované programy pro školy a širokou veřejnost. Vybrané prostory statku jsou využívány k **dlouhodobým pronájmům** (užívání kanceláří a depozitáře, užívání rybníků, provoz kavárny – čokoládovny, provoz občerstvení).

V Arcibiskupském zámku, v Podzámecké a Květné zahradě, a často i v Rotundě se konají **svatební obřady**.

Dále mohou být ke kulturním, společenským a reprezentativním akcím využity tyto prostory: Manský sál, Sala terrena, zahrady a rotunda v Květné zahradě.

Kvůli nevyhovujícímu technickému stavu jsou nyní některé historické prostory nepřístupné pro návštěvníky. Po dokončení rekonstrukce se plánuje vybrané prostory otevřít a expozičně prezentovat návštěvníkům (interiér gotické věže, historické koupelny).

Areál Arcibiskupského zámku a obou zahrad je využíván k řadě kulturních a společenských akcí a dosud nebyl pozorován negativní dopad těchto akcí na hodnoty statku. Aby tomu bylo i nadále, doporučujeme **nastavit pro jednotlivé lokace limity návštěvnosti**.

3.5.3 Seznam možných negativních faktorů a jejich uplatňování na stavu památky

3.5.3.1 Rizika spojená s životním prostředím

Důsledky změny klimatu

Změna klimatu je v posledních letech předmětem zájmu odborné i laické veřejnosti, její projevy se nás začínají stále častěji dotýkat i osobně. V České republice je od 60. let 20. století pozorován postupný **růst teplot vzduchu**, zatím nejteplejší období pozorujeme právě v posledních letech. V období 2001 – 2016 byla průměrná teplota vzduchu pro Českou republiku 8,4 °C, zatímco v „normálovém období“ 1961–1990 se jednalo jen o 7,3 °C, jedná se tedy o nárůst o 1,1°C. Dalším hlavním projevem změny klimatu je **změna charakteru srážek** při zachování celkového srážkového úhrnu. Statisticky významně roste počet dní s vyššími úhrny srážek (přívalové deště, bouřková činnost v letních měsících). Oproti tomu naopak roste počet a délka epizod, kdy prší jen velmi málo či vůbec. Změny teplotního a srážkového režimu se tedy bezprostředně promítají do **výskytu suchých epizod**, s významnými dopady do řady oblastí (zejména zemědělství, lesnictví, zásobení vodou).

Podle současných modelů¹ můžeme pro oblast Kroměřížska do roku 2090 očekávat:

- postupný nárůst průměrných ročních teplot o cca 1°C do r. 2030 a o cca 3°C do r. 2090 (oproti období 1981–2010),
- výrazné zvýšení teplot v letních měsících – o 3–4°C,
- četnější výskyt horkých vln (z 1–2°C na 3–4°C ročně) a prodloužení jejich délky (z 8–9 dní na 13–15) s celkovým nárůstem počtu dní horkých vln až k 70,

¹ <https://www.klimatickazmena.cz>

- výrazný úbytek ledových a mrazových dní,
- pokles celkového množství ročních srážek,
- nárůst rizika výskytu horkých a suchých period,
- riziko četnějších a intenzivnějších přívalových srážek,
- častější a intenzivnější výskyt extrémních meteorologických jevů – extrémních větrů, povodní, období sucha.

Výše uvedené body **jsou důležitými rizikovými faktory**, které mají zásadní vliv na vegetační složku a vodní prvky v obou zahradách. V Podzámecké zahradě navíc již došlo k narušení vodního režimu v minulosti (úpravami toku Moravy a vybudováním odběrných míst pro pitnou vodu) a je velmi pravděpodobné, že s očekávaným nárůstem teplot a suchých období se zde situace bude jen zhoršovat. V kontextu klimatické změny **je podstatné** věnovat se v prvé řadě **vodnímu režimu v zahradách, zajištění závlahy a zdroje vody**. Při hospodaření s vodou je důležité myslet i na zachyt dešťové vody a její následné využití. Naopak nadbytek vody, který při přívalových deštích stéká do Podzámecké zahrady, kde působí škody, je možné řešit ve spolupráci s městem Kroměříž – zachyt a zpomalený odtok srážkové vody z náměstí a jiných zpevněných ploch by měl být ve městě prioritou, jedná se o obecné principy adaptace sídel na klimatickou změnu. Dalším bodem, který musí být zohledněn, je v dlouhodobém časovém horizontu **volba** takových **vegetačních prvků**, které budou v budoucnu dobře **odolávat novým podmínkám**. To pochopitelně nelze paušalizovat, vždy je nutné primárně respektovat kompozici a původní charakter zahrad. Chceme jen upozornit, že je potřeba počítat s budoucí změnou stanovištních podmínek a pokud je to možné v maximální možné míře již nyní při nových výsadbách a dosadbách uvažovat nad odolností jednotlivých prvků v budoucnu. Také **péče o stávající vegetaci** musí být přizpůsobena.

Kvalita ovzduší

Ovzduší je v městském prostředí znečištěno velkým množstvím polutantů, z hlediska možného negativního vlivu na památku jsou relevantní zejména kyselinotvorné plyny (oxidy dusíku NO_x a oxid siřičitý SO₂, případně i oxid uhličitý CO₂). Tyto plyny mj. vlivem vzdušné vlhkosti reagují za vzniku odpovídajících kyselin, které působí korozivně. Z chemického hlediska je tedy korozivní působení kyselých exhalátů z ovzduší především reakcí anorganických kyselin (sírové, siřičité, dusíkatých kyselin, kyseliny uhličitě) s jednotlivými složkami stavebních materiálů. Jsou jimi napadány složky citlivé na kyselé prostředí, především uhličitany v přírodních vápencích, dolomitech, mramorech, opukách a v materiálech fasád objektů.

V posledních letech došlo k výraznému snížení koncentrací SO₂ v ovzduší (omezení tepelných elektráren, instalace účinných odlučovačů), koncentrace NO_x a CO₂ jsou však stále vysoké, zejména v oblastech s hustou automobilovou dopravou.

Pro hodnocení stupnice ohrožení památek jednotlivými polutanty byla využita Metodika hodnocení míry potenciálního ohrožení památek antropogenními a přírodními vlivy (Forejtíková, 2015). Jako vstupní parametry zde byly využity hodnoty emisní hustoty jednotlivých látek (dle aktuální Grafické ročenky ČHMÚ, 2018).

Tabulka 3: Stanovení stupně ohrožení jednotlivými polutanty (t.km⁻².rok⁻¹)

Stupeň ohrožení	SO ₂	NO _x	Prachové částice
Nízké	< 0,19	< 0,82	< 0,43
Střední	0,19–1,24	0,82–10,09	0,43–2,18
Vysoké	> 1,24	> 10,09	> 2,18
Hodnota v Kroměříži	0,5–1(střední)	3–10 (střední)	1,0–2,5 (střední–vysoké)

Emisní hustoty pro SO₂ zde byly 0,5–1 t.km⁻².rok⁻¹, pro NO_x 3–10 t.km⁻².rok⁻¹ a pro PM₁₀ 1,0–2,5 t.km⁻².rok⁻¹, což odpovídá ve všech případech **střednímu ohrožení**.

Vodní hospodářství

V současné době platí pro Moravu ve Zlínském kraji **záplavové území a aktivní zóna** stanovené Krajským úřadem Zlínského kraje dne 16.4.2013 č.j. KUZL 38964/2012.

Záplavové území a aktivní zóna je aktualizováno také v lokalitě Kroměříž:

- na základě podrobných výpočtů rozlivu pro studii „Návrhy efektivních opatření pro snížení povodňových rizik v povodí Moravy – lokalita Kroměříž“, Agroprojekt PSO Brno, srpen 2015, a na základě podrobných geodetických měření výšek terénu (břehy Moravy, konkrétní lokality v Horních zahradách, lokalita Za splavem a další) je zpřesněn rozliv stoleté povodně a aktivní zóny.

Aktivní záplavové území částečně zasahuje do nárazníkové zóny památky světového dědictví UNESCO.

Povodňový plán města Kroměříž

Povodňový plán města Kroměříž je základním dokumentem pro řízení ochrany před povodněmi ve správním území města. Řeší opatření potřebná k odvrácení nebo zmírnění povodňových škod, ke kterým by mohlo dojít rozvodněním vodních toků ve správním území města a zaplavením nemovitostí při povodni. Povodňový plán obsahuje rozvedení úkolů a činností při provádění opatření k ochraně před povodněmi na úrovni povodňové komise města Kroměříž. Tento dokument je přínosem při koordinační činnosti jednotlivých složek integrovaného systému a díky webovému rozhraní, kde bude umístěna grafická část povodňového plánu, bude přínosem pro samotné město a jeho obyvatele při vyhledávání informací i v době mimo povodňové situace.

Povodňový plán města Kroměříž je zpracován v souladu s § 71 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a souvisejícími předpisy. Povodňový plán je vytvářen s vazbou na systém POVIS.

Povodňový plán je k dispozici na internetové adrese <https://www.edpp.cz/povodnovy-plan/kromeriz/>. Plán obsahuje například aktuální informace o počasí, hladině i správcích vodních toků, povodňových komisí včetně kontaktů, hydrologické údaje, informace o varovném systému a o záchranných činnostech při záplavách a další údaje. Grafická část obsahuje podrobné mapy se zákresem záplavových území, míst omezujících průtok, protipovodňová opatření aj.

Popis současného stavu a problémů v oblasti vodního hospodářství v dílčích částech statku světového dědictví

A. Podzámecká zahrada

Současný stav:

Funkce

- Prameniště pitné vody – část prameniště je mimo areál Podzámecké zahrady (VaK), sběrné a jímací studny – paprskovitý drenážní systém v zahradě, koresponduje s hladinou vody v rybnících.
- Rybochovná zařízení – přivaděč z MVE Strž – odběr vod pro rybochovné komorové rybníky Moravského rybářského svazu (MRS)

Přivaděč

- Majitel Arcibiskupství olomoucké – pouze předpoklad, nejasné vlastnické vztahy.
- Špatný technický stav, zanesený, prorostlý kořeny, mělce uložený – trasa přes zemědělsky využívané pozemky (problém při obdělávání pozemků).

- Zajišťuje odběry vody pro:
 - MRS – rybníky
 - VaK – rybníky
 - Podzámeckou zahradu

Problémy:

Přivaděč nemá jasného vlastníka a provozovatele. Chybí manipulační řád, ve kterém by mělo být jednoznačně stanovené, za jakých podmínek lze vodu odebírat, jak bude přivaděč provozován, kdo bude zodpovědný za technický stav, atd. Zařízení pro odběry z přivaděče si řeší každý subjekt sám, nicméně samotný přivaděč neřeší nikdo. Zároveň není regulováno množství odebírané vody.

Ověření pozemků jímání v Podzámecké zahradě – nestátní pozemky.

Zdroj vody a přivaděč pro Podzámeckou zahradu nejsou v nárazníkové zóně památky světového dědictví UNESCO. Rybníky v Podzámecké zahradě nemají manipulační řády. Není regulován odtok vody. V zimním období jsou jediným zdrojem vody v Podzámecké zahradě.

B. Květná zahrada

Současný stav:

- Zahrada má svůj zdroj vody.
- Přivaděč je částečně opravený a zatrubněný, z velké části je v otevřeném korytě.
- Zdroj vody a přivaděč pro Květnou zahradu nejsou v nárazníkové zóně památky světového dědictví UNESCO

C. Výustě odlehčovacích komor

Současný stav:

Existence více výustí z odlehčovacích komor – např. Kojetínská ulice.

VaK Kroměříž, a.s. mají v plánu situaci řešit (podklady a návrhy řešení budou doplněny v návrhové části

Management Plánu).

Problémy:

S provozovatelem kanalizace je nutné řešit nesprávně fungující odlehčovací komory na stokové síti. Mlýnská strouha – problémem je zpětné vzdutí

D. Protipovodňová ochrana

Současný stav:

Zpracována studie proveditelnosti na PPO.

V současné době se chystá realizace protipovodňových opatření na území města Kroměříž. Jedná se o 20 stavebních objektů, především hrází – např. Hráz u Podzámecké zahrady.

Při budování protipovodňových opatření je nutné důsledně dbát na ochranu a respekt k atributům OUV statku světového dědictví UNESCO a jeho územní integritě.

E. Maxmiliánův vodovod

Problém: nejasný vlastník.

Informace z původního Management plánu z roku 2009

Na území Květné zahrady se nikdy v minulosti nemohl nacházet významnější zdroj podzemní vody, a to ani ve větších hloubkách, jak o tom svědčí výsledky 250m hlubokého vrtu v blízkém někdejší Zemském léčebném ústavu. Přesto zde byly v provozu kašny a různé vodní hříčky, voda sem proto byla přivedena odjinud. Zdrojem byl Maxmiliánův vodovod a Popovický potok pod Sobělicemi. V žádném případě nemohla být podstatným zdrojem vody studna zjištěná při archeologickém průzkumu v rohu Holandské zahrady, jejíž využitelná vydatnost je velmi malá – cca 0,02 l.s–1.

3.5.3.2. Rizika spojená s turistickým ruchem

Hlavním smyslem tohoto dokumentu je zajistit účinnou ochranu a zachování výjimečné světové hodnoty statku. Každé narušení autenticity a integrity, tedy míry původnosti a celistvosti zachování hodnot, znamená snížení hodnoty kulturního dědictví. V této souvislosti hraje turismus velmi důležitou roli, protože dopady masivního a nekontrolovaného turismu mohou památku negativně ovlivnit. Turistický ruch je samozřejmě žádoucí, neboť přináší i řadu pozitiv, mj. finanční prostředky, které mohou být vynaloženy zpět k ochraně a zachování statku. Cílem je tedy tzv. **udržitelný turismus**, kde se společně scházejí potřeby turistů a hostitelských regionů při vzájemné ochraně a zlepšování šancí pro budoucnost. V tomto rámci by měl udržitelný turismus uchovávat existující kulturní dědictví, **požadavky cestovního ruchu nesmí narušit hodnotu statku** (Šrejberová, 2016).

V případě statku Zahrady a zámek v Kroměříži jsou zpřístupněny následující objekty. Zámek – reprezentační sály, zámecká obrazárna, Sala terrena, zámecká věž, Podzámecká zahrada, Květná zahrada.

Návštěvnost jednotlivých zpřístupněných částí statku je uvedena v následující tabulce, pro Podzámeckou zahradu zde nejsou uvedeny údaje, protože tato je volně přístupná. Kvalifikovaný odhad návštěvníků Podzámecké zahrady je 500 000 ročně. Lze konstatovat, že počet návštěvníků se výrazně zvýšil v roce 2015, který byl první plnou návštěvnickou sezónou po obnově Květné zahrady v rámci projektu NCZK. Po maximu počtu návštěvníků dosaženém v roce 2016 jejich celkový počet mírně poklesl, v posledních dvou sledovaných letech (2017 a 2018) je **návštěvnost** ve všech jednotlivých objektech **relativně konstantní**. Při zmírňování zátěže cestovním ruchem napomáhá statku pestrá nabídka atraktivit jak v jednotlivých jeho částech, tak v samotném městě Kroměříži, které je tradiční destinací cestovního ruchu a regionálním centrem.

Tabulka 4: Počet návštěvníků

	počet návštěvníků				
	2014	2015	2016	2017	2018
Zámek – historické sály	42 642	47 439	49 549	46 945	46 613
Zámecká obrazárna	3 614	3 825	3 861	4 456	4 436
Zámecká věž	15 412	16 347	19 685	17 098	15 558
Zámek – sala terrena	2 925	3 080	2 724	2 535	2 673
Květná zahrada	63 950	119 791	129 489	113 774	111 343
CELKEM návštěvníků	128 543	193 743	206 545	184 778	180 623

Zdroj: NPÚ, 2019 a)

Roční monitorovací zprávy hodnotí **dopad kulturních a společenských akcí** konaných v areálu Arcibiskupského zámku a obou zahrad na zachování hodnot statku jako **bezproblémový**. **Toto je ovšem současný stav, vzhledem k tlakům jednotlivých subjektů zapojených v cestovním ruchu na navýšení počtu turistů je pro uchování hodnoty statku potřeba nastavit pro jednotlivé lokace limity návštěvnosti.**

Pro zpracování tohoto dokumentu byla městem Kroměříž poskytnuta i data o celkové návštěvnosti města v roce 2018, která jsou uvedena v následující tabulce.

Tabulka 5: Počet návštěvníků v Kroměříži v roce 2018

	Počet návštěvníků		
	Turisté	Výletníci	Návštěvníci
Domáci	78 745	375 941	454 686
Zahraniční	10 604	44 350	54 954
<i>Slovensko</i>	17,99 %	17,78 %	
<i>Německo</i>	13,74 %	12,85 %	
<i>Ostatní</i>	13,04 %	14,54 %	
<i>Rakousko</i>	12,08 %	11,37 %	
<i>USA</i>	9,85 %	8,25 %	
<i>Polsko</i>	6,94 %	8,39 %	
<i>Spojené království</i>	5,71 %	5,79 %	
<i>Francie</i>	3,97 %	6,36 %	
<i>Rusko</i>	3,54 %	2,98 %	
<i>Ukrajina</i>	3,16 %	2,34 %	
<i>Maďarsko</i>	2,78 %	3,55 %	
<i>Itálie</i>	2,52 %	2,78 %	
<i>Nizozemí</i>	2,44 %	3,05 %	
<i>Švýcarsko</i>	2,24 %	–	
Celkem	89 349	420 291	509 640

Zdroj: CE–Traffic, a.s., 2019

Výletník je jednodenní návštěvník, který navštíví dané místo minimálně jednou, a to bez přespaní. Turista je vícedenní návštěvník, který v daném místě stráví minimálně jednu noc.

Ztráta původní funkce a s ní související ztráta počtu trvale bydlících obyvatel

Vzhledem k charakteru statku (zámek a zahrady) není toto riziko pro vlastní statek v současné době relevantní, zejména pokud dojde v budoucnosti k nastavení limitů návštěvnosti (viz výše). Nadměrný turismus se ovšem může podílet na vylidnění historického centra města, které je v nárazníkové zóně statku. Je nutné dbát na to, aby **nedošlo k výhradnímu zaměření na turismus**, které by způsobilo vymizení funkce živého sídla. Zvyšující se tlak podmíněný turismem totiž může vyvolat pozvolnou ztrátu genia loci a tím i přitažlivosti místa samého, byť je jeho genius loci uměle udržován.

Počet obyvatel v roce 2018 v Kroměříži byl 28 897. Celkový počet návštěvníků v roce 2018 zde byl cca 510 000. Velmi zkratkovitě a pro představu můžeme říci, že to znamená denní průměrný počet 1 300 návštěvníků, a že tedy turismus zvedne počet osob ve městě o cca 5 %.

3.6 Právní rámec

3.6.1 Výnos o ochraně a právní předpisy a opatření vztahující se k ochraně výjimečné světové hodnoty statku

Areál zámku s Podzámeckou a Květnou zahradou byly nařízením vlády č. 262/1995 Sb. dne 16.8.1995 prohlášeny za **národní kulturní památku**.

Areál zámku s Podzámeckou a Květnou zahradou byly zapsány dne 2.12.1998 do **Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO** pod referenčním číslem C 860 (Report of the 22nd Session of the Committee, Kyoto, Japonsko, 2.12.1998).

Areál zámku s Podzámeckou a Květnou zahradou je součástí **městské památkové rezervace Kroměříž** zřízené výnosem MK ČSR č.j. 15.869/78–VI/1 ze dne 8. 9.1978 o prohlášení historického jádra města Kroměříže s Podzámeckou a Květnou zahradou památkovou rezervací.

Rozhodnutím Odboru kultury ONV v Kroměříži dne 30.7.1984 pod č. j. 401–13/84 bylo určeno **památkové ochranné pásmo pro historické jádro města Kroměříže**, zapsané ve státním seznamu nemovitých kulturních památek pod rejstříkovým číslem 6009 a prohlášené výnosem Ministerstva kultury ČSR č.j. 15.869/78 ze dne 8.9.1978 za městskou památkovou rezervaci. Cílem vyhlášení ochranného pásma bylo umožnit orgánům památkové péče ovlivňovat stavební činnost, která by mohla mít negativní dopad na městskou památkovou rezervaci.

(Zdroj: <https://pamatkovykatalog.cz/pravni-ochrana/zahrady-a-zamek-v-kromerizi-84029>)

Výkon státní památkové péče je prováděn podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, prováděcí vyhlášky a dalších souvisejících právních předpisů.

- Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (památkový zákon).
- Vyhláška č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.
- Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy, publikovaná pod č. 73/2000 Sb.m.s.
- Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (revidovaná), publikovaná pod č. 99/2000 Sb.m.s.
- Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů (správní řád).
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška Ministerstva pro místní rozvoj č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb.
- Vyhláška Ministerstva pro místní rozvoj č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení, veřejnoprávní smlouvy a územního opatření.

3.6.2 Přehled hlavních odpovědností výkonu správy a péče o statek

Arcibiskupství olomoucké a NPÚ mezi sebou podepsali v roce 2017 tzv. Smlouvu o služebnosti, která do roku 2020 zaručila kontinuitu ve správě statku.

Arcibiskupství olomoucké

Wurmova 562/9, 779 00 Olomouc

Vlastník Arcibiskupského zámku a Podzámecké zahrady včetně památkových mobiliárních fondů, správce bytového fondu památky, garant investiční politiky a vnějších vztahů areálu AZZ. Provozování a správa areálu prostřednictvím Správy Arcibiskupského zámku a zahrad v Kroměříži, z. ú., Sněmovní nám. 1/2, 767 01 Kroměříž.

Národní památkový ústav

Valdštejnské nám. 162/3, 118 01 Praha, Malá Strana

územní památková správa v Kroměříži

Sněmovní nám. 1, 767 01 Kroměříž

NPÚ, státní příspěvková organizace jako správce Květné zahrady a zahradnických provozů.

Muzeum umění Olomouc

Denisova 47, Olomouc, PSČ 779 01

Arcidiecézní muzeum Kroměříž

Sněmovní náměstí 1, Kroměříž, PSČ 767 01

Správce mobiliárních fondů a sbírek kulturní povahy částečně uložených a prezentovaných na AZZ, garant kurátorské a výstavnické činnosti na AZZ.

Zlínský kraj

třída Tomáše Bati 21, 761 90 Zlín,

Správa areálu Maxmiliánova dvora a tzv. Pionýrské louky prostřednictvím subjektu Střední škola hotelová a služeb Kroměříž Na Lindovce 1463, Kroměříž, 767 01

3.6.3 Spolupracující subjekty

Řídící skupina (tzv. steering group) – založena v 07/2019 na začátku prací na Aktualizaci MP

Řídící skupina statku světového dědictví je složena z delegovaných zástupců jednotlivých zúčastněných subjektů, pečujících o památku světového dědictví UNESCO– Zahrady a zámek v Kroměříži

Složení v roce 2019:

Město Kroměříž

Mgr. Daniela Hebnarová, *místostarostka*, host, město Kroměříž

Zlínský kraj

Ing. arch. Martina Hovořáková, *členka rady, členka finančního výboru, předsedkyně komise investiční a výstavby města Vsetín*, delegovaná hejtmánem Zlínského kraje

Jan Pijáček, *člen rady, řízení dotačních programů, rozvoj venkova a cestovní ruch*, delegovaný hejtmánem Zlínského kraje

Arcibiskupství olomoucké

Josef Kropáč, *vedoucí majetkové správy*, delegovaný arcibiskupem olomouckým

Národní památkový ústav – Územní památková správa v Kroměříži

Ing. Martin Krčma, do listopadu 2021 *site manager památky světového dědictví UNESCO, kastelán Arcibiskupského zámku a zahrad v Kroměříži*

Národní památkový ústav – Územní odborné pracoviště v Kroměříži

Ing. Michaela Letá, *zahradní architektka*, delegovaná ředitelkou ÚOP

Klub UNESCO:

MUDr. Eva Nováková, *předsedkyně*, delegovaná výborem Klubu UNESCO

3.7 Dokumenty zajišťující uchování a péči o statek

3.7.1 Současný stav územně–plánovací dokumentace a dalších relevantních urbanistických nebo architektonických studií významných z hlediska sledovaných indikátorů pro zachování vynikající univerzální hodnoty

1. Název: Územní plán města Kroměříže

Řešené území: k.ú. Bílany, Drahlov u Jarohněvic, Hradisko, Kotojedy, Kroměříž, Miňůvky, Postoupky, Těšnovice, Trávník, Vážany u Kroměříže, Zlámanka

Požizovatel: Městský úřad Kroměříž

Zhotovitel: Ateliér KO&SA, Svahová 32, 623 00 Brno

Nabytí účinnosti: 22.2.2006

2. Název: **Územní plán města Kroměříže – Změny č. 1, 2, 3, 4, 5A, 5B a 6A**

Pořizovatel: Městský úřad Kroměříž

Zhotovitel: Ateliér KO&SA, Svahová 32, 623 00 Brno

Změny byly zpracované v letech 2008 – 2013, nabytí účinnosti poslední Změny č.6A: 6.12.2013

3. Název: **Územní plán Kroměříž**

Řešené území: k.ú. Bílany, Drahlov u Jarohněvic, Hradisko, Kotojedy, Kroměříž, Miňůvky,

Postoupky, Těšnovice, Trávník, Vážany u Kroměříže, Zlámanka

Pořizovatel: Městský úřad Kroměříž

Zhotovitel: Ing. arch. Petr Malý, Ing. arch. Ivan Gogolák, Ing. arch. Lukáš Grasse

Schválení Zadání ÚP: 3.9.2015

V době zpracování analytické části Aktualizace Management plánu proběhlo dne 30.10.2019 společné jednání o územním plánu.

4. Název: **Regulační plán Městské památkové rezervace Kroměříž**

Schválení Zadání: 20.10.2016. Generel zeleně města Kroměříž – v rozpracovanosti

5. Název: **Generel Národního centra zahradní kultury v Areálu Arcibiskupského zámku a zahrad v Kroměříži**

Řešené území: Květná zahrada, Podzámecká zahrada a zámek, k. ú. Kroměříž

Zhotovitel: Transat architekti, Ing. Arch. Petr Všečetka

Pořizovatel: Národní památkový ústav

Datum zpracování: březen 2008

Pro zpracování Aktualizace Management plánu je důležitým dokumentem aktuální územní plán, záměry a celková koncepce rozvoje území, a to nejen v nárazníkové zóně památky světového dědictví UNESCO, ale i v území navazujícím. Územní plán města je nyní ve stadiu rozpracovanosti (společné jednání proběhlo dne 30.10.2019). *Pro ukončení analytické části Aktualizace MP (11/2019) je rozpracovaná verze k dispozici na webových stránkách města <http://www.mesto-kromeriz.cz/urad/dokumenty-a-informace/uzemni-plan/>*

Před zpracováním nového ÚP vyhlásilo město Kroměříž v roce 2016 jednofázovou veřejnou projektovou urbanistickou soutěž. Předmětem soutěže o návrh bylo zpracování urbanistického návrhu základní strategie a koncepce územního rozvoje celého správního území města Kroměříže včetně koncepce uspořádání krajiny a řešení širších vazeb. Návrh musel respektovat ekonomické možnosti vyhlášovatele.

Hodnocení poroty: *Koncepce návrhu nespočívá pouze na stávajících neuzavřených okružně radiálních systémech, ale pozoruhodně využívá i tangenciálních vztahů; např. podél stávající železnice do Kotojed a existenci D1. Tak navazuje na reálnější možnosti nakládání s územím. Ve schématu tohoto systému návrh navazuje více na to, co je dáno a umožňuje rozvíjet město cestou postupných a dílčích zásahů. Město je tak směřováno k rozvoji mezi stávající D1 a ponechanou železniční trasou, s logickým napojením průmyslových oblastí a dalších území. Nezatěžuje např. území zavedením dalších dopravních staveb a ponechává obsluhu území i průmyslovou oblast mezi Moravou a D1. Nechává obsluhovat přilehlá území zmiňovanou tangentou popřípadě dlouhodobě uvažovaným záměrem vodního kanálu. Řeka Morava tak tvoří přirozenou hranici mezi průmyslovými a převážně obytnými čtvrtěmi. Návrh dále uvažuje o širších krajinných vazbách např. zapojením obory Hvězda, Bílanského lesa, části krajiny regulované u Trávníku, zahrnující slepá ramena Moravy. Soustředění těchto rekreačních ploch na jih a jihovýchod odpovídá regionálním a příměstským vztahům v existujícím území.*

Významné plánované záměry a problémy k řešení ve vztahu k památce světového dědictví UNESCO
(níže uvedené body vyjadřují případné pozitivní i negativní vlivy při realizaci záměrů):

- V datech ÚAP není u jevu č. 10 „památky světového dědictví UNESCO včetně ochranného pásma“ ochranné pásmo (nárazníková zóna), nevyskytuje se v textové ani grafické části platného ÚP, v nově rozpracovaném ÚP se vyskytuje pouze v textové části – **zajistit předání dat od poskytovatele (NPÚ) a doplnit jev v rámci průběžné aktualizace ÚAP, doplnit nárazníkovou zónu památky světového dědictví UNESCO do zpracovávaného ÚP Kroměříž**
- Je důležité **zachovat panoramatický pohled na město** při příjezdu po ul. Kojetínská (od Maxmiliánova dvora) a nenarušit návrší Hvězdy (barokní obory s architektonizovanou sítí lesních cest a průhledů), které je nedílnou součástí vizuální panoramatické integrity statku, zejména Květné zahrady.
- Řeka Morava tvoří významnou přírodní osu zastavěného i nezastavěného území Kroměříže. V ÚP je zpracován **záměr splavnění řeky Moravy s přístavištěm jako posílení rekreačního využití území**. Mimo zastavěné území je prostor okolí řeky využíván především pro zeleň a přírodní charakter rekreace.
- **Významné záměry z hlediska dopravy:**
- územní rezerva pro trasu **kanálu D–O–L** – v rámci prověření podmínek pro budoucí využití ploch je třeba se zaměřit na vliv průplavního spojení Dunaj – Odra – Labe na existenci a trvalou udržitelnost statku světového dědictví UNESCO. Zásadní vliv je třeba očekávat v ohrožení stability životního, zejména vodního prostředí, snížení druhové pestrosti fauny a flóry, oslabení zdrojů vody, emisní, hlukové a průmyslové a dopravní zatížení prostředí nárazníkové zóny a širšího krajinného rámce. **Za nepřípustnou je třeba označit říční variantu průplavu, která by přímo zasáhla východní hranici území památky světového dědictví UNESCO, konkrétně Podzámecké zahrady.**
- je navržena úprava přemostění železnice přes řeku Moravu přidružením lávky pro pěší a cyklisty
- řešení **silniční dopravy** – je navrženo doplnění hlavního městského tahu městem o nový městský a nový krajinný okruh s dvojnásobným přemostěním řeky Moravy. Oba okruhy budou sloužit k rozmělnění dopravy rezidentů ve městě a jejich kontakt s nadřazenou silniční sítí mimo město. Pro účel odvedení těžké nákladní dopravy je určen především krajinný okruh opět s napojením na nadřazenou silniční síť (*podrobně viz kap. d/1, d/2 textové části výroku ÚP – verze pro společné jednání*).
- **pěší komunikace** – pro návštěvníky památky je důležitý záměr „pěší propojení MK Nádraží a MK Bílanské jako podchod, zkvalitňující pěší napojení nádraží ČD a terminálu hromadné dopravy“
- pro cestovní ruch jsou významné také záměry v oblasti **cyklistické dopravy** – např. cyklistická či smíšená stezka v souběhu s II/367 Kojetínská v úseku MK Za Zámeckou zahradou – MK Třebízského, cyklistická či smíšená stezka v souběhu s vnější obslužnou trasou v úseku mezi Květnou zahradou a psychiatrickou léčebnou
- významné jsou i záměry v oblasti statické dopravy – **plochy pro parkování**

3.7.2 Vazby na nadřazenou územně plánovací dokumentaci

Politika územního rozvoje České republiky, ve znění Aktualizací č. 1, 2 a 3 (úplné znění)

Dnem 1. října 2019 jsou Aktualizace č. 2 a č. 3 Politiky územního rozvoje České republiky závazné **pro pořizování a vydávání zásad územního rozvoje, územních plánů, regulačních plánů a pro rozhodování v území**, v souladu s § 31 odst. 4 stavebního zákona.

Řešeného území se týká v kapitole Železniční doprava podkapitola **Koridory konvenční železniční dopravy:**

(89) ŽD1

Vymezení:

Koridor Brno–Přerov (stávající trať č. 300) s větví na Kroměříž–Otrokovice–Zlín–Vizovice.

Důvody vymezení:

Vytvoření koridoru pro rychlou kapacitní dopravní cestu, kde se očekává vysoká intenzita osobní dopravy.

Zavedení dopravy šetrnější k životnímu prostředí do oblastí se zvýšenou ochranou přírody a krajiny.

Úkoly pro ministerstva a jiné ústřední správní úřady: Připravit podklady pro vymezení koridoru.

Zodpovídá: Ministerstvo dopravy

Termín: 30. 9. 2015

Území se týká i územní **ochrana** (do doby rozhodnutí vlády o dalším postupu) **územní rezervy** pro průplavní spojení Dunaj–Odra–Labe (D–O–L) – vymezeno v ZÚR ZK – dle bodu (198) PÚR ČR.

Zásady územního rozvoje Zlínského kraje (ZÚR ZK)

Zlínský kraj má zpracované a schválené „Zásady územního rozvoje Zlínského kraje“, které zpracoval Atelier T-plan, s.r.o. Zásady územního rozvoje Zlínského kraje byly vydané Zastupitelstvem Zlínského kraje dne 10. 9. 2008 pod číslem usnesení 0761/Z23/08 a nabyla účinnosti 23.10.2008.

Aktualizace Zásad územního rozvoje Zlínského kraje byla vydána Zastupitelstvem Zlínského kraje usnesením č.0749/Z21/12 dne 12.9.2012 a nabyla účinnosti dne 5.10.2012.

Aktualizaci č. 2 Zásad územního rozvoje Zlínského kraje vydalo Zastupitelstvo Zlínského kraje usnesením č. 0454/Z15/18 ze dne 05.11.2018 a nabyla účinnosti dne 27.11.2018.

Řešeného území se dle Úplného znění ZÚR ZK po aktualizaci č. 2 týká:

Oblast železniční dopravy, kap. 4.1.2.:

Památky světového dědictví UNESCO se týkají **záměry Z02 – Bezměrov – Hulín, modernizace trati č. 303 a Z03 – (Brno – Kojetín –) Chropyně – (Přerov), modernizace trati.**

(34) ZÚR zpřesňují na území kraje **koridor konvenční železniční dopravy ŽD1** Brno – Přerov (stávající trať č. 300) s větví na Kroměříž – Otrokovice – Zlín – Vizovice, vymezením koridorů tratí **č. 300 (Brno – Kojetín –) Chropyně – (Přerov), č. 303 (Kojetín –) Bezměrov – Kroměříž – Hulín, č. 331 Otrokovice – Zlín – Vizovice**, které jsou uvedeny v kap. 7.1 v popisu VPS pod kódy **Z01, Z02 a Z03**.

(35) ZÚR navrhuje v rámci koridoru **ŽD1** modernizaci stávající trati č. 300 (Brno – Kojetín –) **Chropyně – (Přerov)** včetně zkapacitnění, modernizaci a elektrizaci stávající trati č. 303 (Kojetín –) **Bezměrov – Hulín** včetně zdvojkolejnění v plném rozsahu a modernizaci a elektrizaci stávající trati č. 331 **Otrokovice**

– **Zlín – Vizovice** včetně zdvojkolejnění v úseku Otrokovice – Zlín a územní rezervu pro propojení tratí č. 331 a 280 v úseku Vizovice – Valašská Polanka.

(36) Pro plánování a využívání území koridoru železniční dopravy mezinárodního významu **ŽD1** na území kraje se stanovuje dodržování těchto zásad pro rozhodování o změnách v území a tyto úkoly pro územní plánování:

Zásady pro rozhodování o změnách v území	Úkoly pro územní plánování
a) respektovat koridor kolejového propojení v relaci Brno – Kroměříž – Otrokovice – Vizovice, výhledově s napojením na trať č. 280;	a) zajistit územní koordinaci a ochranu koridoru ŽD1 v ÚPD dotčených obcí

Oblast vodní dopravy, kap. 4.2.4:

(43) ZÚR navrhuje ve smyslu zákona o vnitrozemské plavbě koridor pro splavnění řeky Moravy v úseku Otrokovice – Kroměříž.

(44) Pro plánování a využívání území uvedeného koridoru **vodní dopravy** se stanovuje dodržování těchto zásad pro rozhodování o změnách v území a tyto úkoly pro územní plánování:

Zásady pro rozhodování o změnách v území	Úkoly pro územní plánování
a) rozvíjet vnitrozemskou plavbu s ohledem na zachování podmínek ochrany přírody a krajiny.	a) zajistit územní koordinaci a ochranu koridoru splavnění Moravy (v prodloužení Baťova kanálu) v ÚPD dotčených obcí.

Území speciálních zájmů, kap. 4.8.1 Průplavní spojení Dunaj – Odra – Labe:

(68) ZÚR stanovují na území kraje jako územní rezervu v souladu s PÚR ČR průplavní spojení Dunaj – Odra – Labe, území speciálních zájmů, vymezené koridorem průplavního spojení D – O – L v trase **Bezměrov – Kroměříž – Otrokovice – Uherské Hradiště – Uherský Ostroh**, který je uveden v kap. 8.2 a graficky zobrazený ve výkresu A.2.

(69) Pro plánování a využívání území průplavního spojení D – O – L se stanovuje dodržování těchto zásad pro rozhodování o změnách v území a tyto úkoly pro územní plánování:

Zásady pro rozhodování o změnách v území	Úkoly pro územní plánování
a) respektovat průplavní spojení Dunaj – Odra – Labe do rozhodnutí vlády o dalším postupu.	a) zajistit územní ochranu území speciálních zájmů na úrovni ÚPD dotčených obcí.

Kapitola 8.2. Požadavky na koordinaci ostatních ploch a koridorů nadmístního významu:

Území speciálních zájmů – průplavní spojení Dunaj – Odra – Labe – územní rezerva – na území ORP Kroměříž se týká obcí Bezměrov, Hulín, Chropyně, Kroměříž, Kvasice, Skaštice, Strážovice, Záříčí.

Kapitola 5.2. Koncepce ochrany a rozvoje kulturních hodnot území:

(77) Kulturními hodnotami území Zlínského kraje se rozumí následující významné prvky kulturního dědictví kraje:

- **Památkový fond kraje** (památky světového dědictví UNESCO Areál zámku Kroměříž – *pozn. název v ZÚR není správně*, nemovitě národní kulturní památky, památkové rezervace a městské a vesnické památkové zóny podle přehledů ÚAP kraje);
- **Území s archeologickými nálezy** (lokality a naleziště podle přehledů ÚAP kraje – 78).

Pro plánování a usměrňování územních podmínek ochrany a rozvoje kulturních hodnot kraje se stanovuje dodržování těchto zásad pro rozhodování v území a tyto úkoly pro územní plánování:

Zásady pro rozhodování o změnách v území	Úkoly pro územní plánování
a) Podporovat obnovu a udržování památkového fondu kraje a jeho využívání a propagaci ve prospěch rozvoje cestovního ruchu a poznávací turistiky na území kraje.	a) Vytvářet územní podmínky pro zachování hodnot památkového fondu kraje, dbát na kvalitu a soulad řešení navazující zástavby, nepřipouštět výrazově nebo funkčně konkurenční územní zásahy.
b) Respektovat ochranu území archeologických nálezů, umožňovat provádění dílčích archeologických průzkumů.	b) Vytvářet územní podmínky pro zachování celistvosti lokalit archeologických nálezů, podporovat územní požadavky na vybudování doprovodné informační vybavenosti.

Významné plánované záměry a problémy k řešení ve vztahu k památce světového dědictví UNESCO (níže uvedené body vyjadřují případné pozitivní i negativní vlivy při realizaci záměrů):

- Splavnění řeky Moravy – **posílení rekreačního využití území, vybudování přístavu**
- Územní rezerva pro trasu kanálu D–O–L – v **rámci prověření podmínek pro budoucí využití ploch je třeba se zaměřit na vliv průplavního spojení Dunaj – Odra – Labe na existenci a trvalou udržitelnost statku světového dědictví UNESCO**
- Modernizace železničních tratí Bezměrov – Hulín a Brno – Kojetín – Chropyně – (Přerov) – **pozitivní vliv z hlediska dostupnosti památky**
- Nadregionální biokoridor 142 Chropýňský luh – Soutok I

3.7.3 Současná připravenost obnovy či regenerace statku a jeho jednotlivých částí

Obnova a regenerace statku je v současné době komplikovaná problematikou církevních restitucí navazující změnou vlastnických vztahů. V následujících letech budou prováděny v částech statku, které jsou ve vlastnictví Arcibiskupství olomouckého, následující opravy z programu IROP – Obnova Arcibiskupského zámku a Podzámecké zahrady v Kroměříži – Dědictví moci, slávy a štědrosti:

Podzámecká zahrada:

- vodní systém: odbahnění a zpevnění břehů všech rybníků a vodotečí, oprava regulačních prvků vodního systému, doplnění nových prvků (mola apod.), obnova zařízení pro chov vodního ptactva;
- obnova Pompejské kolonády: odstranění statických poruch, restaurování omítek a ozdobných prvků, doplnění chybějících prvků, restaurování kašny včetně obnovy vodního systému, obnova výsadby v okolí.

Zámek:

- krov a střecha: částečná výměna krytiny, celková oprava krovu;
- galerie a depozitáře ve 2. patře: zateplení stropů nad výstavními prostory, nová dlažba, restaurování a zdvojení oken a dveří, výměna osvětlení galerie, restaurování mobiliáře Manského sálu a Staré knihovny, vytvoření jednotného prohlídkového okruhu, vybudování depozitáře mincí;
- sály v 1. patře: restaurování Sněmovního sálu a přilehlého salóňku, obnova koupelen, oken a dveří Letního i Zimního bytu, restaurování mobiliáře pro Letní byt, nové uspořádání prohlídkových okruhů;
- přízemí: rozšíření konzervátorské dílny, vybudování transportního depozitáře, rekonstrukce a vybavení zázemí pro personál, rekonstrukce a vybavení místnosti pro zázemí kulturních akcí, obnova dlažeb v nádvoří;
- věž: rozšíření a zatraktivnění prohlídkového okruhu věže, vybudování expozice „Klenotnice pozdního středověku“ v místnosti s gotickou klenbou, vybudování expozice „Královská návštěva v Kroměříži“ v horních patrech věže;
- Mlýnská brána: odstranění nepůvodních konstrukcí, sanace vlhkosti, oprava historických konstrukcí a fasády, obnova původního mezipatra, restaurování štukové výzdoby, zřízení muzea arcibiskupské gardy.

Další doporučení, která nejsou předmětem výše uvedeného projektu, ale je potřeba se jimi v budoucnosti zabývat:

Arcibiskupský zámek

- Dále usilovat o zkvalitnění služeb pro návštěvníky, zvýšit propagaci cenných, ale opomíjených částí památky.
- Zajistit větší škálu jazykových mutací propagačních a informačních materiálů.

Podzámecká zahrada

- Zabránit poškození památkových hodnot Podzámecké zahrady v rámci plánovaných protipovodňových opatření.

- Pokračovat ve snaze vyřešit problém vodního režimu v Podzámecké zahradě (čištění vodních ploch a vodotečí, zajištění stabilního zdroje vody).
- Provést památkovou obnovu drobných staveb v zahradě, jejichž stav lze označit za velmi špatný nebo havarijní (cca 30 % hlavních architektonických objektů a 60 % drobnějších architektonických děl).
- Zajistit průběžné vzdělávání odborných pracovníků údržby. Zkvalitnit péči o jednotlivé segmenty kompozice zahrady. (Nebude možné realizovat bez nového mechanizačního vybavení).
- Zkvalitnit a sjednotit používaný mobiliář v zahradě.

Květná zahrada

- Pokračovat ve snaze vyřešit nedostatek vody v Květné zahradě.
- Zajistit obnovu podstatné části stavebních objektů v zahradě, které se nacházejí v horším stavebně-technickém stavu.
- Zajistit průběžné vzdělávání odborných pracovníků údržby.
- Zajistit větší škálu jazykových mutací propagačních a informačních materiálů

3.7.4 Analýza existujících koncepcí z hlediska cestovního ruchu a jejich rámec

Strategický plán města Kroměříže – Aktualizace na léta 2010 – 2020

Památka světového dědictví UNESCO je zmiňována na mnoha místech v dokumentu a také v rámci Strategického cíle – Prioritní oblast R – Rozvoj města
 Priorita R2: Infrastruktura ve městě, světové dědictví UNESCO

Aktualizace Programu rozvoje cestovního ruchu kraje na období 2015 – 2020 (MOTÝL MEDIA s.r.o., 2014)

Program reaguje na nutnost změny krajské politiky cestovního ruchu, neboť v době jeho vzniku byla významně **utlumena podpora cestovního ruchu z evropských fondů** zejména prostřednictvím ROP Střední Morava. Program proto formuloval **vizi rozvoje cestovního ruchu**, která je založena především na **koordinaci a metodické podpoře** odvětví s finanční podporou specificky zaměřených aktivit ze strany kraje. Cílem programu je zaměřit se na **inovace v systému řízení a marketingu**. Za jeden ze svých klíčových institucionálních nástrojů pro budování destinačního managementu považuje zejména CCR Východní Morava.

Dokument shrnuje nejdůležitější trendy následovně:

- *Rostoucí důraz zákazníků na „value for money“ a nikoliv pouze cenu. Poptávka není dána primárně cenou, ale hodnotou za peníze.*
- *Rostoucí význam elektronické „word of mouth“ – šeptandy v podobě sociálních sítí Facebook, internet.*
- *Rostoucí význam sales promotion (podpory prodeje).*
- *Rostoucí globální konkurence a prakticky nulové switching costs (tj. náklady spojené s využíváním služeb cestovního ruchu u jiného poskytovatele).*

*Budoucnost cestovního ruchu je ve schopnosti řídit **inovaci** destinace a vznik nových produktů na základě trendů a poptávky. Největší výzvou a možnou cestou růstu v cestovním ruchu je **rozvoj nadnárodních projektů a** otevírání nových forem turismu pro nové zajímavé cílové skupiny příjezdového a domácího turismu. Hovoříme o **kulturním turismu**. Destinační management Východní Moravy se díky kulturnímu turismu a rozvoji spolupráce v kraji mění. Původní orientace na prodej a území ustupuje **procesnímu destinačnímu marketingu**, orientovanému na produkty a **komplexní procesy**.*

Dokumentem jsou stanovena i tzv. iniciační témata, níže jsou uvedena ta, která se týkají Arcibiskupského zámku a zahrad:

6) **Tajemství zahrad** Cílem projektu je navrhnout využití zahrad pro rozvoj cestovního ruchu ve formě produktových balíčků, navrhnout jejich distribuční a propagační cesty. Součástí projektu je realizace kampaně produktových balíčků na trhu. Jednorázový rozpočet v roce 2015: 1 320 000 Kč.

8) **Nejcennější obrazy v Kroměříži** Vytvoření propagační kampaně a turistických produktů na téma obrazů v Kroměříži (obrazárna Arcibiskupského zámku v Kroměříži). Cílem aktivity je upoutat pozornost k zatím zcela opomíjené atraktivitě Východní Moravy. Jednorázový rozpočet v roce 2015: 920 000 Kč.

Koncepce rozvoje cestovního ruchu Zlínského kraje na období 2020–2030 (pracovní verze) (KPMG Česká republika s.r.o., 2019)

Koncepce je v současné době zpracovávána, jedná se o **aktualizaci** výše uvedeného dokumentu (Aktualizace Programu rozvoje cestovního ruchu kraje na období 2015 – 2020), k dispozici je v současné době (11/2019) zatím jen pracovní verze pro jednání Pracovní skupiny pro oblast cestovního ruchu RSK.

V analytické části této koncepce jsou Arcibiskupský zámek a zahrady uvedeny jako památky, které mají z pohledu cestovního ruchu **největší rozvojový potenciál**, je jim věnována samostatná kapitola Památky světového dědictví UNESCO. Arcibiskupský zámek je řazen dle Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS) ke třem nejnavštěvovanějším hradům a zámkům v kraji (spolu se státním zámkem Buchlovice a státním hradem Buchlov). Ve SWOT analýze nabídky a předpokladů turistického ruchu jsou památky světového dědictví UNESCO uvedeny jako silné stránky.

Globální cíle strategie do roku 2030 jsou: navýšení počtu přenocování hostů o 50 %, stabilizace průměrné délky pobytu na stávající úrovni, nárůst počtu přenocování hostů oproti ostatním krajům o 1,5 p.b. a nárůst čistého využití lůžek o 49 %.

V návrhové a implementační části jsou však jednotlivé priority a opatření cílena bez důrazu na konkrétní lokality, je tedy obtížné posoudit, jak navrhovaná koncepce konkrétně ovlivní Zahrady a zámek v Kroměříži.

Strategie destinačního managementu pro turistickou oblast Kroměřížsko (BURIAN consulting, 2018)

Cílem strategie je:

1. analyzovat potenciál oblasti, její postavení a její úzká místa z širšího pohledu,
2. navrhnout organizační opatření s cílem napomoci vytvořit stabilní a funkční organizační strukturu pro management destinace odpovídající přicházejícím potřebám a požadavkům trhu,
3. navrhnout opatření, která bude možné uskutečnit v následujících 2–3 letech, a která povedou k vytvoření konkurenceschopného produktu destinace s maximálním využitím existujících aktivit, výstupů či produktů,
4. navrhnout základní směry marketingové komunikace destinace a přispět tak k vyšší návštěvnosti destinace a vyšší výtěžnosti cestovního ruchu v souladu s misí.

Strategie zmiňuje Arcibiskupský zámek a zahrady v Kroměříži následujícím způsobem:

„Jednoznačně nejtěžší vahou destinace a nejvýznamnějším lokalizačním faktorem je barokní Arcibiskupský zámek v Kroměříži. Je to faktor ovlivňující celé své okolí, město, život lidí i ekonomické aktivity v něm. Při rozvoji a marketingu destinace není ani moudré ani možné tuto památku ignorovat. Vedení zámku zařazení na Seznam světového dědictví UNESCO a svou roli vnímá podle svých slov především jako

„odpovědnost vůči budoucím generacím“, cestovní ruch může být z tohoto pohledu faktorem spíše negativním. Byly zaznamenány připomínky k rozsahu a úrovni komunikace mezi zámek, městem, krajem, destinací, podnikateli a to na všech stranách. Zámek není členem destinační společnosti; návštěvníkům podle místních podnikatelů občas komplikují zážitek uzavírky; přes značný podíl cizinců jsou některé informace pouze v češtině; v Květné zahradě byl pozorován v různých obdobích různý přístup k péči o zeleň (během akce Hortus magicus nejvyšší); některé stavební části trpí zřejmým nedostatkem běžné péče, ať už jsou důvody jakékoliv (např. loupající se výmalba v kolonádě), což může vyvolat

u návštěvníků až zklamání; v každém případě památka výrazně ovlivňuje život, podnikání i charakter celého města Kroměříže, je nezbytné s ní v destinačním managementu a marketingu počítat a hledat taková řešení, která budou ku prospěchu všem.

V srpnu probíhá v Květné zahradě v Kroměříži víkendový festival barokní kultury **Hortus magicus**, který je „sourozencem“ barokního festivalu v Olomouci; podle údajů pořadatelů se **návštěvnost pohybuje okolo 2000 osob**, což lze považovat i při vědomí toho, že se jedná o „mladšího a menšího bratra Olomouce“, za **nepřiměřeně nízkou návštěvnost**; význam akce pro marketing destinace je tudíž značně omezený, otázkou je účinnost marketingu samotné akce.

Skutečnost, že kroměřížský zámek sloužil jako prostředí pro natáčení řady filmů (zřejmě nejznámější je Formanův *Amadeus*) se snaží využít odborné struktury města při přípravě specifických brožur pro návštěvníky; jde však spíše o samostatný počin než systémový produkt“.

Strategie dále uvádí, že „současná **informační infrastruktura se bez výjimky soustředí na informování návštěvníků a turistů, kteří již v regionu jsou**, resp. tuto službu poskytují místním obyvatelům, **žádný prvek nemá primární funkci „přijedte“**. Tento stav je třeba radikálně změnit. Zřejmým příkladem je nadbytek tištěných materiálů, které jsou však dostupné především v turistických informačních centrech, přičemž až na výjimky chybějí materiály připravované se znalostí potřeb cílových skupin. **Práce se sociálními médii má značné rezervy s ohledem na to, že jde o stále důležitější komunikační kanály**.

Výjimkou je **turistický blog destinace**. Tento stav není udržitelný, nezbytná je profesionální a zdůvodněná segmentace trhu, relevantní výběr cílů a změna strategie práce se značkou“.

Takto jednostranně pojaté zaměření na kvantitu návštěvníků rozhodně není pro zachování hodnot statku přijatelné, je tedy nutné v tomto Management Plánu opět zmínit **nutnost nastavení limitů návštěvnosti a** v té souvislosti i nutnost vstupovat do pracovních skupin podílejících se na tvorbě podobných dokumentů tak, aby byly tyto požadavky jednotlivým aktérům v cestovním ruchu objasněny a došlo k jejich pochopení.

Koncepce účinnější podpory památkové péče ve Zlínském kraji (2016) (Zlínský kraj, 2016)

Zpracování koncepce vychází z ustanovení § 28a písm. a) zákona o státní památkové péči, kde se uvádí:

„Kraj v samostatné působnosti schvaluje koncepci podpory státní památkové péče v kraji v souladu s koncepcí rozvoje státní památkové péče v České republice a po projednání s Ministerstvem kultury“.

Pravidelně je zpracováván také Prováděcí plán zachování a obnovy kulturních památek ve Zlínském kraji pro jednotlivé roky.

Koncepce Areál zámku Kroměříž s Květnou a Podzámeckou zahradou zmiňuje jako výjimečnou památku světového dědictví UNESCO, jako součást Městské památkové rezervace *Kroměříž s podzámeckou a Květnou zahradou*, dále zde uvádí ochranné pásmo městské památkové rezervace *Kroměříž s podzámeckou a Květnou zahradou*.

Na základě výsledků provedené podrobné analýzy dnešního stavu památkového fondu ve Zlínském kraji a s přihlédnutím k vývoji ostatních celospolečenských faktorů se stanoví pro zajištění účinnější podpory památkové péče **tyto strategické cíle**:

1. zachování a obnova památkového fondu na území Zlínského kraje,
2. podpora života v kulturních památkách,
3. rozvoj poznání památkového fondu a jeho ochrany na základě současného stupně vědění,
4. vytváření pozitivního obrazu památkové péče v kraji.

Hlavní závěry Koncepce jsou:

Problémy, které vznikají při péči o stávající památkový fond, lze spatřovat především v nízké úrovni povědomí o úlohách státní památkové péče, v nedostatečné osvětě mezi vlastníky památkově chráněných objektů, v nedostatečné propagaci ve společnosti, v nevhodném využití některých památek i památkově chráněných areálů, v nezájmu některých vlastníků památek o jejich údržbu, v nedostatečných nebo absentujících znalostech a dovednostech v oblasti využití původních materiálů, technik a technologií a současně v řadě případů v nedostatku finančních prostředků pro obnovu či údržbu památek.

Z širšího hlediska je jedním ze zásadních problémů památkové péče i nedostatečné uvědomění si

významu kulturního dědictví jakožto součásti životního prostředí. Nemovité památky jsou součástí prostoru sídel i kulturní krajiny, představují jejich kulturní bohatství, ať se jedná o stavební dominanty, sídelní historickou zástavbu nebo naopak drobné památky. Péče o nemovité památky, ve smyslu nejenom jejich fyzického zachování, ale i nalezení jejich aktivního současného využití, je obrazem vztahu k naší historii a tvorbě našich předků. **Ochrana památek by neměla být vnímána jako separátní činnost, je třeba si uvědomit, že nemovité památky, které mnohdy zaujímají rozsáhlé části sídel, se významnou měrou podílejí na jejich celkovém obrazu a jejich dobrý stav tak vždy přispívá k celkové atraktivitě obcí.** V tomto ohledu se jeví významným i propagace nikoliv pouze všeobecně známých národních kulturních památek a jednotlivých kulturních památek, ale rovněž doposud málo propagovaných plošně chráněných památkových území, která jsou v důsledku toho často ohrožená.

Níže je uveden návrh rozpočtu Zlínského kraje pro realizaci Koncepce:

Přehled návrhu finančních prostředků z rozpočtu Zlínského kraje pro realizaci koncepce ve výhledu na 4 roky

číslo opatření	Finanční nároky v Kč na rozpočet ZK v letech (v tis. Kč)					
	opatření	2016	2017	2018	2019	2020
A.I.I.	Dotační program Zlínského kraje (Fond Zlínského kraje– programová podpora – sekce KUL)	5.850	6.000	6.500	7.000	7.500
A.1.2.	Individuální podpora obnovy a restaurování kulturních památek a památek místního významu	0	1.000	1.500	2.000	2.500
A.1.3.	Pomoc vlastníkům při získávání prostředků ze zdrojů státu a EU	Bez finančních nároků				
A.1.4.	Podpora pravidelné údržby o památkový fond	Bez finančních nároků				
A.I.S.	Zvýšení vlivu na samosprávy obcí v zájmu jejich zapojení do obnovy památek	Bez finančních nároků				
A.1.6.	Edukační činnost	Bez finančních nároků				
A.1.7.	Posilování hrdosti vlastníků na jejich památku	50	100	100	100	100
A.2.1.	Vytvoření aktuálního seznamu kulturních památek a koordinace propagace v rámci kraje*	0	0	300	0	0
A.2.2.	Spolupráce kraje s vlastníky kulturních památek při zapojování kulturního dědictví do života	Dle konkrétní situace				
3.1.	Zvyšování odborné způsobilosti orgánů státní památkové péče v oblasti odborné ochrany	17	17	30	30	30
A.4.1.	Publikace podpořených akcí obnovy kulturních památek*	0	0	150	100	100
A.4.2.	Efektivnější komunikace s médii	Bez finančních nároků				

* Bude nárokováno do rozpočtu Kanceláře hejtmána (ediční činnost)

** Bude nárokováno do rozpočtu Odboru řízení lidských zdrojů

PROVÁDĚCÍ PLÁN zachování a obnovy kulturních památek ve Zlínském kraji pro rok 2019

(Zlínský kraj, 2019)

Prováděcí plán podpory památek ve Zlínském kraji je pravidelně zpracováván od roku 2005 a navazuje na schválenou Koncepti účinnější podpory památkové péče ve Zlínském kraji. **Je koncepčním dokumentem, z kterého vychází i samotná realizace obnovy památek v rámci Fondu Zlínského kraje, sekce KULTURA – Programu na podporu stavební obnovy a restaurování kulturních památek a památek místního významu.** Jedná se **dotační program**, jehož cílem je **obnova kulturních památek a památek místního významu** Zlínského kraje při dosažení maximální efektivnosti a hospodárnosti využití rozpočtových prostředků Zlínského kraje. Z rozpočtu Zlínského kraje jsou památky tímto způsobem pravidelně financovány od roku 2003.

Níže jsou uvedeny jednotlivé dotační programy, z nichž je aktuálně pro Arcibiskupský zámek a zahrady v Kroměříži nejpodstatnější **IROP** (byl podpořen projekt Obnova Arcibiskupského zámku a Podzámecké zahrady v Kroměříži – Dědictví moci, slávy a štědrost). V následujících letech může být i dalším zdrojem financování i **Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón**, který dosud Arcibiskupský zámek a zahrady nezahrnoval, nyní ovšem po avizovaném převzetí správy do rukou Olomouckého arcibiskupství, může dojít ke změně.

- Program na podporu stavební obnovy a restaurování kulturních památek a památek místního významu – Fond Zlínského kraje – sekce kultura
- Individuální podpora – Fond Zlínského kraje – sekce kultura
- Muzeum Kroměřížska, p.o. – Revitalizace budov a expozic
- Havarijní program – Ministerstvo kultury ČR
- Program záchrany architektonického dědictví – Ministerstvo kultury ČR
- Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností – Ministerstvo kultury ČR
- Program restaurování movitých kulturních památek – Ministerstvo kultury ČR
- Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny – Ministerstvo kultury ČR
- Obnova památek nadregionálního významu
- Obnova sakrálních památek
- Obnova profánních památek
- Obnova drobné sakrální architektury
- Obnova památek lidového stavitelství
- Obnova technických památek
- Památky ve vlastnictví Zlínského kraje
- Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón – Ministerstvo kultury ČR

Je nástrojem k obnově kulturních památek nacházejících se v nejcennějších částech historických měst, prohlášených za památkové rezervace a památkové zóny. V programu je pro rok 2019 pro MPR Kroměříž určeno 2 230 000 Kč.

- Integrovaný regionální operační program
Obnova Arcibiskupského zámku a Podzámecké zahrady v Kroměříži představuje jedinečnou příležitost, jak zachovat národní kulturní dědictví světového významu i pro budoucí generace. Po ukončení komplexní rekonstrukce dojde ke zpřístupnění nových, nyní uzavřených částí pro veřejnost. A především citlivou revitalizací dojde k důstojnému představení památky, která je pod ochranou světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Celkové výdaje projektu činí 237 924 777,– Kč vč. DPH. Výše dotace EU: 202 236 060,45 Kč, veřejné zdroje ČR: 23 792 477,70 Kč a národní soukromá částka 11 896 238,85 Kč.

PROGRAM REGENERACE MĚSTSKÉ PAMÁTKOVÉ REZERVACE KROMĚŘÍŽ 2018–2022

(Vraníková R., 2017)

Záměrem tohoto dlouhodobého plánování je dosáhnout souladu mezi požadavky na ochranu a regeneraci městské památkové rezervace Kroměříž a zabezpečení potřebného rozvoje města jako místa, na jehož území se nacházejí památky zapsané v Seznamu světového dědictví UNESCO. **Program se netýká přímo Arcibiskupského zámku a zahrad, dotýká se ovšem jeho ochranného pásma.**

Cíle a záměry:

- *Nadále pokračovat v obnově významných památkových objektů a současně se zaměřit na veřejná prostranství, jež významným způsobem podtrhují charakter jednotlivých budov a dokreslují kolorit městské památkové rezervace.*
- *Zajistit plynulou činnost pracovní skupiny případně navrženého výboru zastupitelstva. Průběžně zpracovávat aktualizaci Programu MPR a připravovat pořízení dalších projekčních podkladů.*
- *Zabezpečit kontinuální informovanost a spolupráci s vlastníky nemovitostí v MPR.*
- *Podílet se na opatření požadovaných prostředků pro jednotlivé akce při přípravě rozpočtu města a využívání všech forem podpor a dotačních titulů.*
- *Doporučit ke zpracování obnovení koncepce dopravy a parkování v MPR, včetně řešení záchytných parkovišť.*
- *Věnovat zvýšenou pozornost hodnotným souborům zástavby na ulicích, které leží v MPR a jeho ochranném pásmu.*

3.7.5 Analýza existujících koncepcí a dokumentů z hlediska dopravy v pohybu a klidu

Dopravní vztahy a vazby v území jsou podrobně popsány v Management plánu (2009). V následující kapitole jsou popsány změny za posledních 10 let a aktuální koncepce a dokumenty v oblasti dopravy.

V nově zpracovávaném územním plánu města má řešení dopravy velmi významné místo (více viz kapitola 3.5.1).

*Následující text je převzatý z analytické části **Plánu udržitelné městské mobility města Kroměříž** (06/2019).*

Územní plán má vytvářet podmínky pro zlepšování dostupnosti území rozšiřováním a zkvalitňováním dopravní infrastruktury s ohledem na potřeby veřejné dopravy a požadavky ochrany veřejného zdraví, zejména uvnitř rozvojových oblastí a rozvojových os. Možnosti nové výstavby je třeba dostatečnou veřejnou infrastrukturou přímo podmínit. Vytvářet podmínky pro zvyšování bezpečnosti a plynulosti dopravy, ochrany a bezpečnosti obyvatelstva a zlepšování jeho ochrany před hlukem a emisemi, s ohledem na to vytvářet v území podmínky pro environmentálně šetrné formy dopravy (např. železniční, cyklistickou).

V Kroměříži by měl být v návaznosti na územní plán vytvořený promyšlený systém dopravy včetně pěších a cyklistických tras s ohledem na každodenní přepravní vztahy obyvatel za prací, vzděláváním, obchodem a rekreací v průběhu pracovních i volných dní.

Z důvodu negativních vlivů silniční motorové dopravy (zátěž obyvatel zvýšenou hladinou hluku a emisí látek znečišťujících ovzduší a vysoké intenzity dopravy na průtahu městem) je nutné prověřit odvedení dopravy mimo centrum města a její napojení na dálnici.

Z důvodu zmírnění nepříznivých účinků silniční dopravy má nový ÚP zpracovat koncepční řešení dopravy, včetně systémového řešení cyklodopravy ve městě, zahrnující dobudování 2. okruhu, včetně mostu přes řeku Moravu, rezervu pro 3. okruh.

Nový územní plán má také:

- *vyřešit odvedení těžké dopravy z centra města.*
- *prověřit možnosti řešení na odstranění bodových dopravních závad pro zvýšení plynulosti stávající dopravy a eliminaci negativních vlivů z dopravního provozu.*
- *prověřit kapacitní parkování v centru města – po obvodu historického jádra na místních komunikacích a veřejných prostranstvích, kde tento nedostatek negativně ovlivňuje rozvoj turistiky. Na okraji sídlištní zástavby je umístěno několik nevhodných garážových lokalit, které znehodnocují vzhled města a brání jeho rozvoji, a měly by být postupně nahrazeny výstavbou hromadných garáží (podzemních nebo nadzemních objektů) a jejich pozemky případně využity pro další výstavbu města. Z těchto důvodů je třeba prověřit a navrhnout vhodné plochy pro parkování případně plochu pro parkovací dům.*
- *respektovat vyhlášené ochranné pásmo vzletové a přistávací dráhy letiště.*
- *propojit „obchvat“ a ulici Moravskou*

Koncepce dopravní infrastruktury na území Zlínského kraje

Pozn. Všechny níže uvedené koncepce jsou dostupné na <https://www.kr-zlinsky.cz/koncepce-dopravni-infrastruktury-na-uzemi-zlinskeho-kraje-cl-139.html>

- Základním rozvojovým dokumentem Zlínského kraje v oblasti dopravy je **Generel dopravy Zlínského kraje z roku 2004**, aktualizace z roku 2011. Dokument je výchozím a závazným při pořizování územně plánovací dokumentace a územně plánovacích podkladů na území Zlínského kraje. Stanovuje hlavní priority rozvoje všech druhů dopravy – silniční, železniční, letecké, vodní a cyklistické.
- Území řešeného v Aktualizaci MP památky světového dědictví UNESCO se týká navrhovaná dálnice D1 (Vyškov) – Kroměříž – Hulín – (Přerov – Lipník nad Bečvou). Nová výstavba dálnice v úseku Kroměříž východ – Lipník nad Bečvou navazující na již dokončenou dálnici D1 Praha – Brno – Vyškov – Kroměříž východ a D1 Lipník nad Bečvou – Ostrava – Polsko. Dálnice umožní napojení Zlínského kraje na dálniční síť České republiky a Evropy. Po jejím zprovoznění dojde k výraznému snížení dopravní zátěže na silnicích I/47 v úseku Kroměříž – Hulín a I/55 v úseku Hulín – Přerov.
- Na Generel dopravy Zlínského kraje navazuje **Koncepce rozvoje cyklodopravy na území Zlínského kraje**, která doplňuje a podrobně rozvádí problematiku cyklistické dopravy na území kraje.
- **Rozvoj kolejové dopravy ve Zlínském kraji** je navazujícím dokumentem v oblasti železniční dopravy. Řeší možnosti rozvoje železniční sítě v kraji a podrobně se zabývá rovněž možnostmi dostavby tzv. „Baťovy železnice“ mezi Vizovicemi a Valašskou Polankou. Je tvořen třemi etapami, z nichž první dvě mají vliv také na řešené území:
 - Inventarizace a vyhodnocení současného stavu kolejové dopravy
 - Návrh koncepce a strategie
 - Studie proveditelnosti – Dostavba železniční trati Vizovice – Valašská Polanka, zkapacitnění železniční trati Vizovice – Otrokovice.

- **Koncepce rozvoje silniční sítě II. a III. tříd Zlínského kraje (2015)** – obsahem je především návrh sledování a podrobného zhodnocení stávající silniční sítě v majetku Zlínského kraje při respektování požadavků trvale udržitelného rozvoje území a zajištění bezpečnosti dopravy, se zohledněním rozvojových záměrů komunikační sítě v majetku ČR.

Další koncepce a dokumenty:

Politika územního rozvoje České republiky, ve znění Aktualizace č. 1

Vodní doprava:

Kapitola 7.3 Úkoly pro ministerstva a jiné ústřední správní úřady

(180) Provéřít účelnost a reálnost průplavního spojení Dunaj–Odra–Labe (D–O–L) s cílem posoudit v úplných evropských souvislostech problematiku jeho možné realizace (včetně environmentálních aspektů), přepravní účinnosti a investiční náročnosti jednotlivých větví.

Zodpovídá: Ministerstvo dopravy ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí a Ministerstvem zemědělství, Termín: rok 2018

(198) Vymezí územní rezervu pro průplavní spojení Dunaj–Odra–Labe (D–O–L) a do doby rozhodnutí vlády o dalším postupu zajistí územní ochranu.

Zodpovídá: Pardubický kraj, Olomoucký kraj, Jihomoravský kraj, Zlínský kraj a Moravskoslezský kraj

Úplné znění Zásad územního rozvoje Zlínského kraje po vydání aktualizace č. 2 (11/2018)

Podrobně viz kapitola 3.5.2.

Zásady územního rozvoje Olomouckého kraje – úplné znění po Aktualizaci č. 3

Vodní doprava: Akceptovat územní rezervu pro výstavbu vodní cesty Dunaj – Odra – Labe včetně přístavu v Přerově a jeho dopravního napojení.

Plán udržitelné městské mobility města Kroměříž (UDIMO, spol. s r.o.) – strategický dokument v přípravě. Hlavním cílem této nové dopravní strategie je účinněji řešit problémy související s dopravou ve městě. Plán udržitelné městské mobility města Kroměříž bude zahrnovat všechny způsoby a formy dopravy v celém území, včetně dopravy veřejné a soukromé, osobní a nákladní, motorizované i nemotorizované, pohybu a parkování. Navržená opatření by měla vést ke zlepšení bezpečnosti dopravy, snížení znečištění ovzduší, hluku, spotřeby energií, zlepšení účinnosti přepravy osob a zboží, přispět k posílení atraktivity a kvality městského prostředí a území především ve prospěch občanů.

Průběh: Veřejné projednání analytické části plánu mobility – 25.6.2019

<http://mobilita-kromeriz.cz/>

Posouzení prodloužení Baťova kanálu do Olomouckého kraje (územní studie)

V rámci studie bylo navrženo prodloužení Baťova kanálu směrem od Kroměříže po Olomouc. V tomto prostoru vodní cesty byly navrženy rekreační přístavy v Kroměříži, Kojetíně a Lobodících.

<https://www.kr-olomoucky.cz/us-posouzeni-prodlouzeni-batova-kanalu-cl-4362.html>

Další záměry v oblasti dopravy:

- **Parkovací dům** – Havlíčkova ul., záměr města, kapacita cca 150 vozidel, výrazně zlepší situaci s parkováním v centru města, předpokládaná doba výstavby – 2020 až 2021

3.7.6 Analýza demografické situace

Počet obyvatel Kroměříže rostl až do roku 2001. Od tohoto roku je vykazován dlouhodobý pokles, případně stagnace počtu obyvatel. Dlouhodobý a krátkodobý vývoj počtu obyvatel je patrný z následujících tabulek.

Na vývoj počtu obyvatel v řešeném území má vliv zejména kvalitní dopravní napojení města a potenciál rozvoje hospodářských aktivit a na druhou stranu změna vnímání kvality obytného prostředí, kdy dochází k přesunu obyvatel do periferních oblastí měst.

Tabulka 6: Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel a domů v řešeném území

Rok SLDB	Počet obyvatel	Počet domů	Obyvatel na dům
1869	12848	1260	10,2
1880	15038	1448	10,4
1890	15897	1609	9,9
1900	17509	1737	10,1
1910	20186	1944	10,4
1921	20767	2057	10,1
1930	22024	2506	8,8
1950	22782	3210	7,1
1961	23178	3312	7,0
1970	24478	3574	6,8
1980	27835	3967	7,0
1991	28636	4411	6,5
2001	29225	4639	6,3
2011	29076	5078	5,7

Zdroj: ČSÚ

poznámky:

1869 - obyvatelstvo přítomné civilní

1880 až 1950 - obyvatelstvo přítomné

1961 až 1991 - obyvatelstvo bydlící (tj. hlášené v obci k trvalému pobytu)

2001 - obyvatelstvo bydlící (osoby s trvalým nebo dlouhodobým pobytem)

2011 osoby s obvyklým pobytem

Tabulka 7: Vývoj počtu obyvatel v řešeném území od r. 2010

Rok	Stav k 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozený přírůstek / úbytek	Přírůstek / úbytek stěhováním	Celkový přírůstek / úbytek
2010	29027	286	286	606	442	0	164	164
2011	29060	275	357	568	575	-82	-7	-89
2012	28971	284	346	548	531	-62	17	-45
2013	28926	270	379	611	507	-109	104	-5

2014	28921	280	308	654	512	-28	142	114
2015	29035	297	342	673	597	-45	76	31
2016	29066	315	366	611	624	-51	-13	-64
2017	29002	269	358	603	619	-89	-16	-105
2018	28897	276	357	589	589	-81	0	-81
Průměr		284	344	607	555	-61	52	-9

Zdroj: ČSÚ

Dle aktuálních údajů z ČSÚ bylo v Kroměříži k 1.1.2019 **28 816 obyvatel**, tedy o 81 obyvatel méně než k 1.1.2018.

Vývoj počtu obyvatel v řešeném území lze z hlediska obecných demografických podmínek v ČR považovat za spíše stabilizovaný, se zhoršující se tendencí od roku 2016, kdy je celkový úbytek průměrně cca **83 obyvatel**. Úbytek je způsoben záporným přirozeným přírůstkem a stagnací až poklesem migrace.

Věková struktura obyvatel vykazuje průměrné zastoupení obyvatel v poproduktivním věku ve srovnání s průměrem ČR. Podíl věkové skupiny 0-14 let je poměrně nízký, počet dětí bude klesat. Městu hrozí poměrně rychlé stárnutí obyvatel, které se promítne do kapacitních potřeb školských a sociálně zdravotních služeb a zařízení.

Tabulka 8: Počet obyvatel a věková struktura – srovnání s ČR

	Celkem obyvatel	Muži	Ženy	0-14 let	15-64 let	65+ let
Kroměříž	28816	13682	15134	4301	18279	6236
Podíl	100,0%	47,5%	52,5%	14,9%	63,4%	21,6%
ČR	10 649 800	5 244 194	5 405 606	1 693 060	6 870 123	2 086 617
Podíl	100,0%	49,2%	50,8%	15,9%	64,5%	19,6%

Zdroj: ČSÚ

Pro období předpokládané platnosti územního plánu města je reálné předpokládat další mírný pokles počtu obyvatel.

Dle krátkodobé změny (2016-2019) cca kolem – 0,3 %, tedy na úroveň cca **28 050 v roce 2028**. V případě dlouhodobé změny (2010-2019) cca kolem – 0,04 %, tedy na úroveň cca **28 712 v roce 2028**. Analýza a prognóza demografického vývoje obcí ve správním obvodu Zlínského kraje (PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o., 2017) uvádí pro rok 2030 prognózu (při stabilizaci migrace a míry plodnosti) s předpokládaným počtem obyvatel ve výši **27 424**. Tento výhled je podmíněn zejména snížením migrace mladých rodin z města (nabídkou připravených a dostupných stavebních pozemků), ale i zlepšením hospodářských podmínek území (zvýšením nabídky pracovních míst v obci a regionu).

Zdroj: ÚP Kroměříž – návrh pro společné jednání (10/2019)

3.7.7 Analýza ochrany životního prostředí

Vzhledem k tomu, že se všechny části statku nachází v intravilánu, nejsou zde vyhlášena žádná zvláště chráněná území, území NATURA 2000 ani Evropsky významné lokality. Z ochranného hlediska je zajímavá Podzámecká zahrada, v níž jsou evidovány tři **památné stromy**: Platan v Podzámecké zahradě; Tis v Podzámecké zahradě a Liliovník v Podzámecké zahradě.

Památné stromy je podle Zákona o ochraně přírody a krajiny zakázáno poškozovat, ničit a rušit v přirozeném vývoji; jejich ošetřování je prováděno se souhlasem orgánu, který ochranu vyhlásil. Je-li třeba památné stromy zabezpečit před škodlivými vlivy z okolí, vymezí pro ně orgán ochrany přírody,

který je vyhlásil, ochranné pásmo, ve kterém lze stanovené činnosti a zásahy provádět jen s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody. Pokud tak neučiní, má každý strom základní ochranné pásmo ve tvaru kruhu o poloměru desetinásobku průměru kmene měřeného ve výši 130 cm nad zemí. V tomto pásmu není dovolena žádná pro památný strom škodlivá činnost, například výstavba, terénní úpravy, odvodňování, chemizace.

Vzhledem k blízkosti vodního toku spadá Podzámecká zahrada do záplavového území dvacetileté vody (Q20); Podzámecká i Květná zahrada jsou pak v záplavovém území stoleté vody (Q100) a v **aktivní zóně záplavového území**. Podzámecká zahrada leží v Chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV) Kvartér řeky Moravy, také se zde nachází ochranné pásmo vodního zdroje. Pro město je zpracovaný Povodňový plán (více informací viz kap. 3.3.3.).

Zahrady představují ve městě velmi významný prvek, který přispívá ke zlepšení kvality životního prostředí. Příspěvek není snadno kvantifikovatelný, není ovšem pochyb o tom, že vegetace zde rostoucí má pozitivní vliv na mikroklima (vlhkost, teplotu). Důležitý je také význam zeleně při aktivním i pasivním zachytu škodlivých látek z ovzduší.

3.7.8 Analýza kulturního života a kulturní infrastruktury

Velký význam pro kulturní život města mají aktivity Klubu UNESCO Kroměříž (založen v r. 1991). Klub pořádá každé 2 roky ve spolupráci s NPÚ konference na aktuální téma historických zahrad a je organizátorem kulturních akcí, např. každoročního letního festivalu.

Klub UNESCO Kroměříž pořádá od roku 2000 **Dny zahrad a zámku** jako připomínku slavnosti, při níž byl Kroměřížanům předán ve Sněmovním sále Arcibiskupského zámku 11. června 1999 oficiální křótský certifikát o zapsání kroměřížských zahrad a zámku na Seznam památek mimořádných a univerzálních hodnot. Součástí těchto každoročních červnových Dnů jsou koncerty, výstavy prací žáků přidružených škol UNESCO, dramatická představení, každý druhý rok mezinárodní odborná konference o historických zahradách na vždy nové a aktuální téma. V posledních 5 letech je součástí Multižánrový nejen hudební piknik v Květné zahradě.

Klub UNESCO Kroměříž je spolupořadatelem velkých kulturních událostí, jako byly např. celoroční oslavy výročí 750 let kolegiálního kostela sv. Mořice v Kroměříži roku 2010, k nimž byla vydána stejnojmenná publikace o historii, náboženském a duchovním vývoji, architektuře, hudbě, výtvarném umění i osobnostech kostela a Kroměříže 1260–2010.

Od r. 2012 pořádá Klub v podzimních měsících setkání představitelů a zainteresovaných osobností míst s památkami světového dědictví UNESCO a zároveň se věnuje některému z témat souvisejících s posláním a cíli UNESCO.

Klub spolupracuje s Národním památkovým ústavem, územní odborné pracoviště Kroměříž na realizaci projektu Národního centra zahradní kultury v Kroměříži (www.nczk.cz).

Významné kulturní akce v Kroměříži:

Festival "Hudba v zahradách a zámku"

Festival se v Kroměříži koná každoročně v červenci/srpnu již od roku 2000 a akci navštěvuje zhruba 2500 osob. Koncerty se konají především ve Sněmovním sále Arcibiskupského zámku a na dalších místech: Manský sál zámku, Salla terena, skleník, rotunda v Květné zahradě, atria hudebních škol i kroměřížské kostely. Tradičním dramaturgickým pilířem festivalu jsou skladby z bohatého zámeckého hudebního archivu. Pořadatelem festivalu je Město Kroměříž ve spolupráci s Klubem UNESCO a Art collegiem.

Letní hudební akademie Kroměříž

Mezinárodní projekt nabízí studentům a mladým hudebníkům výjimečné umělecké vedení špičkových interpretů, sdílení zkušeností, zajímavý program a zázemí nádherných historických budov a míst. Zázemí akademii poskytují dvě umělecké instituce, Konzervatoř P. J. Vejvanovského Kroměříž a ZUŠ Kroměříž,

Pro širokou veřejnost je určen program festivalu akademie s názvem **Hudební Kroměříž**. Ten poskytuje setkání s hudbou formou koncertů symfonických a komorních seskupení, ale také nabízí program pro rodiny a doprovodné události v mimořádných exteriérech i interiérech historicky cenného města Kroměříž.

Festival „Hortus Magicus“

Festival barokní kultury v Květné zahradě s pestrým programem pro široké spektrum návštěvníků – barokní hudba a tanec, divadlo čerpající z původních raně novověkých her i antických bájí, ohňostroj podle původní ikonografie a dobové hry pro děti i dospělé. Po všechny dny konání festivalu lze využít nabídky stálého programu Květné zahrady. Návštěvnost se pohybuje kolem 1500 osob.

Víkend otevřených zahrad – v roce 2018 také Rendez vous aux Jardins organizované francouzským ministerstvem kultury, s důrazem na edukaci a se zahraničním přesahem.

Kroměřížské hudební léto se koná v červenci a tuto akci navštěvuje zhruba 2500 osob. Jedná se o festival vážné hudby, který má tradici více než 40 let. Festival probíhá během celého léta i v září. Některé koncerty se konají ve spolupráci s festivalem Hudba v zahradách a zámku.

Výstava kamélií se koná každoročně na přelomu února/března a tuto akci navštěvuje zhruba 5000 – 7000 osob. Kamélie se v Květné zahradě začaly pěstovat od druhé poloviny 19. století a ve 20. století už patřily k největším lákadlům kroměřížské rostlinné sbírky. Jejich kolekce zahrnovala tehdy několik desítek vzrostlých exemplářů v několika odrůdách. V zimním období fungoval Studený skleník jako velká zimní zahrada. Návštěvníci výstavy zhlédnou ve Studeném skleníku desítky vzácných, více než 100letých rostlin kamélií, které v tomto období bohatě nakvétají.

Další kulturní a společenské akce:

Festival Forfest Czech Republic – mezinárodní festival současného umění s duchovním zaměřením. Od počátku 90. let je v Kroměříži pořádán festival zaměřený na současnou hudební výtvarnou scénu řešící problém návratu duchovních obsahů do soudobého umění. Festival každoročně pořádá Umělecká iniciativa pod záštitou Ministerstva kultury ČR, Arcibiskupství Olomouc, za spoluúčasti dalších významných institucí společenského a kulturního života. Festival se koná v červnu a akci navštěvuje zhruba 220 osob.

Multižánrový piknik – nekomerční hudební slavnost hudebníků. Koná se v červnu a akci navštěvuje 500 osob. Program je připraven pro všechny věkové skupiny od dětí až po dospělé. Piknik probíhá v Květné zahradě – v kolonádě, v Rotundě, v čestném dvoře, v kuželně. Oblíbenou akci navštěvují nejen obyvatelé Kroměříže, ale návštěvníci ze širšího okolí. Prezентují se zde místní a regionální soubory.

Kroměřížské vinařské slavnosti se konají v srpnu a akci navštěvuje zhruba 250 osob. Kroměřížské vinařské slavnosti jsou tradiční nesoutěžní přehlídkou vinařů z Moravy a celého světa. Přehlídka probíhá pravidelně v historických prostorách Arcibiskupského zámku. Pořadatelem akce je: VINITIS s.r.o.

Advent na zámku – prosinec, návštěvnost 300 osob, součástí programu je vystoupení žáků kroměřížských škol, jarmark a zpřístupnění věže.

3.8 Aspekty služeb pro návštěvníky a prezentace hodnot

3.8.1 Analýza dostupnosti statku pro návštěvníky

Značky jsou umístěny na hlavních příjezdových komunikacích do města Kroměříž – Květná zahrada a zámek. Informační a navigační systém v areálu představuje především informace na přenosných stojanech, dále screenbox, v prostoru návštěvnického centra na zámku a v Květné zahradě, který návštěvníky informuje o aktuálním čase prohlídek a počtu volných míst. Ve vstupním prostoru zámku a na bráně do zámeckých zahrad je umístěna informační cedule upozorňující na zajímavosti a historii zahrady, včetně návštěvního řádu zahrad.

Město je díky dálničnímu spojení (křížení D1 a R55 v blízkosti města) snadno dostupné automobilovou dopravou ze tří stran – ve směru od Prahy, od Přerova (Ostravy) i od krajského města Zlína. Kroměříž neleží přímo na hlavní železniční trati, je možné se sem ovšem dopravit ve směru od Přerova a Otrokovic s přestupem v Hulíně a ve směru od Brna s přestupem v Kojetíně. Nejbližší letiště s pravidelnou linkovou dopravou se nachází v Brně (cca 50 km), dále pak v Ostravě–Mošnově.

3.8.2 Analýza základních existujících služeb pro návštěvníky

Parkování je možné před zámkem s omezeným počtem míst (6) a bezplatným stáním. Součástí parkoviště jsou místa pro tělesně postižené (2). Parkoviště je uzpůsobeno pouze pro osobní automobily a je vlastnictvím města Kroměříž. Další parkovací místa jsou na městských parkovištích v centru města. Před vstupem do Květné zahrady je bezplatné parkoviště určené pro návštěvníky památky. Jeho kapacita je 40 míst, z toho 2 místa pro tělesně postižené.

Návštěvnické centrum je umístěno v nádvoří zámku. Součástí centra je pokladna, nabízející vstupenky do všech objektů a na všechny trasy Arcibiskupského zámku a zahrad. Pokladna v návštěvnickém centru Květné zahrady nabízí vstupenky do zahrady, Rotundy a na komentované prohlídky. Dále jsou centra vybavena úschovnými boxy na zavazadla, mobiliářem pro individuální odpočinek informačními kiosky a základním sortimentem suvenýrů

Toalety umístěné na nádvoří zámku a v Květné zahradě jsou po celkové rekonstrukci a přístupné zdarma. Kapacita je dostačující. Toalety v Podzámecké zahradě jsou technologicky a esteticky dožilé, ale jsou funkční a udržované. Jejich kapacita je ale nedostačující. Jsou přístupné zdarma

Na nádvoří můžete využít nabídky zámecké čokoládovny, která je pronajímána provozovateli z Vizovic. Zavazadla si máte možnost uschovat bezplatně v prostorách návštěvnického centra. V Květné zahradě je k dispozici také automat na teplé nápoje. Na pokladně ve KZ je k dispozici automat na mince. Maminky s dětmi mají na Zámku a ve Květné zahradě k dispozici přebalovací pult.

3.8.3 Analýza počtů návštěvníků

Analýzy počtu návštěvníků jsou provedeny v kapitole 3.3.3 Seznam možných negativních faktorů a jejich uplatňování na stavu památky, zde je i uvedeno, že stávající stav návštěvnosti nemá na zachování hodnot statku významný vliv. **Pro zachování uspokojivého stavu do budoucna je ovšem doporučeno nastavit pro jednotlivé lokace limity návštěvnosti.**

3.8.4 Analýza stavu odbornosti personálu a zapojených subjektů z odborné i výkonné složky památkové péče

Tabulka 9: Stav odbornosti personálu v jednotlivých institucích statku

Instituce	Počet pracovníků	Kvalifikovaní pro výkon	Vybavenost AJ	Vybavenost jazyky ostatní
NPÚ	52	52	8	3
MUO	7	7	5	2
AO	3	3	2	2

3.8.5 Analýza stavu prezentace a spolupráce s veřejností

Již od roku 2008 probíhala Přípravná fáze projektu „**Národního centra zahradní kultury (NCZK)**“, v rámci kterého se každý měsíc koná mnoho akcí věnovaných široké veřejnosti, přednášky, které seznamují jak se zahradními tématy, tak s aktuálními postřehy ze zahrad. Dále jsou to akce pro rodiny s dětmi a kreativní dílničky a workshopy.

Kromě těchto aktivit pořádá NCZK vzdělávací programy pro školy a konference a semináře pro odborníky.

Prezentace statku v rámci NCZK za posledních 10 let:

Rok 2009: s podporou Ministerstva kultury byl uspořádán mezinárodní pracovní **seminář Historické zahrady a parky jako součásti soudobé městské krajiny**, který byl spolufinancován částkou 194 000 Kč. V rámci spolupráce s dalšími českými památkami světového dědictví UNESCO byl dále realizován projekt **Průsečíky**

evropských inspirací – Otisky antiky v českých a moravských památkách světového dědictví UNESCO. Při této příležitosti si žáci a pedagogové ZŠ U Sýpek v Kroměříži připravili divadelní představení na téma Ovidiových proměn a prezentovali jej jak v kroměřížských zahradách, tak v Českém Krumlově a v Praze. Dílčí aktivity tohoto projektu byly podpořeny 30 000 Kč.

Rok 2010: projekt Historické zahrady v památkách světového dědictví – **Živá učebnice zahradní kultury**. Ten si kladl za cíl podpořit zájem mladé generace o památky zahradního umění aktivní formou zážitkového a tvořivého učení. V rámci projektu si žáci ZŠ připravili pro své vrstevníky netradiční prohlídky kroměřížských zahrad. Na realizaci přispělo Ministerstvo kultury částkou 47 000 Kč. Další finančně podpořenou aktivitou se v roce 2010 stal projekt Prezentace památek zahradního umění znevýhodněným skupinám návštěvníků – Modelový příklad pro občany se zrakovým postižením. Do Květné zahrady byl zaveden unikátní informační a **naváděcí systém**, pomocí kterého získává návštěvník informace o prostoru ve zvukové podobě. Díky tomuto audioprůvodci jsou zrakově postižení plně integrováni do standardního návštěvníckého provozu, systém je navíc využitelný také jako zdroj informací pro běžné návštěvníky. Projekt byl dotován částkou 242 000 Kč.

Rok 2011: vznikla řada průvodců po kroměřížských zahradách určených pro individuální prohlídky návštěvníků různých věkových skupin. Projekt **VIA HORTÓ** – Didaktické využití a prezentace památek zahradního umění Květné a Podzámecké zahrady v Kroměříži získal příspěvek 110 000 Kč.

Rok 2012: práce s místní komunitou – projekt **Pohled přes čočku**, podpořený částkou 50 000 Kč. V jeho rámci byla ve spolupráci s občanským sdružením Fotoklub KD Kroměříž uspořádána výstava fotografií, zároveň vznikla veřejně přístupná databáze fotografií mapující historii zahrad a zámku v Kroměříži v uplynulých 150 letech. Tato databáze je postupně doplňována a k jejímu rozvoji může přispět každý zájemce.

Rok 2013: Díky projektu Proměny – Didaktické využití a prezentace památek zahradního umění Květné a Podzámecké zahrady v Kroměříži, památky světového dědictví UNESCO, vznikla v roce 2013 **sada edukačních pomůcek a didaktické programy**, které umožňují blíže se seznámit s ideovým záměrem i technikou výzdoby dvou velmi cenných raně barokních prostorů – saly tereny zámku a Rotundy v Květné zahradě. Díky finančnímu příspěvku 110 000 Kč bylo možné pořídit modely štukové výzdoby, výřezy kamínkových mozaik, sadu hudebních nástrojů a další pomůcky, dva druhy pracovních listů pro žáky I. a II. stupně základních škol a inovativní plán prostoru s jeho ikonografickým schématem.

Rok 2014: Za finančního přispění ministerstva byl v roce 2014 vytvořen pilotní edukační program **pro handicapované návštěvníky** a nakoupeny speciální pomůcky, které působí na všechny lidské smysly a umožňují aktivní vnímání a zapojení všech účastníků. Projekt Zahrada všemi smysly – Edukační program pro handicapované návštěvníky Květné zahrady v Kroměříži, památky světového dědictví UNESCO, dotovaný částkou 80 000 Kč, tak mohl nabídnout řadu aktivit, které skrze svoji pestrost umožnil zapojit se do programu všem účastníkům s ohledem na různé druhy jejich postižení, potřeby, zájmy a schopnosti. Další aktivitu představoval projekt **HORTUS MAGICUS** – Festival raně barokní kultury v zahradách a zámku v Kroměříži. Ten nabídl jak odborné, tak nejširší veřejnosti pohled na kulturu raného baroka. Zámecké a zahradní slavnosti v sobě skloubily mezinárodní konferenci na téma obnovy Květné zahrady, komentované prohlídky, odborné přednášky, edukační programy pro dětské návštěvníky, ukázky zahradnického řemesla, koncerty, divadlo či operu vycházející z dobových principů 17. století. Spojení jedinečné architektury Květné zahrady se živou kulturou podpořilo ministerstvo částkou 410 000 Kč.

Rok 2015: V dvouletých intervalech jsou pořádány **konference "Historické zahrady Kroměříž"**. Pořádáním pravidelných konferencí s tematikou historických zahrad pokračuje NPÚ ve zviditelňování tohoto doposud neprávem opomíjeného segmentu kulturního dědictví. Pro rok 2015 bylo zvoleno téma konference **"Nové ve starém – Moderní prvky, materiály, technologie a aktivity v historických zahradách"**, čímž konference přímo navázala na vzorovou obnovu Květné zahrady v Kroměříži, realizovanou v rámci projektu Národní centrum zahradní kultury v Kroměříži v letech 2012 – 2014. Pořádání konference Nové ve starém podpořilo MK ČR částkou 100 000 Kč.

Sluchově postiženým spoluobčanům je nabídnuta nová služba – průvodce po Květné zahradě v Kroměříži pro neslyšící. Tablet s videonahrávkami ve znakovém jazyce je kromě psaného slova pro neslyšící další příležitostí, jak mohou poznat krásu a půvab kroměřížského libosadu. Na projekt **Hortus inauditus – Zahrada neslychaná** získalo Metodické centrum zahradní kultury, jehož zřizovatelem je Národní památkový ústav, 96 tisíc korun z programu Podpora pro památky světového dědictví UNESCO. Finančně se na něm podílelo také město Kroměříž a žadatel o dotaci, Národní památkový ústav.

Rok 2017: vznikl **filmový dokument Květná zahrada rukama zahradníků**, věnovaný zahradnickému řemeslu v Květné zahradě, který s pomocí státních prostředků financoval Národní památkový ústav. Vytvoření mobilní aplikace **Osmero cest Libosadu**, jako průvodce po Květné zahradě v osmi jazycích.

Rok 2018: V červnu proběhla odborná konference Historické zahrady Kroměříž 2018 na téma **Byliny v památkách zahradního umění**. Filmový dokument Květná zahrada rukama zahradníků byl přeložen do německého a anglického jazyka pro potřeby prezentace zahrady i v zahraničí.

3.8.6 Analýza dalších rozvojových potenciálů statku a jeho okolí

Projekt World Heritage Journeys

Velmi významná je skutečnost, že **Zahrady a zámek v Kroměříži – statek světového dědictví UNESCO** byl vybrán jako jedno z 34 míst světového dědictví UNESCO v Evropské unii představených v rámci webové platformy pro trvale udržitelné cestování World Heritage Journeys neboli Cesty světového dědictví.

Jde o historicky první webový portál zasvěcený světovému dědictví a trvale udržitelnému cestování. Projekt je realizován za podpory Evropské unie. Do webové platformy (www.visitworldheritage.com) bylo vybráno 34 míst světového dědictví ležících v 19 zemích EU a byla zpracována ve spolupráci s National Geographic.

Projekt **World Heritage Journeys** neboli *Cesty světového dědictví* byl spuštěn a zveřejněn ve dnech 15. a 16. září 2018, v rámci akce *Dny evropského dědictví* v pařížském ústředí společnosti UNESCO. Iniciativa je spolufinancována Evropskou unií a propaguje udržitelné cestování do některých z nejpozoruhodnějších lokalit světového dědictví v Evropě. Vyzývá návštěvníky, aby „cestovali jinak, cestovali hlouběji“, což znamená cestovat mimo hlavní turistické centrum a sezónu, zůstat déle a zažít více toho, co daný region nabízí.

Cílem je změnit způsob, jakým lidé cestují, aby měli možnost zůstat delší dobu v jednotlivých destinacích, prožívali místní kulturu a prostředí a mohli tak více poznat a ocenit hodnoty daného místa světového dědictví.

Cesty světového dědictví neboli *World Heritage Journeys* nabádají veřejnost cestovat podle čtyř itinerářů kulturního dědictví – Královská [Royal](#) Evropa (kam patří i Zahrady a zámek v Kroměříži), stará [Ancient](#) Evropa, romantická [Romantic](#) Evropa a podzemní [Underground](#) Evropa – které se vinou Evropou a navzájem se proplétají, aby vyprávěly fascinující příběhy evropského dědictví a historie. Webové stránky obsahují praktické informace a nástroje pro podporu cestovatelů při plánování dovolené v Evropě, které jsou založeny na místních znalostech jednotlivých destinací.

Webové stránky jsou určeny nejen pro samotné cestovatele, ale měly by oslovit a inspirovat také zástupce turistického průmyslu, tedy cestovní kanceláře, cestovní agentury a místní a státní organizace pro cestovní ruch. Všechny dotčené organizace by měly napomoci rozvíjet a propagovat autentický cestovní ruch, který bude stejně jako cíle tohoto UNESCO projektu odrážet jedinečnou hodnotu světového dědictví dané lokality.

Projekt se snaží přispět k **ekonomickému zdraví komunit v lokalitách světového dědictví a kolem nich** a vést turisty k jedinečným kulturním atrakcím a zkušenostem, dle doporučení místních odborníků.

Odkaz na Zahrady a zámek v Kroměříži na stránkách projektu:

<https://visitworldheritage.com/en/eu/gardens-and-castle-at-krom%C4%9B%C5%99%C3%AD%C5%BE-czech-republic/7df6643d-3577-4d9f-be33-cc4e36aeadb>

3.9 Analýza financování

3.9.1 Financování památky světového dědictví UNESCO v letech 2009–2019

Tabulka 10: Financování památky světového dědictví UNESCO v posledních 10 letech

Národní památkový ústav				
Rok	Program	Částka v Kč	Správa, údržba, investice	Další poznámky
2009	Rozpočet MKČR	2 362 191	Náklady oprav a údržby	
2010	Rozpočet MKČR	2 501 412	Náklady oprav a údržby	
2011	Rozpočet MKČR	5 890 626	Náklady oprav a údržby	
2012	Rozpočet MKČR	3 409 887	Náklady oprav a údržby	
2012	OPŽP – 2010–2012	8 698 705	Revitalizace zeleně v Podzámecké zahradě NKP zámek a zahrady Kroměříž	70% EU dotace
2013	Rozpočet MKČR	3 409 887	Náklady oprav a údržby	
2014	Rozpočet MKČR	2 198 956	Náklady oprav a údržby	
2014	SMVS	4 000 000	Rekonstrukce mostů PZ	
2015	Rozpočet MKČR	651 847	Náklady oprav a údržby	
2015	IOP 2008 – 2015	336 068 747	Národní centrum zahradní kultury, obnova KZ, PZ, expozice zámek	80% EU dotace
2016		742 993	Náklady oprav a údržby	
2017		999 700	Náklady oprav a údržby	
2018		1 321 924	Náklady oprav a údržby	
2019				
Celkem		372 256 875		Z toho z fondů EU 290 000 000

Arcibiskupství olomoucké				
Rok	Program	Částka v Kč	Správa, údržba, investice	Další poznámky
2010		130 000	Restaurování sbírek	
2011		140 000	Restaurování sbírek	
2012		120 000	Restaurování sbírek	
2013		160 000	Restaurování sbírek	
2014		140 000	Restaurování sbírek	

2015	Fond EHP	1 502 519	Restaurování sbírek a vybavení pro jejich uchovávání	
2016	Fond EHP, IROP	14 739 603	Restaurování sbírek a vybavení pro jejich uchovávání, PD obnova areálu	
2017	Fond EHP, IROP	8 690 169	Restaurování sbírek a vybavení pro jejich uchovávání, PD obnova areálu	
2018	IROP	2 047 706	PD obnova areálu	
2019	IROP	3 024 051	PD obnova areálu	
Celkem		30 694 048		

Zlínský kraj				
Rok	Program	Částka v Kč	Správa, údržba, investice	Další poznámky
2010	Individuální investiční dotace	1 000 000	Na obnovu vybraných obrazů a nábytku v Arcibiskupském zámku v Kroměříži	Spolufinancování projektu
2011–2019	–	–	–	–
Celkem		1 000 000		

Město Kroměříž				
Rok	Program	Částka v Kč	Správa, údržba, investice	Další poznámky
2010	Výpomoc údržby zahrad 12 nezaměstnaných	925 218		Dofinancování programu Úřadu práce – VPP
2011	Výpomoc údržby zahrad 15 nezaměstnaných	602 772		Dofinancování programu Úřadu práce – VPP
2013	Výpomoc údržby zahrad 16 nezaměstnaných	1 719 645		Dofinancování programu Úřadu práce – VPP

2013	Informační systém v Kroměříži, městě památek světového dědictví UNESCO Oddechová plocha před Arcibiskupským zámkem Oddechová plocha na Milíčově náměstí Oddechová plocha ve Vodní ulici	4 700 000		80% IROP podpora cestovního ruchu partnerský projekt navazující na NCZK
2014	Úprava nástupní plochy před Květnou zahradou Chodníky a autobusový záliv Parkoviště Veřejné osvětlení Mobiliář	7 100 000		Partnerské projekty budování Národního centra zahradní kultury (NCZK)
2014	Výpomoc údržby zahrad 24 nezaměstnaných	1 651 000		Dofinancování programu Úřadu práce – VPP
2015	Ochrana sbírkového fondu Arcidiecézního muzea	500 000		
2015	Výpomoc údržby zahrad 32 nezaměstnaných	1 603 615		Dofinancování programu Úřadu práce – VPP
2016	Výpomoc údržby zahrad 28 nezaměstnaných	1 635 000		Dofinancování programu Úřadu práce – VPP
2017	Výpomoc údržby zahrad 18 nezaměstnaných	1 895 000		Dofinancování programu Úřadu práce – VPP
2018	Výpomoc údržby zahrad 21 nezaměstnaných	1 933 000		Dofinancování programu Úřadu práce – VPP
2019	Výpomoc údržby zahrad 7 nezaměstnaných	466 000		Dofinancování programu Úřadu práce – VPP
Celkem		24 731 250		

3.9.2 Seznam existujících dotačních titulů:

Ministerstvo kultury:

- Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností
 - Není otevřena výzva
 - Poslední výzva byla v únoru 2019
 - Program je otevřen každoročně
- Program Podpora pro památky UNESCO
 - Otevřena výzva do 29. listopadu 2019
 - Program je otevřen každoročně

Územní odborné pracoviště v Kroměříži je již několik let úspěšným žadatelem dotačního programu Ministerstva kultury ČR Podpora pro památky UNESCO. Tento program je významným partnerem při naplňování snah o kvalitní péči, poznávání, prezentaci a využívání kroměřížského zámeckého komplexu. Jeho prostřednictvím jsou podporovány tři oblasti:

- *Prioritou č. 1 je zpracování "Management plánu památek" nebo jeho aktualizace*
- *V rámci priority č. 2 "Vědecko-výzkumné projekty" jsou prováděny stavebně-historické a archeologické průzkumy jednotlivých částí památky*
- *Priorita č. 3 se zaměřuje na "Prezentaci a propagaci památek světového dědictví UNESCO a edukaci"*
- Program Kulturní aktivity v památkové péči
 - Otevřena výzva do 18. října 2019
 - Program je otevřen každoročně
- Havarijní program
 - Není otevřena výzva
 - Poslední výzva byla v prosinci 2018
 - Program je otevřen každoročně
- Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón
 - Otevřena výzva do 15. listopadu 2019.
 - Program je otevřen každoročně
- Program záchrany architektonického dědictví
 - Otevřena výzva do 30. září 2019
 - Program je otevřen každoročně
- Program restaurování movitých kulturních památek
 - Není otevřena výzva
 - Poslední výzva byla v červnu 2019
 - Program je otevřen každoročně

Zlínský kraj:

- KUL03–19 Program na podporu stavební obnovy a restaurování kulturních památek
 - Není otevřena výzva
 - Poslední výzva byla v lednu 2019
 - Program je otevřen každoročně

Evropská unie:

- Integrovaný regionální operační program: Specifický cíl 3.1 – Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví: <https://www.irop.mmr.cz/cs/Vyzvy/Detaily--temat/Kultura> – otevřena není žádná výzva a nejspíš už ani nebude (zveřejněný harmonogram s ní nepočítá)

4 SWOT ANALÝZA VE VZTAHU K ZACHOVÁNÍ OUV

SWOT analýza hodnotí silné a slabé stránky památky světového dědictví UNESCO, hrozby a příležitosti spojené s existencí a dalším rozvojem památky UNESCO ve všech směrech a oblastech.

SWOT analýza slouží ke komplexnímu vyhodnocení fungování památky světového dědictví UNESCO, pomáhá najít problémy nebo nové možnosti růstu.

Silné stránky	Slabé stránky
Existence živého dokumentu Generelu pro obnovu památek	Velká závislost na prostředcích (příspěvku) státu. Absence plánovité diferenciací zdrojů pro efektivní a trvale udržitelné hospodaření s památkou
Realizovaný projekt NCZK – vytvoření metodického, vzdělávacího a odborného centra, obnova Květné zahrady	Nejsou definovány limity využití území památek, jak s ohledem na návštěvnost a s ní spojenou degradaci (opotřebení), tak například na využívání přírodních zdrojů a biodiverzitu
Změny ve vlastnictví statku se díky kontinuitě správy statku nijak nedotkly běžného návštěvnického provozu	Finanční a technologická náročnost péče o komplex památek.
Prezentace památky a jejího okolí v rámci projektu Visit World Heritage (https://visitworldheritage.com/en/eu)	Nedostatečná podpora Města Kroměříž, která neodpovídá intenzitě využití památek (zejména Podzámecké zahrady) residenty a jejich nároky na vybavenost a rozsah zpřístupnění.
Realizace významných akcí na obnovu statku v posledních letech	Nedostatečná podpora Zlínského kraje s ohledem na infrastrukturu cestovního ruchu v regionu, absence funkční sítě cyklostezek, nefunkční systém integrované dopravy pro využití cestovním ruchem
Podpora ze strany Zlínského kraje, krajských institucí a organizací (Centrála cestovního ruchu Zlínského kraje, ZUŠ Kroměříž, Konzervatoř P.J. Vejvanovského Kroměříž	Závislost provozu Květné zahrady na dodávce pitné vody.
Podpora ze strany občanů města Kroměříže, blízkého regionu a místních spolků formou darů a dobrovolnictví	Nedostatečná péče o vodní zdroje obou zahrad, a jejich ochranu
Přirozený mediální zájem o dění v areálu památky	Nedostatečná ochrana a zabezpečení hodnot statku před vandalismem a trestnou činností.
Kvalitní personální zabezpečení správy statku a péče o historické sbírky.	V datech ÚAP není u jevu č. 10 „památka světového dědictví UNESCO“ ochranného pásma“ ochranné pásmo (nárazníková zóna), nevyskytuje se ani v textové a grafické části platného ÚP
Kvalitní systém vzdělávání pracovníků správy statku – pravidelná odborná školení, konzultace, kurzy.	
Tradice opakujících se kulturně společenských akcí, tradice odborných konferencí Historické zahrady Kroměříž.	

výstavnická činnost MUO – Arcidiecézní muzeum v Kroměříži. Kvalitou se činnost muzea staví mezi nejlepší tuzemská pracoviště. Možnost spolupráce s občanskými sdruženími zaměřenými na památky, kulturu a historii (Klub UNESCO, Biskupští manové z Kroměříže, Art Colegium). Podzámecká zahrada slouží také jako největší městský park. Indikátory sledování hodnot a stability OUV – nedochází v hodnocených parametrech k negativním změnám, pravidelná údržba probíhá v dostatečné intenzitě Kontinuálně se zlepšuje prezentace statku pro širokou veřejnost (komentované prohlídky, edukační programy, turistický vláček v Podzámecké zahradě, výstavy apod.).	
Příležitosti	Ohrožení
Právní a legislativní ochrana statku – nově chystaný zákon o památkové péči – nový § 34, ochrana památek světového dědictví UNESCO. Marketingové využití loga “UNESCO” do regionálních a nadregionálních strategických plánů ve prospěch místní komunity a obecných hodnot UNESCO Možnost zapojit výjimečnou světovou hodnotu světového dědictví UNESCO(ochrana památek, životního prostředí, sociálního smíru, potírání chudoby, rozvoj demokracie) do profilových témat prezentace statku Využit působení Katolické církve (zastřešující struktura rozhodného vlastníka Arcibiskupství olomouckého) k navazování partnerství a spolupráce v ochraně a prezentaci statku a také k posílení nestátního (nadmístního) podílu zdrojů financování památky Dobré dopravní napojení – dálnice, železnice – modernizace železniční trati Brno – Přerov, nová VRT Přerov – Ostrava – lepší dostupnost památky UNESCO.	Střet památky jako takové, jejího genia loci a hodnoty umělecké a stáří s novými civilizačními nároky, postupy a technologiemi. Ochrana významných historických kompozičních os a pohledových horizontů není doposud systematicky řešena v územně plánovací dokumentaci Záplavy Podzámecké zahrady z řeky Moravy nad úroveň stopadesátileté vody (Q 150) Nedostatek vody pro péči o zahrady. Podzámecká zahrada nemá dlouhodobě vyřešené vlastnické vztahy přivaděče vod z řeky Moravy do systému zahrady. Přivaděč je v hraničním technickém stavu. Územní rezerva D–O–L – v rámci prověření podmínek pro budoucí využití ploch je třeba se zaměřit na vliv průplavního spojení Dunaj – Odra – Labe na existenci a trvalou udržitelnost statku světového dědictví UNESCO – nepřipustný je říční varianta průplavu, která by přímo zasáhla východní hranici území památky světového dědictví UNESCO, Podzámeckou zahradu.

Zapojení se památky do spolupráce evropských památek v rámci projektu World Heritage Journeys a s tím spojená cílená prezentace památky mimo evropský kontinent. Zlepšení parkovacích možností v centru – výstavba parkovacího domu (2020–2021) Využití protažení „vodní cesty“ do Kroměříže a Olomouce k dalšímu zatraktivnění statku Světového dědictví (prodloužení Baťova kanálu). Možnost vytvoření komplexní nabídky atraktivních cílů pro návštěvníky regionu pro cílené vícedenní pobyty. Navázání odborné spolupráce s obdobně zaměřenými institucemi v ČR i Evropě. Podpora vědy, výzkumu a vzdělávání v oboru. Podpora tradičních technologií a postupů ve vzdělávacích programech škol a institucí, které jsou zároveň vlastníky areálu, tedy Zlínského kraje a Arcibiskupství olomouckého. Genofond zahrad – udržení a následný rozvoj. Širší a kvalitnější prezentace památky. Postupné budování nadregionální sítě cyklostezek v bezprostřední vazbě na památku. Dotace IROP Obnova Arcibiskupského zámku a Podzámecké zahrady v Kroměříži – Dědictví moci, slávy a štedrost (mj. oprava zámecké střechy, obnova vodního systému v Podzámecké zahradě nebo zpřístupnění Mlýnské brány) – realizace do roku 2022 Účast při zpracování koncepcí rozvoje cestovního ruchu – zavedení principů udržitelného turismu.	Ohrožením je labilní krajinná struktura vůči suchu, větrné erozi, znečištění ovzduší Ohrožením je pokles návštěvnosti (příjmů z CR) vlivem vnějších, z lokální úrovně nekontrolovatelných činitelů. Vlastnická struktura památky nemotivuje samosprávu města a místní komunitu ke spoluúčasti na sdílení zodpovědnosti za správu statku. Biologická složka kompozice památek zahradního umění podléhá vlivu stárnutí a je ohrožována chorobami a škůdci. Zastavení plánované obnovy z důvodu nespolečné spolupráce zainteresovaných subjektů. V roce 2020 končí období, ve kterém jsou hodnoty rozvoje a ochrany statku garantovány vzájemnými smlouvami mezi správci a vlastníky. Nové smlouvy nejsou uzavřeny. Nedostatek parkovacích míst. Nesoulad zájmů ochrany přírody se zájmy památkové péče by mohl komplikovat potřebnou údržbu a obnovu zejména Podzámecké zahrady. Vandalismus. Společenský tlak na komercializaci památek.
---	--

5 SLEPT ANALÝZA VE VZTAHU K ZACHOVÁNÍ OUV

SLEPT analýza bývá označována jako prostředek pro analýzu změn okolí. Umožňuje vyhodnotit případné dopady změn na projekt, které pocházejí z určitých oblastí podle těchto faktorů: social – sociální hledisko, legal – právní a legislativní hledisko, economic – ekonomické hledisko, policy – politické hledisko, technology – technické hledisko (LACKO, B. Metody a techniky projektového řízení).

SLEPT analýza umožňuje vyhodnotit případné dopady změn na památku světového dědictví UNESCO.

SOCIAL – sociální hledisko

- **Sociální, dobrovolnický a motivační program**
 - Spolupráce s Úřadem práce v Kroměříži. Aktuální situace již nabízí dostatečné motivační prostředí na trhu práce. Dotovaná místa v programu veřejně prospěšných prací vyvíjí motivační tlak i na stávající zaměstnance, kteří často disponují nižší kvalifikací a zvykovou pracovní morálkou.
 - Aktivní zájem zámku o další možnosti týkající se dobrovolnických a léčebných aktivit ve spolupráci s psychiatrickou léčebnou v Kroměříži, s jednotlivými ústavy péče o seniory v Kroměříži, školami, neziskovými organizacemi a městem Kroměříž.
 - Vytvoření širokého dobrovolnického zázemí ve spolupráci s organizacemi jako je Czech National Trust, Klub UNESCO a dalšími.
- **Demografické charakteristiky**
 - Demografické charakteristiky a další údaje o obcích za posledních 5 let (2014–2018) jsou k dispozici ve Veřejné databázi ČSÚ – odkaz: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi#w=>
Je možné zde najít jak údaje za samotnou obec, tak také údaje za správní obvod obce s rozšířenou působností nebo za celý okres.
 - Analýza demografické situace je také popsána v kap. 3.5.6 této zprávy
 - Základní demografické údaje o městě Kroměříž:
Dlouhodobý pokles, případně stagnace počtu obyvatel (za posledních 10 let pokles o 211 obyvatel)“
Průměrný věk obyvatel za posledních 5 let mírně vzrostl, podíl obyvatel 0–14 let a 15–64 let je mírně nižší než celorepublikový průměr, podíl obyvatel nad 65 let je vyšší než v ČR, obyvatelstvo stárne
Prognózy vývoje počtu obyvatel (na 10 i 20 let) uvádí jeho stálý úbytek.
- **Vzdělávací programy**
 - Existence NCZK – metodické centrum a centrum vzdělávacích programů v oblasti zahradní kultury zaměřené na historické zahrady a parky
 - Edukační aktivity NCZK jsou zaměřeny jak na praktickou přípravu zaměstnanců, kteří se pohybují v oblasti historických zahrad a parků, tak na nejširší laickou veřejnost (komentované prohlídky, veřejné kurzy pro různé věkové kategorie).
 - NCZK pořádá vzdělávací programy pro školy a konference a semináře pro odborníky
- **Sociálně–kulturní aspekty**
 - Kulturně společenské akce v regionu – příležitost pro další využití prostor zámku i zahrad.
 - Tradiční a významné kulturní akce – z vývoje v posledních desetiletích je možné předpokládat udržení tradičních kulturních akcí, které se konají jak v jednotlivých částech statku kulturního dědictví, tak v jiných částech města
 - Velký význam pro kulturní život města mají aktivity Klubu UNESCO Kroměříž

- Projekt World Heritage Journeys – Zahrady a zámek v Kroměříži jako jedno z 34 míst světového dědictví UNESCO v Evropské unii představených v rámci webové platformy pro trvale udržitelné cestování World Heritage Journeys neboli Cesty světového dědictví. Projekt se snaží přispět k ekonomickému zdraví komunit v lokalitách světového dědictví a kolem nich a vést turisty k jedinečným kulturním atrakcím a zkušenostem, dle doporučení místních odborníků.

LEGAL – právní a legislativní hledisko

- Památkový zákon – Předpokládá se přijetí nového zákona. Postavení památek světového dědictví UNESCO by mělo být posíleno.
Nový památkový zákon zamítla Poslanecká sněmovna PČR 12. července 2017 ve svém třetím čtení. Vznikla 25. novelizace zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v návaznosti na novelu stavebního zákona a novelu správního řádu.
Návrh zákona o ochraně památkového fondu a o změně zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochraně památkového fondu) byl dne 3. července 2019 předložen do vnějšího připomínkového řízení – nový §34 – Rada památky světového dědictví.
- Stavební zákon – Od 1. 1. 2018 nabyl účinnosti zákon č. 225/2017 Sb., který rozsáhle novelizuje stavební zákon (č. 183/2006 Sb.), a dále také mění některá ustanovení mnoha jiných zákonů. Novela si klade za cíl urychlit a zjednodušit povoloovací procesy v oblasti územního plánování a stavebního řádu a tím přispět také k urychlení výstavby.
Pro ochranu památky by mohl mít význam plánovaný **regulační plán památkové rezervace**.
- Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů – konflikty mezi ochranou zahrad z památkového hlediska a ochranou přírody a krajiny řešit na meziresortní úrovni (MK ČR a MŽP ČR).
- Zákon č. 254/2001 Sb. – Zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) – ochrana památky není v konfliktu s vodním zákonem.
poznámka:
Problematicke ochrany památek se věnují také výzkumné projekty, např. Katalog protipovodňových opatření kulturních památek, 2014
[https://heis.vuv.cz/data/idata/\\$dataall.asp?table=ukolyvuv_vystupy&src=dat&query=15:14/3824:14/3824&typ=D&filecss=&pageformat=&pagenavig=&](https://heis.vuv.cz/data/idata/$dataall.asp?table=ukolyvuv_vystupy&src=dat&query=15:14/3824:14/3824&typ=D&filecss=&pageformat=&pagenavig=&)
nebo Metodika hodnocení míry potenciálního ohrožení památek antropogenními a přírodními vlivy, 2015
<https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/npu-jako-institute/publikace/18475-metodika-hodnoceni-miry-potencialniho-ohrozeni-pamatek-antropogennimi-a-prirodnimi-vlivy>

EKONOMIC – ekonomické hledisko

- **Vlastnické vztahy**
 - Arcibiskupství olomoucké – vlastník Arcibiskupského zámku a Podzámecké zahrady včetně památkových mobiliárních fondů, správce bytového fondu památky, garant investiční politiky a vnějších vztahů areálu AZZ
 - Národní památkový ústav – správce Květné zahrady a zahradnických provozů, správce a provozovatel služeb Arcibiskupského zámku a zahrad z titulu služebnosti k AO, garant provozu AZZ, zpřístupnění objektů a služby veřejnosti.
 - Muzeum umění Olomouc – správce mobiliárních fondů a sbírek kulturní povahy částečně uložených a prezentovaných na Arcibiskupském zámku, garant kurátorské a výstavnické činnosti v AZZ.
 - Zlínský kraj – vlastník areálu Maxmiliánova dvora, provoz chovu koní a přilehlého sportoviště ve správě Střední školy hotelové a služeb Kroměříž.

- **Veřejné rozpočty**
 - Závislost na veřejných rozpočtech – Obnova, údržba a provoz památky je závislá na veřejných rozpočtech. (Příspěvek zřizovatele, investiční prostředky MK ČR, dotace). Zejména v části památky spravované Arcibiskupstvím olomouckým je veřejný sektor schopen přispívat na běžný provoz a údržbu pouze omezeně. V části vlastněné státem (Květná zahrada) komplikuje investiční aktivitu probíhající soudní spor o navrácení majetku v souvislosti se zákonem o majetkovém vyrovnání s církvemi.
 - Vývoj veřejných rozpočtů – Nelze předpokládat výrazný obrat negativního vývoje veřejných rozpočtů z posledních let. Může to mít negativní dopad na financování údržby a provozu památky.
 - Podíl kultury na výdajích veřejného sektoru – Podíl kapitoly kultury na výdajích je vyšší v rozpočtech krajů a obcí než ČR. Pro památku jsou však prozatím zásadní příspěvky a dotace státu.
- **Dotace a granty**
 - Podrobný seznam existujících dotačních titulů je uveden v kapitole 3.7.2.
 - Dotace z programů MK ČR – Program Podpora pro památky UNESCO <https://www.mkcr.cz/program-podpora-pro-pamatky-unesco-279.html>, všechny dotační programy jsou uvedeny zde: <https://www.mkcr.cz/dotacni-programy-237.html>
 - Dotace ze strukturálních fondů EU – Využití příležitosti pro čerpání prostředků zejména z IROP a OPŽP.
 - Ostatní dotace, granty, dary – Využití dotačních titulů města a kraje je významné při pořádání kulturních akcí a v propagaci památky.
- **Rozvoj cestovního ruchu**
 - Rozvoj, propagaci a prezentaci cestovního ruchu v regionu zajišťuje obecně prospěšná společnost Centrála cestovního ruchu Východní Moravy (<https://www.vychodni-morava.cz/>), kterou v roce 2007 pro tento účel založil Zlínský kraj.
 - Podle údajů vydaných Českým statistickým úřadem pokračuje růstový trend návštěvnosti Zlínského kraje. Na růstu se podílejí jak hosté z tuzemska, tak ze zahraničí
 - viz <https://www.kr-zlinsky.cz/cestovni-ruch-ve-zlinskem-kraji-rust-pokracuje-i-ve-3-ctvrtleti-2019-aktuality-15907.html>
 - Dle RMZ je dopad kulturních a společenských akcí konaných v areálu Arcibiskupského zámku a obou zahrad na zachování hodnot statku jako bezproblémový. Toto je ovšem současný stav, vzhledem k tlakům jednotlivých subjektů zapojených v cestovním ruchu na navýšení počtu turistů je **pro uchování hodnoty statku potřeba nastavit pro jednotlivé lokace limity návštěvnosti.**

POLICY – politické hledisko

- **Klíčové orgány a úřady**
 - MK ČR – Zřizovatel Národního památkového ústavu. Má v gesci památkovou péči a ochranu památek. Garantuje do budoucna jak státní ochranu památky, tak úlohu vlastníka při zacházení s památkou.
 - Zlínský kraj – Samospráva kraje si uvědomuje význam jediné památky světového dědictví UNESCO na území kraje. Má úlohu vlastníka části areálu statku. Je zásadním tvůrcem strategických dokumentů území, stimuluje intenzitu cestovního ruchu a kulturní aktivity v regionu. Zcela klíčová je pak role zřizovatele středních škol a vzdělávacích institucí, kde má možnost posilovat identifikaci mladé generace s hodnotami UNESCO.
 - Město Kroměříž – Statek světového dědictví UNESCO tvoří neoddělitelnou součást území a image města.

Samosprávná úloha města vytváří zázemí komunálních služeb a infrastruktury. Pro rozvoj památky je nezbytné povědomí obyvatel o nutnosti ochrany, údržby a provozu památky. Péče o památky mimo území památky UNESCO, zejména pak v městské památkové rezervaci, je klíčová pro postavení města mezi národními i evropskými historickými městy.

- Krajský úřad Zlínského kraje – Odbor kultury a památkové péče je orgánem památkové péče pro NKP dle památkového zákona.
- Městský úřad v Kroměříži – Odbor školství a kultury je orgánem památkové péče pro KP dle památkového zákona.
- **Nestátní neziskové organizace (NNO) a církve**
 - Vlastníkem rozhodné části statku UNESCO je Arcibiskupství olomoucké. V principu jde o instituci Katolické církve registrovanou podle zákona a zabývající se mimo jiné hospodařením s církevním majetkem na území čtyř krajů, tedy zejména Zlínského, velké části Olomouckého kraje, dále Jihomoravského a Pardubického kraje. Na těchto územích je hned po státu druhým nejbližším vlastníkem kulturních památek. Zahrnuje ve svých činnostech mimo náboženské a pastorační úlohy také kulturní činnost, zdravotnictví, školství, sociální služby a dále také hospodářské činnosti, byť jsou ze zákona činnostmi vedlejšími a nemohou být provozovány za účelem zisku. Má silnou stimulační úlohu v rozvoji neziskové sféry, která do budoucna může sehrát v diverzifikaci zdrojů v péči o památku zásadní roli.
 - Klub UNESCO, občanské sdružení – jde o sdružení sloužící k propagaci památky a k spolupořádání kulturních i odborných a společenských akcí.
 - Další NNO v místě – navázat kontakty a užší spolupráci k propagaci a ochraně památky.

TECHNOLOGY – technologické hledisko

- Věda a výzkum – výzkumné programy MK – Program na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II) – <https://www.mkcr.cz/program-na-podporu-aplikovaneho-vyzkumu-a-vyvoje-narodni-a-kulturni-identity-na-leta-2016-az-2022-naki-ii-857.html>
NPÚ je zapojeno do vědy a výzkumu v rámci MK ČR. Připravit a prosadit aplikovaný výzkum v oborech týkajících se historických zahrad a parků.
- Nové technologie – Ve využívání nových technologií zejména v oblasti údržby historických zahrad patří zdejší statek mezi ty úspěšnější. Při nezbytné úspoře zejména nekvalifikované práce a zvyšování kvalifikace zaměstnanců sehrávají důležitou roli investiční programy EU (IROP a ROP), do kterých se ve střednědobém horizontu daří nové technologie začleňovat.
- Tradiční technologie – Součástí zachování historického dědictví je zachování znalosti tradičních technologií, zejména těch využitelných při restaurování a údržbě nemovitostí, zahrad i movitých součástí památky. V tomto ohledu hrají nezastupitelnou roli státní instituce, Národní památkový ústav a Muzeum umění Olomouc, které jsou garantem kvality restaurování a obnovy památek. Je zajímavou příležitostí možné propojení této garance s regionálním vzděláváním na městských, krajských, ale i církevních školách.

6 ANALÝZA STABILIZACE OUV PAMÁTKY SVĚTOVÉHO DĚDICTVÍ V AKTUÁLNÍ ETAPĚ ZPRACOVÁNÍ ÚP KROMĚŘÍŽ

Územní plán města je nyní ve stadiu rozpracovanosti (společné jednání proběhlo dne 30. 10. 2019). *Rozpracovaná verze je k dispozici na webových stránkách města <http://www.mesto-kromeriz.cz/urad/dokumenty-a-informace/uzemni-plan/>*

V této rozpracované verzi je památka světového dědictví UNESCO často zmiňována a územní plán nenavrhuje konkurenční zásahy, které by ji přímo ohrožovaly.

Následující text bude i součástí oficiálního vyjádření MK ČR k projednávanému územnímu plánu v rámci společného jednání.

Z důvodu ochrany výjimečné světové hodnoty památky je doporučeno v rozpracovaném ÚP:

Upravit nesourodé označení památky. V územním plánu by se měly jednotlivé části nazývat Arcibiskupský zámek; Květná zahrada; Podzámecká zahrada. Statek památky přírodního a kulturního dědictví, který zahrnuje všechny tři části, se nazývá Zahrady a zámek v Kroměříži.

Názvy institucí, které jednotlivé části památky UNESCO spravují, je třeba aktualizovat k datu vydání konečné verze ÚP.

Území statku UNESCO

Je potřeba zpřesnit označení ploch s rozdílným způsobem využití v jednotlivých částech statku – Květné zahrady, Podzámecké zahrady a Zámku. Homogenní zařazení Květné zahrady do kategorie parky, historické zahrady (ZP) neodpovídá jak stávajícímu, tak současnému využití ploch a budov areálu.

1. Je vhodné z ploch vyčlenit celek historické stavby čestného dvora se skleníky a zahradnictvím jako „Plochy občanského vybavení specifických forem“ (OX).
2. V případě komplexu zámku je třeba zpřesnit ohraničení plochy OX na budovy a jejich vnější předpolí a vyjmout zahradní plochu části giardina segreta – zahrady na severní straně zámku. Do kategorie OX zařadit i areál Maxmiliánova dvora (viz dále bod 4)
3. V případě Podzámecké zahrady sjednotit funkční označení historických staveb obytného charakteru do kategorie ploch smíšených v centrální zóně SO.1 (s nadměstským charakterem) – Dům zahradníka, Dům u brány Na kopečku, Paví dvůr, Rybářský domek, Americký dům, dům v Partii, bývalý skleník (ZOO koutek) a zahradnictví.
4. V areálu Podzámecké zahrady je, v rozporu s ochranou světového dědictví, potlačena charakteristika kulturního nadměstského významu u areálu Maxmiliánova dvora (areál HC a Pionýrské louky). Tento areál, jehož stavby jsou kulturní památkou a spadá do území statku světového dědictví UNESCO, je mimořádně harmonickým celkem ve stylu staveb vzorových statků 19. století (tzv. ferme ornée), výslovně zmíněným v syntéze výjimečné světové hodnoty statku světového dědictví UNESCO. Má klíčovou roli v interpretaci statku a jeho koncepci coby arci–knížecí rezidence. Funkční rozdělení areálu na sportoviště (OS) a běžnou občanskou vybavenost (O) je nutné označit za přežitek socialistického nakládání s kulturními hodnotami. V zájmu ochrany integrity statku je třeba požadovat zcelení areálu do kategorie OX, která jí hierarchicky přináleží pro svůj nadměstský význam, podtrhuje kulturní a urbanistickou hodnotu tohoto integrálního celku Podzámecké zahrady.

Stávající klasifikace by mohla potenciálně ohrozit integritu a autenticitu statku UNESCO dotýkající se přímo kritéria (ii).

Území nárazníkové zóny památky světového dědictví UNESCO

1. Do všech výkresů je nutné doplnit hranici území památky světového dědictví UNESCO a její nárazníkové zóny.
2. Zakomponovat do ÚP informaci o potřebnosti a následném respektování plánovaného regulačního plánu MPR (schváleno Zadání – 2016). Vzhledem k tomu, že statek světového dědictví UNESCO je její integrální součástí, jde o koncepční nedostatek trvale udržitelného rozvoje území ve prospěch ochrany základních hodnot památky.
3. **Plochy a koridory, ve kterých je rozhodování o změnách v území podmíněno zpracováním územní studie – poznámky k jednotlivým plochám z pohledu památky světového dědictví UNESCO:**
 - Plocha č. 5 – lesopark může zasáhnout do hmotových poměrů a panoramatických pohledů na stěžejní části památky UNESCO – Maxmiliánův dvůr a zámek
 - Plocha č. 30 – část protipovodňových opatření zasahuje do území památky světového dědictví UNESCO – Podzámecké zahrady. Může zásadně (negativně i pozitivně) ovlivnit vodní režim Podzámecké zahrady. Zasahuje do území ochrany Podzámecké zahrady proti škodám větrem, námrazou a exhalacemi. Území je důležité z pohledu souvislého zalesnění, souvislých pásů vzrostlé zeleně atd. Protipovodňová opatření „Malé oplety“ mohou narušit porostní plášť samotné zahrady. Do zadání územní studie je nutné zařadit „ochranu a respekt k atributům OUV statku světového dědictví UNESCO a jeho územní integritě“
 - Plochy č. 2, 3 a 4 zasahují území, pod kterým prochází funkční historický zdroj vody pro Květnou zahradu. Ochrana vodních zdrojů statku je prioritou pro následující období, proto by měla být tato okolnost v zadání územní studie zmíněna.
 - Plocha č. 28 – plocha patří do prostoru návrší Hvězdy – barokní obory s architektonizovanou sítí lesních cest a průhledů. Její návrší je nedílnou součástí vizuální panoramatické integrity statku, zejména pak Květné zahrady. Plánovaná rozhledna, ani jiná zástavba, by tuto integritu neměla narušit. Podobný význam má ochrana návrší kopce Barbořiny v zájmovém území územní studie č.1.
 - Plocha č. 31 – rozšíření zájmového území studie rozšířit v části ul. Kojetínská až po hranici zastavěného území v místě napojení cyklostezky od Postoupek – vliv na OUV statku světového dědictví UNESCO: snížení tlaku cyklistické dopravy a infrastruktury na vnitřní území památky, posílení a kultivace prostupnosti pro pěší, možnost bezbariérového přístupu do památky světového dědictví UNESCO z ul. Kojetínská pro znevýhodněné skupiny obyvatel.

4. Plocha přestavby:

Plocha č. 44 – plocha dopravní infrastruktury – přestavba směrem k posílení provozu osobní a nákladní dopravy spolu s možným přiblížením vozovky k západní ohradní zdi Květné zahrady má charakter oslabení ochrany integrity statku (ohrožení statiky a zděných konstrukcí zdi a Kolonády Květné zahrady formou stavební činnosti, otřesů, zplodin, posypových solí atd.). Zásadně pak ovlivní pobytovou pohodu uvnitř památky (hluk, prašnost, emisní i světelný smog, přístupnost zahrady). Naopak posílení pěší a cyklistické prostupnosti tohoto území může výrazně ulevit stávajícímu tlaku motorizované dopravy. Zajímavá a významná je kompoziční návaznost urbanistického členění areálu Psychiatrické léčebny na kompozici Květné zahrady, jakožto na skvělý příklad slohové návaznosti klasické architektury baroka a secese.

spojení Dunaj– Odra– Labe na existenci a trvalou udržitelnost statku světového dědictví UNESCO. Zasadní vliv je třeba očekávat v ohrožení stability životního, zejména vodního prostředí, snížení druhové pestrosti fauny a flóry, oslabení zdrojů vody, emisní, hlukové a průmyslové a dopravní zatížení prostředí nárazníkové zóny a širšího krajinného rámce. Za nepřijatelnou je třeba označit říční variantu průplavu, která by prima zasáhla východní hranici území památky světového dědictví UNESCO, konkrétně Podzámecké zahrady.

7 VÝCHODISKA NÁVRHOVÉ ČÁSTI AKTUALIZACE MANAGEMENT PLÁNU

Osnova návrhové části bude vycházet z „Doporučené struktury dokumentu“ vydané Ministerstvem kultury v roce 2011.

Návrhová část bude obsahovat opatření, která je potřebné přijmout ve prospěch uchování hodnot světové památky, opatření, která by měla redukovat možné negativní změny a zajišťovat udržitelnost případných změn.

Kapitoly návrhové části Management Plánu a jejich stručný obsah:

1. Východiska řešení

Souhrnné formulování hlavních cílů v návaznosti na výsledky analytické části bude konfrontováno s operačním prostorem jednotlivých subjektů sdružujících své zájmy a možnosti prostřednictvím řídicí skupiny statku. Pravomoci a zájmy budou vymezeny a ve vzájemné shodě bude navržena odpovědnost vůči jednotlivým úkolům a cílům. Návrh stanoví délku plánovacího období.

2. Nutná Operativní opatření směřující ke stabilizaci a zlepšování stavu statku

Návrhy opatření směřujících ke stabilizaci a zlepšování stavu památky vyplývající z kapitol analytické části se budou řídit zejména rozpracováním SWOT analýzy dokumentu. Nejvyšší důraz bude kladen na konkrétní návrhy eliminace či alespoň snížení rizik. Bude vymezen prostor pro synergii aktivit jednotlivých členů řídicí skupiny ve prospěch udržitelnosti památky. Budou definovány nové investiční a rozvojové projekty. Budou označeny priority mezi probíhajícími projekty. Bude navrženo zapojení dalších subjektů a široké veřejnosti do správy a rozvoje památky. Budou navržena opatření vedoucí k diverzifikaci zdrojů pro obnovu a udržitelnost památky.

3. Postup a způsob realizace Management Plánu

Časový horizont Management Plánu bude navržen s ohledem na náročnost jednotlivých cílů. Bude navržen výčet projektů, pro které se vypracuje návrh projektového záměru včetně základního rozpočtu pro jeho naplňování. Role zpracovatele MP bude především koordinační a mediační, iniciativa v podrobnosti a rozsahu zpracování bude zejména na členech řídicí skupiny. MP shromáždí dobrovolné závazky vlastníků v rozvoji a udržitelnosti statku a navrhne řešení v oblastech, které nejsou pokryty jejich možnostmi. Definuje existující nebo potencionální střety zájmů na území statku.

4. Periodická kontrola a způsob hodnocení Management Plánu

Management Plán není statický dokument, ale proces. V kapitole bude naformulována potřeba průběžného hodnocení Management Plánu, např. periodická hodnocení a formulování úkolů, periodická setkávání pracovní skupiny, způsob schvalování postupu implementace. Bude navržen termín zahájení další aktualizace Management plánu. Bude stanoven rámcový postup, jak v ročním harmonogramu navazovat na pravidelný monitoring památky světového dědictví UNESCO. Bude nastaven proces průběžného sledování změn právního prostředí, komunikace s odpovědnými orgány Ministerstva kultury ČR a ústředními orgány UNESCO.

8 SEZNAM PODKLADŮ A BIBLIOGRAFIE

BURIAN consulting, 2018: Strategie destinačního managementu pro turistickou oblast Kroměřížsko

CE–Traffic, a.s., 2019: Analýza návštěvnosti na území města Kroměříž v roce 2018

ČHMÚ, 2018: Znečištění ovzduší na území České republiky, mapy, tabulky, grafy, Grafická ročenka, dostupné z http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/grafroc/17groc/gr17cz/Obsah_CZ.htm

Forejtíková a kol., 2015: Metodika hodnocení míry potenciálního ohrožení památek antropogenními a přírodními vlivy, VÚV TGM v.v.i., NPÚ, dostupné z: <https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/npu-jako-institute/publikace/18475-metodika-hodnoceni-miry-potencialniho-ohrozeni-pamatek-antropogennimi-a-prirodnimi-vlivy>

KPMG Česká republika s.r.o., 2019: Koncepce rozvoje cestovního ruchu Zlínského kraje na období 2020–2030 (pracovní verze pro jednání Pracovní skupiny pro oblast cestovního ruchu RSK)

Kučová V., Bukovičová O., 2018: Světové dědictví a Česká republika, dostupné z <https://www.npu.cz/portal/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/pamatky-s-mezinarodnim-statusem/fotografie%20pamatek%20UNESCO/Pamatky%20UNESCO%20web.pdf>

Kučová, V., Bukovičová, O., 2018: Světové dědictví a Česká republika, dostupné z <https://www.npu.cz/portal/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/pamatky-s-mezinarodnim-statusem/fotografie%20pamatek%20UNESCO/Pamatky%20UNESCO%20web.pdf>
Ministerstvo kultury, 2011: Doporučená struktura Management Plánu – Plán nakládání se statky zapsanými na Seznam světového dědictví, dostupné z: <https://www.mkcr.cz/doporucena-struktura-managementu-Planu-258.html>

MOTÝL MEDIA s.r.o., 2014: Aktualizace Programu rozvoje cestovního ruchu Zlínského kraje na období 2015 – 2020, dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/aktualizace-programu-rozvoje-cestovniho-ruchu-zlinskeho-kraje-2015-2020-cl-3525.html>

NPÚ, 2016 a: Roční monitorovací zpráva o statku zapsaném na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO za rok 2015

NPÚ, 2016 b: Formální vodní prvky v památkách zahradního umění

NPÚ, 2018: Roční monitorovací zpráva o statku zapsaném na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO za rok 2017

NPÚ, 2019 a: Zahrady a zámek v Kroměříži, Roční monitorovací zpráva o statku zapsaném na Seznam světového dědictví za rok 2018, *Národní památkový ústav, Územní odborné pracoviště v Kroměříži*

NPÚ, 2019 b: Pasport památkového objektu Arcibiskupský zámek a zahrady v Kroměříži

NPÚ, 2021: Roční monitorovací zpráva o statku zapsaném na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO za rok 2021

PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o., 2017: Analýza a prognóza demografického vývoje obcí ve správním obvodu Zlínského kraje

Šrejberová J., 2016: Turismus a jeho dopady na světové kulturní dědictví jako významná kapitola Management Plánu, e-Monumentica, ročník IV. 2016, číslo 2, dostupné z https://e-monumentica.cz/sites/default/files/u9/2016-2_Srejberova.pdf

VISUALCAD, s.r.o., 2009: MANAGEMENT PLÁN PAMÁTKY UNESCO „ZAHRADY A ZÁMEK V KROMĚŘÍŽI“

Vraníková R., 2017, aktualizace 2019: Program regenerace městské památkové rezervace Kroměříž v letech 2018 – 2022

Zlínský kraj, odbor kultury a památkové péče, 2016: Koncepce účinnější podpory památkové péče ve Zlínském kraji

Zlínský kraj, odbor kultury a památkové péče, 2019: PROVÁDĚCÍ PLÁN zachování a obnovy kulturních památek ve Zlínském kraji pro rok 2019

<https://www.klimatickazmena.cz>

<https://pamatkovykatalog.cz/pravni-ochrana/zahrady-a-zamek-v-kromerizi-84029>

<https://www.kr-zlinsky.cz/koncepce-dopravni-infrastruktury-na-uzemi-zlinskeho-kraje-cl-139.html>

Návrhová část

9 AKTUALIZACE NÁVRHOVÉ ČÁSTI – VÝCHODISKA

Aktualizovaný Management Plán (dále jen MP) je nástrojem řízení pro zabezpečení efektivní ochrany vyjimečné světové hodnoty statku zapsaného na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Důraz je kladen hlavně na definování aktuálních potřeb statku, zajištění efektivní ochrany a zpřehlednění MP. Úkolem návrhové části je stanovit vizi budoucnosti statku, určit priority, k nimž bude směřovat úsilí všech zúčastněných ve střednědobém časovém horizontu 5 let.

Management plán je navržen na 5 let (2021 – 2025), ale obsahuje také dlouhodobé cíle. Dokument je veřejný a bude k dispozici na webových stránkách členů Řídící skupiny – Arcibiskupství olomouckého, Národního památkového ústavu, Města Kroměříž, Zlínského kraje a Klubu UNESCO.

Plán zahrnuje konkrétní projekty, plánované záměry a strategické cíle pro uchování a rozvoj památky jako celku, projekty pro investiční a rozvojové aktivity jednotlivých vlastníků části památky a členů Řídící skupiny. Snahou bylo rovněž najít ty projekty, na kterých je obecná shoda, a pojmenovat místa, kde se záměry jednotlivých členů Řídící skupiny případně rozcházejí. Návrhová část Aktualizace MP navazuje na analytickou část (především na výstupy SWOT analýzy), a také na roční monitorovací zprávy (RMZ) za roky 2015 – 2020.

Základním principem pro ochranu, zachování a prezentaci statku je dlouhodobé usměrňování využívání statku v souladu s jeho historickými, kulturně–společenskými i přírodními hodnotami a zajištění efektivní ochrany a zachování statku pro současné i budoucí generace.

Viz „Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví“, která je samostatnou přílohou návrhové části MP.

Hlavní cíle Management plánu:

- Přispět k účinné péči o statek.
- Pokračovat v plánované obnově areálu podle schváleného postupu v „Generelu NCZK v areálu Arcibiskupského zámku a zahrad v Kroměříži“ z roku 2008. Generel propojuje rozvoj zpřístupnění Zámku, v něm Shromážděných sbírek a zároveň zahrad. Tyto části vzájemně propojuje do provozních celků a vytváří podmínky pro interakci vzdělávání a poznávání historie. Vytváří podmínky pro co nejširší zapojení financování památky z cestovního ruchu.
- Zavést principy Deklarace trvale udržitelného kulturního ruchu do správních procesů všech částí areálu (Deklarace je přiložena jako samostatná Příloha č. 2 návrhové části MP)
- Sjednotit a koordinovat prezentaci památky jako celku směrem k cestovnímu ruchu.
- Udržet vizi projektu NCZK i po uplynutí doby udržitelnosti za účelem vzdělávání a zachování odborných znalostí pro budoucí péči o celek památky. Projekt NCZK skončil na konci února 2020, ale jeho zkušenosti nadále využívá Metodické centrum zahradní kultury v Kroměříži, které na jeho činnost navazuje a má dále podporovat dovednosti a znalosti k tomu, aby zahrady byly nadále zahradami historickými a autentickými.

Dlouhodobé cíle Management Plánu:

- Připravit generel památkové obnovy areálu na další období s navázáním na stávající Generel Národního centra zahradní kultury v Areálu Arcibiskupského zámku a zahrad v Kroměříži
- Stanovit zásady ekologicky šetrného hospodaření
- Stabilizovat vícezdrojové financování památky a vytvořit společné (sdružené) zdroje financování
- Působit na rozvoj regionální infrastruktury způsobem podporujícím ochranu a rozvoj památky

11 NUTNÁ OPERATIVNÍ OPATŘENÍ SMĚŘUJÍCÍ KE STABILIZACI A ZLEPŠOVÁNÍ STAVU STATKU

V následující kapitole jsou definována opatření, která jsou potřebná přijmout ve prospěch uchování výjimečné světové hodnoty památky, opatření, která by měla snížit rizika poškození, redukovat možné negativní změny a zajišťovat udržitelnost případných změn.

Navrhovaná opatření jsou rozdělena do sedmi hlavních tematických částí (kap. 2.1. – 2.7.) a pokrývají oblasti stanovené doporučenou strukturou Management Plánu dle MK ČR:

Číslo	Oblast
1.	Ochrana a řízení statku (ochrana, správa, rozvoj)
2.	Péče, konzervace a obnova statku (z hlediska Mimořádné univerzální hodnoty)
3.	Snížení rizik a předcházení poškození statku
4.	Majetko–právní oblast
5.	Optimální využívání statku – návrhy případných změn způsobu využití statku
6.	Prezentace a interpretace hodnot statku a vzdělávání personálu a veřejnosti
7.	Infrastruktura, dostupnost statku a dopravní vazby

V určitých tématech jsou uvedena i **doporučení** – tzn. informace, které nelze zahrnout do konkrétních opatření. Doporučení směřují k jiným koncepčním a strategickým dokumentům a jsou určena pro Manažera statku a členy Řídící skupiny, kteří by měli v realizační fázi MP tato doporučení sledovat, vyhodnocovat a řešit.

Všechna opatření jsou uvedena v tomto dokumentu. Pro lepší orientaci jsou uvedena v excelové tabulce, která je přílohou MP. **Popis opatření je otevřený a lze ho v realizační fázi Management Plánu průběžně doplňovat. Odpovědný zástupce za jednotlivé úkoly a cíle je vždy uveden v tabulce jako „nositel“.**

Opatření jsou navržena také ve vazbě na SWOT a SLEPT analýzu uvedenou v analytické části Management Plánu a tam, kde je to možné, je uveden i časový rozvrh přípravy a plnění jednotlivých opatření – tyto informace budou také průběžně doplňovány v realizační fázi Management Plánu, stejně tak jako finanční a pracovní náročnost realizovaných opatření.

Hlavním cílem operativních opatření pro následujících 5 let (2021–2025) je zejména:

- Stabilizovat a zlepšovat stav památky
- Dokončit komplexní obnovu areálu Podzámecké zahrady, včetně Maxmiliánova dvora a "Pionýrské louky"; toto dokončení a zajištění celistvosti statku by mělo být součástí generelu památkové obnovy
- Snížovat rizika, zajistit zabezpečení a ostrahu statku
- Respektovat území statku a jeho hodnoty při přípravě projekčních, regulačních i koncepčních materiálů, které by je mohly negativně ovlivnit
- Navrhnout případné změny pro optimalizaci využití statku
- V nárazníkové zóně i v širším okolí statku prověřovat možné dopady jakýchkoli rozvojových a stavebních záměrů na jeho hodnoty
- Zlepšovat prezentaci a interpretaci jednotlivých částí statku
- Navrhnout opatření pro zlepšení dostupnosti statku, parkování, cyklostezky

11.1 Operativní opatření v oblasti ochrany a řízení statku

11.1.1 Závěry SWOT a SLEPT analýzy z analytické části

SWOT analýza (kap. 4 Analytické části MP)

Slabé stránky:

- V datech ÚAP není u jevu č. 10 „památky světového dědictví UNESCO včetně ochranného pásma“ ochranné pásmo (nárazníková zóna), nevyskytuje se ani v textové a grafické části platného ÚP
- Nedořešená péče o vodní zdroje obou zahrad a jejich ochrana

Hrozby:

- Ochrana významných historických kompozičních os a pohledových horizontů není doposud systematicky řešena v platné územně plánovací dokumentaci

SLEPT analýza (kap. 5 Analytické části MP)

LEGAL – právní a legislativní hledisko

- Pro ochranu památky by mohl mít význam plánovaný regulační plán památkové rezervace.

11.1.2 Opatření v oblasti ochrany a řízení statku

Na uvedené výroky reagují návrhy opatření, které vychází ze Stanoviska MK (po společném jednání) k návrhům v nově zpracovávaném ÚP Kroměříž

(odkaz: <https://www.mesto-kromeriz.cz/urad/dokumenty-a-informace/uzemni-plan/>)

Celé Stanovisko ze dne 26. 11. 2019 je součástí příloh návrhové části MP (Příloha č.

4). Ve Stanovisku je mnoho dalších podnětů a připomínek, které by měly být do nového územního plánu zapracovány. Připomínky se týkají návrhů na úpravy textu, a celkově většího důrazu na ochranu lokality Světového dědictví UNESCO Zámek a zahrady v Kroměříži, její nárazníkové zóny a památkové rezervace.

OPATŘENÍ V OBLASTI OCHRANY A ŘÍZENÍ STATKU

- v ÚPD je nutno používat oficiální názvy kulturních památek (KP i NKP), území plošné památkové ochrany a ochranných pásem tak, jak jsou uvedeny v Památkovém katalogu, odkaz: <https://pamatkovykatalog.cz/>
ad) textová část – Výrok – b/3 Koncepce ochrany a rozvoje krajinných hodnot území – ad) b/3.1 Požadavky na ochranu krajinných hodnot urbanizovaného území

- **v Zadání ÚS č. 2, 3, 4 (dle Vymezení historického ploch a koridorů ÚP, ve kterých je rozhodování o změnách v území podmíněno zpracováním územní studie) zohlednit ochranu funkčního zdroje vody pro Květnou zahradu**

Odůvodnění:

Jedná se významné zdroje vody pro celý areál Květné zahrady, zásobující zejména kašny a všechny další vodní plochy, jejichž zachování i do budoucna je pro celý areál zásadní a klíčové. Narušení či poškození historického vodního zdroje, by mohlo mít zcela nepředstavitelně nepříznivý dopad nejen na veškerou vegetaci památkově chráněného areálu Květné zahrady (památková rezervace, lokalita Světového dědictví), ale i na další atributy zahrady (provoz kašen a na vodní plochy). Narušení dosavadního funkčního systému vodních zdrojů by znamenalo „zkázu“, poškození kulturních hodnot, pro které byla lokalita prohlášena národní kulturní památkou, a pro které byla též zařazena na seznam lokalit Světového dědictví UNESCO

- **v Zadání ÚS č. 5 (dle Vymezení ploch a koridorů ÚP, ve kterých je rozhodování o změnách v území podmíněno zpracováním územní studie) zohlednit ochranu dálkových pohledů na památkovou rezervaci Kroměříž, zejména na Maxmiliánův dvůr a Zámek Kroměříž.**

Odůvodnění:

Maxmiliánův dvůr a Zámek Kroměříž představují výrazné dominanty na území památkové rezervace, které jsou chráněny v dálkových i blízkých pohledech, na základě čl. 1 bodu 2 písm. b) Výnosu MK ČSR čj. 15.869/78–VI/1 ze dne 8. 9. 1978 o prohlášení historického jádra města Kroměříže s Podzámeckou a Květnou zahradou za památkovou rezervaci. Na základě této skutečnosti je nutno, aby ÚS č. 5 řešila zeleň tak, aby nemohl být narušen stávající panoramatický pohled na tyto dvě dominanty a tím i na památkovou rezervaci. Pokud by došlo k „zastínění“ městských dominant, mohlo by dojít k narušení panoramatického pohledu na město jako na celek, a tím i k narušení vnímání jeho významných dominant z této části sídelního celku.

- **v ÚS č. 30** (dle Vymezení ploch a koridorů ÚP, ve kterých je rozhodování o změnách v území podmíněno zpracováním územní studie) **přehodnotit část protipovodňových opatření**, která zasahují do lokality Světového dědictví UNESCO, do Podzámecké zahrady a areálu Maxmiliánova dvora a tyto jeho části řešit mimo území lokality Světového dědictví UNESCO. Více viz poznámka za Odůvodněním, na konci tohoto bodu.

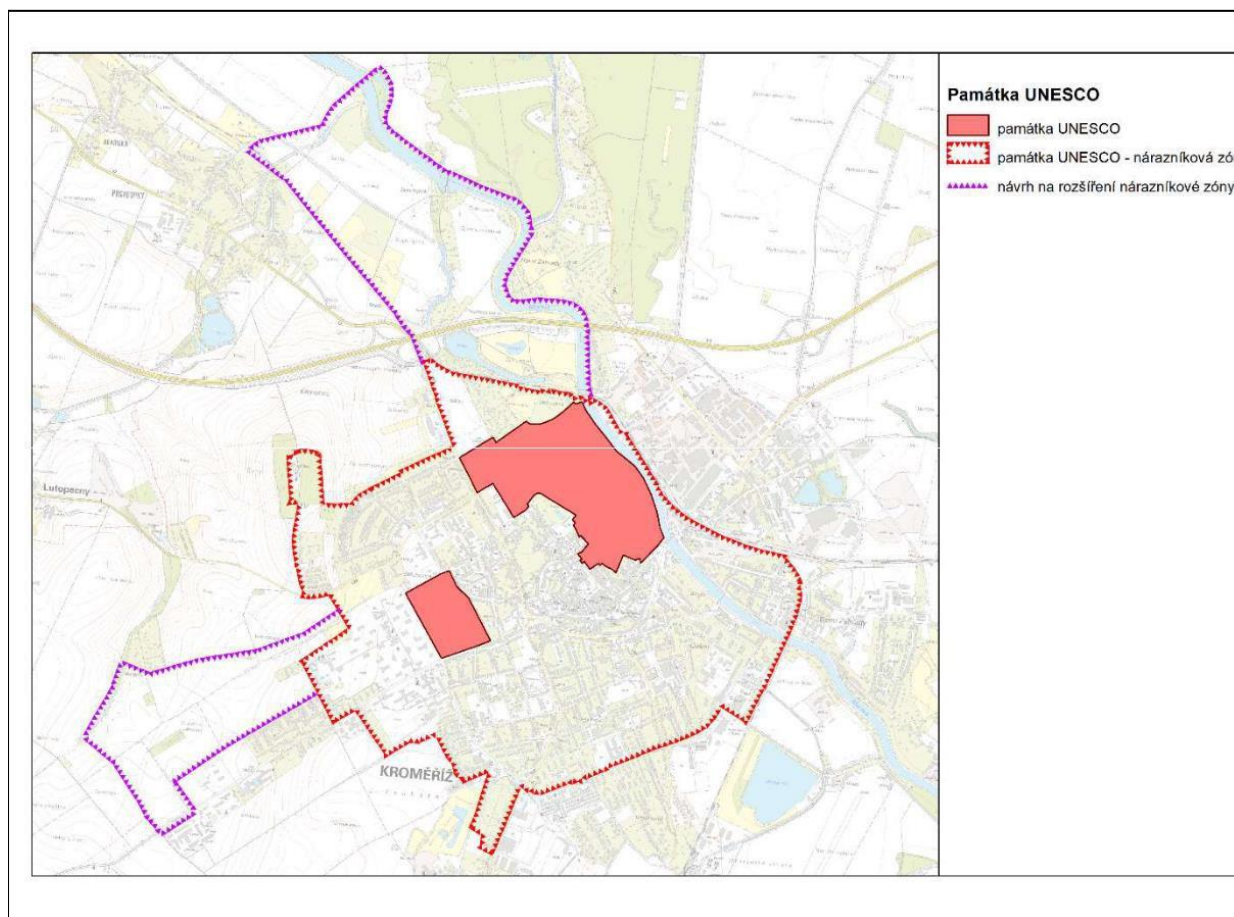
Do specifických podmínek pro pořízení studie zařadit podmínku „ochrany a respektu k atributům výjimečné světové hodnoty statku světového dědictví UNESCO a jeho územní integritě“.

Odůvodnění: Předkládané řešení může zásadně (negativně i pozitivně) ovlivnit vodní režim Podzámecké zahrady. Zasahuje do území ochrany Podzámecké zahrady proti škodám větrem, námrazou a exhalacemi (zásah znečištěného ovzduší prouděním skrze Moravskou bránu z území polského a moravského Slezska). Území je důležité z pohledu souvislého zalesnění, souvislých pásů vzrostlé zeleně atd., nicméně protipovodňová opatření „Malé oplety“ mohou narušit porostní plášť samotné zahrady. Na základě těchto skutečností je nutné navrhovaná opatření přehodnotit a návrh protipovodňových opatření konzultovat s Metodickým centrem zahradní architektury v Kroměříži, viz: <https://www.npu.cz/cs/uop-kromeriz/metodicke-centrum-zahradni-kultury> Poznámka a vysvětlení k protipovodňovému opatření „Malé oplety“ dle Protipovodňového plánu SO ORP Kroměříž (<https://www.edpp.cz/orpkrm-odtokove-pomery/>):

Protipovodňová opatření: Hráz u Podzámecké zahrady – Trasa této hráze je vedena od železničního náspu tratě Kroměříž – Kojetín při Zborovském mostu, na pravém břehu Moravy a dále po okraji zahrady podél lokality Malá opleta k prostoru vstupu do Zámecké zahrady, nachází se tak podél SZ části Podzámecké zahrady a měří 827 m. Hráz má za účel ochraňovat území lokality Přední trávník. Součástí tohoto protipovodňového opatření bude stavidlový uzávěr (na přítoku Mlýnského náhonu) a mobilní hrazení přes přístupovou cestu do zahrady.

11.1.3 Doporučení v oblasti ochrany a řízení statku

DOPORUČENÍ V OBLASTI OCHRANY A ŘÍZENÍ STATKU
Doporučení směrem k Řídící skupině:
– Řídící skupina byla založena v 07/2019 na začátku prací na Aktualizaci MP a je složena z delegovaných zástupců jednotlivých zúčastněných subjektů, které památku světového dědictví UNESCO – Zahrady a zámku v Kroměříži podporují nebo o ni pečují. Více viz kapitola 3.2
Doporučení na zpracování Regulačního plánu Městské památkové rezervace Kroměříž:
– regulační plán není zpracovaný a je doporučeno jeho zpracování řešit
Doporučení na rozšíření nárazníkového pásma památky světového dědictví UNESCO:
– Zdroj vody a přivaděč pro Podzámeckou zahradu nejsou v nárazníkové zóně památky světového dědictví UNESCO a z důvodu jejich významu pro OUV a ochrany by bylo vhodné do budoucna nárazníkové pásmo rozšířit – viz návrh na následujícím obrázku. Možnost změny hranic nárazníkové zóny upravuje Směrnice WHC (Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention, WHC 21/ 01), kapitola III. odstavec 193 a 164) a je tedy úkonem na mezinárodní úrovni. Nejprve je pro tento záměr však potřebné ověřit právní nástroje na národní úrovni, které by se v takovém případě předkládaly v materiálu pro Výbor světového dědictví

11.2 Operativní opatření v oblasti péče, konzervace a obnovy statku (z hlediska světové hodnoty)

11.2.1 Závěry SWOT a SLEPT analýzy z analytické části

SWOT analýza (kap. 4 Analytické části MP, str. 68–70) Slabé stránky:

- Finanční a technologická náročnost péče o komplex památek
- Nedořešená péče o vodní zdroje obou zahrad a jejich ochranu

Příležitosti:

- Dotace IROP Obnova Arcibiskupského zámku a Podzámecké zahrady v Kroměříži – Dědictví moci, slávy a štědrost (mj. oprava zámecké střechy, obnova vodního systému v Podzámecké zahradě nebo zpřístupnění Mlýnské brány) – realizace do roku 2022
- Podpora tradičních technologií a postupů ve vzdělávacích programech škol a institucí, zejména těch, které jsou zároveň vlastníky areálu, tedy Zlínského kraje a Arcibiskupství olomouckého
- Genofond zahrad – udržení a následný rozvoj (sbírka kamélií a subtropických rostlin, dřeviny stříhaných stěn v Květné zahradě a dendrologická skladba Podzámecké zahrady)

Hrozby:

- Střet památky jako takové, jejího genia loci, stáří a hodnoty umělecké s novými civilizačními nároky, postupy a technologiemi
- Případný nesoulad zájmů ochrany přírody se zájmy památkové péče by mohl komplikovat potřebnou údržbu a obnovu památky, zejména Podzámecké zahrady

SLEPT analýza (kap. 5 Analytické části MP, str. 71–74) POLICY – politické hledisko

- **Klíčové orgány a úřady**

o Město Kroměříž – statek světového dědictví UNESCO tvoří neoddělitelnou součást území a image města. Samosprávná úloha města vytváří zázemí komunálních služeb a infrastruktury. Pro rozvoj památky je nezbytné podporovat takové přístupy vzájemné komunikace, které podpoří u obyvatel města a kraje vědomí spoluodpovědnosti za ochranu, údržbu a provoz památky. Péče o památky mimo území památky světového dědictví UNESCO, zejména pak v městské památkové rezervaci, je klíčová pro postavení města mezi národními i evropskými historickými městy.

11.2.2 Opatření a projekty v oblasti péče, konzervace a obnovy statku

Na uvedené výroky reagují tyto návrhy opatření:

OPATŘENÍ V OBLASTI PÉČE, KONZERVACE A OBNOVY STATKU
Studie a projekty v oblasti památkové péče (studie a projektové materiály k opravě, obnově a konzervaci části statku):
Arcibiskupství olomoucké
– IROP – Dědictví moci, slávy a štědrosti (2018–2022)
– řešení návštěvnického provozu zámku
– příprava restaurování Sala terreny
– příprava studie využití areálu Biskupské sýpky
– poskytování odborné praxe studentům učiliště a vzdělávací projekty pro studenty gymnázia
– průvodcovství památky
Národní památkový ústav – ÚPS a ÚOP v Kroměříži
– "Květná zahrada Kroměříž – obnova kolonády – oprava střechy a balustrády
– oprava prasklin stropu ve velkém skleníku v Květné zahradě (záměr 2020 – hotovo)
– externí filtrace vodních ploch (řešení filtrace u bazénu v ptáčnici je v testovacím provozu)
– oprava domu ptáčníka (v jednání s orgány památkové péče – plán úpravy domku ptáčníka pro novou čokoládovnu)
Zlínský kraj
– prověřovací studie zástavby Maxmiliánův dvůr (včetně jízdrny) (záměr 2019 – hotovo)
– oprava oken a fasády budovy Maxmiliánova dvora (projektový záměr, 2021), celkový stav areálu je havarijní
Město Kroměříž
– Program regenerace městské památkové rezervace Kroměříž
Muzeum umění Olomouc
– střednědobá a dlouhodobá koncepce ochrany movitého majetku (uměleckých sbírek) ve správě MUO–AMK
– restaurování, katalogizace a digitalizace vybraných movitých památek
Plánované využití programů na podporu zaměstnanosti a na sociální nebo vzdělávací projekty s dotovanými pracovními úvazky:
Arcibiskupství olomoucké, Národní památkový ústav – ÚPS a ÚOP v Kroměříži
– zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných (veřejně prospěšné práce, zvláště v letním období – výsadby, ořezy stěn)
– zaměstnávání absolventů (odborné praxe pro mladé do 30 let)
– zaměstnávání klientů probační služby (problematické v období pandemie Covid–19)
– zaměstnávání klientů služeb Podpora samostatného bydlení

Významné problémy v oblasti péče, konzervace a obnovy statku, které by se měly vyřešit v následujících pěti letech:
Arcibiskupství olomoucké
– restaurování Sala terreny
– restaurování drobné architektury Podzámecké zahrady
– obnova zdí všech částí památky (areálu Podzámecké i Květné zahrady – obvodové zdivo a technologie oprav (zahájeno jednání s orgány památkové péče ve věci zvýšeného zájmu o obnovu, návrh řešení nejdříve až po rekonstrukci střechy Kolonády)
– obnova dřevin v Podzámecké zahradě (napadení jmelím, poškození suchem – řešit problém nejen v Podzámecké zahradě, ale v celé okolní krajině – pro památku by bylo ohrožením)
– oprava kanalizace v oblasti schodiště ze Ztracené ulice
– zajištění provozního zázemí Podzámecké zahrady (zázemí zahradě zcela chybí)
Národní památkový ústav – ÚPS v Kroměříži
– zahájeno jednání s orgány pam. péče ve věci zvýšeného zájmu o obnovu Rotundy, návrh řešení nejdříve až po opravy střechy Kolonády
Zlínský kraj
– stavební obnova památky Maxmiliánův dvůr
Město Kroměříž
– spolupodílení se města na provozu Podzámecké zahrady, která slouží i pro občany města Kroměříže
Muzeum umění Olomouc
– vypracování záměru na udržitelný návštěvnický provoz v barokní knihovně

11.2.3 Doporučení, podrobnější informace o vybraných projektech v oblasti péče, konzervace a obnovy statku a další informace

DOPORUČENÍ A PODROBNĚJŠÍ INFORMACE O VYBRANÝCH PROJEKTECH V OBLASTI PÉČE, KONZERVACE A OBNOVY STATKU
Projekt IROP – Obnova Arcibiskupského zámku a Podzámecké zahrady v Kroměříži – Dědictví moci, slávy a štědrosti

Primárním cílem projektu je evitalizace Arcibiskupského zámku a Podzámecké zahrady Kroměříži.

Projekt je tvořen třemi funkčně oddělenými hlavními stavebními částmi – **Zámek, Mlýnská brána a Podzámecká zahrada vč. obnovy vodního systému**. Součástí jsou také restaurátorské práce nemovitých a movitých prvků – revitalizace kovových a dřevěných prvků, restaurování štukové výzdoby a restaurování lustrů, textilií a nábytku. Dojde také k obnově Mlýnské brány a Podzámecké zahrady spolu se všemi rybníky a také k restaurování Pompejské kolonády vč. obnovy vodního systému kašny tvořící součást této památky. Realizací projektu dojde k rozšíření prohlídkových okruhů a jejich novému členění – prostory Mlýnské brány a některé prostory zámku v současné době nejsou zpřístupněny pro návštěvníky. Součástí rekonstrukce vodního systému v Podzámecké zahradě bude i obnova Dlouhého, Divokého a Chotkova rybníka, revitalizace Mlýnské strouhy, obnova vodního systému Pavího dvora a restaurování Pompejské kolonády vč. obnovy kašny. Dalším velmi pozitivním přínosem projektu pro širokou i odbornou veřejnost bude digitalizace části sbírek, které budou následně prezentovány prostřednictvím internetu.

Výsledky projektu:

- Revitalizovaná a cílovými skupinami využívaná památka světového dědictví UNESCO
- Zpřístupnění dosud uzavřených prostor Mlýnské brány a dalších expozičních prostor v budově Zámku (Zimní byt, historické koupelny, kaple, gotická místnost ve věži) a rozšíření provozní doby (zámecká věž)
- Obnovená Podzámecká zahrada a její části (vodní systémy, Pompejská kolonáda s kašnou, zázemí pro chovné ptactvo atd.), které jsou součástí podporovatelných památek
- Zvýšená ochrana památky pomocí elektronického zabezpečovacího systému (EZS), elektronického požárního systému (EPS) a dalších prvků
- Zpřístupnění uměleckých sbírek pomocí digitálních technologií vč. vybudování digitalizačního pracoviště
- Vybudované nové expozice v budově Zámku, interiéru gotické věže a v prostorech Mlýnské brány vč. restaurování či pořízení exponátů
- Zrestaurované části kulturní památky – nemovité a movité prvky (viz kapitola 4.7.2. a přiložené restaurátorské záměry)
- Odpovídající zázemí kulturní památky pro návštěvníky – nezbytné technické a technologické zázemí umožňující funkčnost, zpřístupnění a plnohodnotné využívání památky a objekty sociálního zázemí, resp. návštěvnické infrastruktury (WC, pokladna, klidová zóna určená pro návštěvníky památky).
- Odpovídající zázemí kulturní památky pro provozní zajištění památky (zázemí pro obslužný personál, konzervátorská dílna, depozitáře, digitalizační pracoviště)

Generel Národního centra zahradní kultury v Areálu Arcibiskupského zámku a zahrad v Kroměříži

Komplexní studie památkové obnovy celého areálu je postupně naplňována od roku 2010. Postupně byly její cíle realizovány zejména prostřednictvím projektů Národního centra zahradní kultury a projektu Dědictví moci, slávy a štědrosti. Obsah generelu je stále aktuální a zbývající, nerealizované části jsou klíčové pro zachování vynikající univerzální hodnoty areálu jakožto celku. Z nerealizovaných částí je třeba zmínit obnovu ohradních zdí obou zahrad, obnovu oranžerie Podzámecké zahrady, turistické zázemí Podzámecké zahrady či obnovy provozních domků Podzámecké zahrady a souboru zahradní architektury v Podzámecké zahradě. Generel vyžaduje evaluaci výsledků pro novou vlastnickou strukturu a formální a rozpočtovou aktualizaci pro další 15–ti leté období.

Program regenerace městské památkové rezervace Kroměříž

Program se netýká přímo lokality Světového dědictví UNESCO Zámek a zahrady v Kroměříži. Záměrem tohoto dlouhodobého plánování je dosáhnout souladu mezi požadavky na ochranu a regeneraci městské památkové rezervace Kroměříž a zabezpečení potřebného rozvoje města jako místa, na jehož území se nachází památky zapsané v seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

11.3 Operativní opatření pro snížení rizik a předcházení poškození statku

11.3.1 Závěry SWOT a SLEPT analýzy z analytické části

SWOT analýza (kap. 4 Analytické části MP, str. 68–70) Slabé stránky:

- Kromě Podzámecké zahrady nejsou komplexně definovány limity využití území památek, především s ohledem na návštěvnost a s ní spojenou degradaci (opotřebení) památky
- Závislost provozu Květné zahrady na dodávce pitné vody
- Nedostatečná ochrana a zabezpečení hodnot statku před vandalismem, trestnou činností, případně pobytem osob, který je v rozporu s funkcí této památky, a které porušují provozní a návštěvní řád, mimo areál Květné zahrady

Hrozby:

- Záplavy Podzámecké zahrady z řeky Moravy nad úroveň stopadesátileté vody (Q 150)
- Nedostatek vody pro péči o zahrady
- Územní rezerva D–O–L – v rámci prověření podmínek pro budoucí využití ploch je třeba se zaměřit na vliv průplavního spojení Dunaj – Odra – Labe na existenci a trvalou udržitelnost statku světového dědictví UNESCO – zásadním ohrožením je říční varianta průplavu, která by přímo zasáhla východní hranici území památky světového dědictví UNESCO, Podzámeckou zahradu. Nepřípustné jsou takové technické varianty, které nezvýší jímací kapacitu vody v území či neprodlouží dobu odtoku vody z krajiny, které je památka světového dědictví UNESCO součástí.
- Krajinná struktura je ohrožena suchem, větrnou erozí, znečištěným ovzduším
- Biologická složka kompozice památek zahradního umění podléhá vlivu stárnutí a je ohrožována chorobami a škůdci.
- Vandalismus
- Podzámecká zahrada nemá dlouhodobě vyřešené vlastnické vztahy přivaděče vody z řeky Moravy do systému zahrady. Přivaděč je v hraničním technickém stavu.
- Tlak na komerční využití památky

SLEPT analýza (kap. 5 Analytické části MP, str. 71–74)

EKONOMIC – ekonomické hledisko

– Rozvoj cestovního ruchu

- dle roční monitorovací zprávy 2021 je dopad kulturních a společenských akcí konaných v areálu Arcibiskupského zámku a obou zahrad na zachování hodnot statku bezproblémový. Toto je ovšem současný stav, vzhledem k tlakům jednotlivých subjektů zapojených v cestovním ruchu na navýšení počtu turistů je pro uchování hodnoty statku potřeba nastavit pro jednotlivé lokace limity návštěvnosti.

11.3.2 Opatření a projekty pro snížení rizik a předcházení poškození statku

Na uvedené výroky reagují tyto návrhy opatření:

OPATŘENÍ A PROJEKTY PRO SNÍŽENÍ RIZIK A PŘEDCHÁZENÍ POŠKOZENÍ STATKU
Projekty a záměry, které se týkají areálu památky světového dědictví UNESCO
Arcibiskupství olomoucké
– zpracování analýzy rizik a zabezpečení Arcibiskupského zámku v Kroměříži, jako potenciálního místa napadení měkkého cíle – provozní zajištění bezpečnosti v Podzámecké zahradě – spolupráce na zabezpečení areálu Arcibiskupského gymnázia (v přímé návaznosti na budovu Arcibiskupského zámku a jeho depozitáře) – řešení kritického výskytu jmelí v Podzámecké zahradě a okolní krajině
Národní památkový ústav – ÚPS a ÚOP v Kroměříži
– metodický list pro prezentaci současného umění v historických zahradách (MCZK – doporučení České komise pro UNESCO)
Město Kroměříž
– kamerový monitoring památky světového dědictví UNESCOa jeho okolí (rozšíření městského kamerového systému, kromě už vybudovaného systému v dolní části Velkého náměstí, které monitoruje vstup do zámku – z dalších stran Zámku a Podzámecké zahrady – např. vstupy do Podzámecké zahrady a apod.)

Muzeum umění Olomouc
– projekt na analýzu rizik a zabezpečení pracoviště Arcidiecézního muzea Kroměříž – revize elektrických vedení a vypracování plánu požární ochrany v návaznosti na ochranu uměleckých sbírek, ochrana měkkých cílů
Projekty a záměry, které se týkají nárazníkové zóny památky světového dědictví UNESCO:
Arcibiskupství olomoucké
– projekt “Prodloužení Baťova kanálu do Olomouce” (dale též jako “vodní cesta”)– využití historických hospodářských náhonů mezi Olomoucí a Kroměříží pro individuální vodní turistiku a zatraktivnění území, včetně revitalizačních úprav této části povodí Moravy Odkaz: http://uap.olkraj.cz/us/Detail-uzemni-studie-19?conversationContext=4
Národní památkový ústav – ÚPS a ÚOP v Kroměříži
– transfer organizačních složek Národního památkového ústavu (Územní památkové správy a územního odborného pracoviště) do objektu bývalých kasáren na Hanáckém náměstí (– objekt již převeden do majetku NPÚ, probíhá příprava projektu)
Město Kroměříž
– obnova stromořadí podél zdi Květné zahrady na ulici Havlíčkova (bude diskutována tak, aby byla vhodná jak z pohledového hlediska, tak z hlediska volby rostlin s vhodným kořenovým systémem ve vztahu k historické zdi kolem Květné zahrady) – projekt na revitalizaci Masarykova nám. – protipovodňová opatření mající dopad na areál Kroměřížského zámku a Podzámecké zahrady – cílem je zploštit povodňovou vlnu nad městem a umožnit rozliv v rámci lužního lesa a dalších ploch mimo město Odkaz: https://www.edpp.cz/krm_odtokove-pomery/

11.3.3 Doporučení pro snížení rizik a předcházení poškození statku

DOPORUČENÍ PRO SNÍŽENÍ RIZIK A PŘEDCHÁZENÍ POŠKOZENÍ STATKU	
Zápis statku světového dědictví na Seznam se zvýšenou ochranou dle Druhého protokolu Haagské úmluvě o ochraně kulturního dědictví v případě ozbrojeného konfliktu	
–	Zpracování tzv. krizového plánu (obsahující nejen plán připravenosti památky v době války, ale především v době míru tzn. zabezpečení proti požáru, proti povodním apod.)
–	Zvýšená vazba na složky krizového řízení (nikoliv pouze v době války, ale především v době míru tzn. zabezpečení proti požáru, proti povodním apod.)
–	Možnost zapojení se do aktivit na národní i mezinárodní úrovni
–	Zvýšení ochrany památky v případě ozbrojeného konfliktu
Doporučení pro řešení rizik spojených s životním prostředím – důsledky změny klimatu:	
–	věnovat se především vodnímu režimu v zahradách, zajištění závlahy a zdroje vody
–	při hospodaření s vodou myslet i na zachyt dešťové vody a její následné využití
–	řešit odvodnění Velkého náměstí a odlehčovací rameno městské kanalizace, kterým při příválových deštích stéká nadbytek vody do Podzámecké zahrady, kde působí škody
–	v dlouhodobém časovém horizontu – volit takové vegetační prvky, které budou v budoucnu dobře odolávat novým podmínkám (vždy je nutné primárně respektovat kompozici a původní charakter zahrad), přizpůsobit stávající péči o vegetaci
–	absence protipovodňového valu na břehu řeky Moravy, který přiléhá k Podzámecké zahradě, ohrožuje město, a tedy i životní prostředí v bezprostřední blízkosti památky světového dědictví

Doporučení pro řešení rizik spojených s životním prostředím – vodní hospodářství:	
Podzámecká zahrada	
–	řešit problém s vlastníkem a provozovatelem vodovodního přivaděče
–	zpracovat manipulační řád pro vodovodní přivaděč (jasně stanovit, za jakých podmínek lze vodu odebírat, jak bude přivaděč provozován, kdo bude zodpovědný za technický stav, atd.), regulovat množství odebírané vody
–	ověřit pozemky jímání v Podzámecké zahradě – nestátní pozemky
–	rozšíření nárazníkové zóny památky světového dědictví UNESCO tak, aby do ní patřil i zdroj vody a přivaděč pro Podzámeckou zahradu
–	zpracovat manipulační řady pro rybníky v Podzámecké zahradě – není regulován odtok vody (v zimním období jsou jediným zdrojem vody v Podzámecké zahradě)
Květná zahrada	
–	zvážit doporučení k rozšíření nárazníkové zóny památky světového dědictví UNESCO tak, aby do ní patřil i zdroj vody a přivaděč pro Květnou zahradu
–	řešit odvedení nadlimitních srážkových vod a meliorační opatření pro plochy v okolí historického zdroje vody v lokalitě “nad Terezovem” a odvedení nevyužitelné vody z plochy Květné zahrady.
Výústě odlehčovacích komor	
–	řešit s provozovatelem kanalizace nesprávně fungující odlehčovací komory na stokové síti (více výústí z odlehčovacích komor – např. Kojetínská ulice)
–	doplnit podklady a návrhy řešení od VaK Kroměříž, a.s.
–	řešit zpětné vzduť u Mlýnské strouhy
Protipovodňová ochrana	
–	při budování protipovodňových opatření je nutné důsledně dbát na ochranu a respekt k atributům výjimečné světové hodnoty statku světového dědictví UNESCO a jeho územní
Doporučení pro řešení rizik spojených s turistickým ruchem:	
–	zabránit negativním dopadům turismu formou tzv. udržitelného turismu
–	opakem mohou být i rizika spojená s nízkou návštěvností (rok 2020 a patrně i 2021 – ve vztahu k nákaze Covid-19)
–	pro uchování OUV statku je potřeba nastavit pro jednotlivé lokace limity návštěvnosti – vhodné by bylo vypracovat na toto téma samostatnou studii
–	dbát na to, aby v centru města nedošlo k výhradnímu zaměření na turismus a vylidnění historického centra města, které by způsobilo vymizení atributů živého sídla a ztrátu genia loci
Další doporučení:	
–	Využití strategických dokumentů města, včetně klubu UNESCO jako platformy pro diskuzi nad komerčním a kulturním využitím památky.
–	projekt „D–O–L“ (riziko pro památku světového dědictví UNESCO z pohledu hospodaření s vodou v krajině, z pohledu ochrany významných zdrojů pitné vody na území památky světového dědictví UNESCO i z pohledu zásahu do krajinného rázu v bezprostředním okolí památky světového dědictví UNESCO) Odkaz: https://www.d-o-l.cz/

11.4 Operativní opatření v majetkoprávní oblasti

11.4.1 Závěry SWOT a SLEPT analýzy z analytické části

SWOT analýza (kap. 4 Analytické části MP, str. 68–70) Hrozby:

- Statek může být ohrožen rozdělením vlastnictví, správy, organizace i prezentace. Statek může přestat fungovat jako jedna památka, ale jako tři oddělené nesouvisející památky.
- Podzámecká zahrada nemá dlouhodobě vyřešené vlastnické vztahy přivaděče vod z řeky Moravy do systému zahrady. Přivaděč je v hraničním technickém stavu.
- Nevyřešená otázka restitučních nároků Arcibiskupství olomouckého vůči státu (přestože došlo k faktickému vydání Arcibiskupského zámku a Podzámecké zahrady zpět do vlastnictví církve, církev zároveň vede se státem soudní spory o dodatečné vydání zahradnictví v Podzámecké zahradě a areálu Květné zahrady).
- 22. 2. 2022 rozhodl Ústavní soud ve věci vydání Květné zahrady a dne 4. 3. 2022 ve věci vydání hospodářského dvora v Podzámecké zahradě. Stížnost Arcibiskupství olomouckého byla v obou případech zamítnuta a Květná zahrada je i nadále ve správě NPÚ a Maxmiliánův dvůr patří Zlínskému kraji.

11.4.2 Opatření a projekty v majetkoprávní oblasti

Na uvedené výroky reagují tyto návrhy opatření:

OPATŘENÍ A PROJEKTY V MAJETKO–PRÁVNÍ OBLASTI
Arcibiskupství olomoucké
– vyřešení vlastnictví přivaděče vody do Podzámecké zahrady
– vyřešení provozního zázemí pro Podzámeckou zahradu
Národní památkový ústav – ÚPS a ÚOP v Kroměříži
– bývalá kasárna (Hanácké nám.) – objekt je již v majetku NPÚ – přestěhování ÚOP Kroměříž a ÚPS ze zámku (výhled prvních transferů 2025)
Město Kroměříž
– vyjasnění vlastnických vztahů v trase Maxmiliánova vodovodu

11.5 Operativní opatření v oblasti optimálního využívání statku

11.5.1 Závěry SWOT a SLEPT analýzy z analytické části

SWOT analýza (kap. 4 Analytické části MP, str. 68–70) Slabé stránky:

- Nejisté plánování zdrojů pro efektivní a trvale udržitelné hospodaření s památkou
- Nedostatečná podpora Města Kroměříž, která neodpovídá intenzitě využití památky světového dědictví (zejména Podzámecké zahrady) residenty a jejich nároky na vybavenost a rozsah zpřístupnění, stav k roku 2019.
- Aktuální stav k březnu 2022 je změněn v návaznosti na Memorandum tří stran (KÚ Zlínského kraje, Město Kroměříž a Arcibiskupství olomoucké), viz příloha č. 4.

11.5.2 Opatření v oblasti optimálního využívání statku

Využívání jednotlivých částí statku je z pohledu jejich vlastníků optimální.

Na uvedené výroky reagují tyto návrhy opatření:

OPATŘENÍ V OBLASTI OPTIMÁLNÍHO VYUŽÍVÁNÍ STATKU
Arcibiskupství olomoucké
– koordinované řešení dostupnosti zahrad pro místní komunitu a pro vzdělávání a osvětu škol a dalších sociálních skupin (řešení režimu vstupného, permanentních vstupů, vstupného v rámci vzdělávacích projektů....) – koordinované řešení využívání památky ke kulturním aktivitám (koncerty, výstavy)
Zlínský kraj
– využití Mincovny (zhodnocení architektonické kvality areálu a jeho využití pro cestovní ruch a další společenské využití) využití areálu Maxmiliánova dvora (zhodnocení architektonické kvality areálu a jeho využití pro cestovní ruch – podle generelu památky světového dědictví UNESCO)
Muzeum umění Olomouc
– místnosti pod věží zámku (zázemí pro edukační programy, odborné přednášky)

11.6 Potřebné projekty v oblasti prezentace a interpretace hodnot statku

Webové stránky sloužící k prezentaci a interpretaci hodnot statku:

- <https://www.zamek-kromeriz.cz/>
- <http://www.nczk.cz/>
- <https://www.npu.cz/cs/uop-kromeriz/metodicke-centrum-zahradni-kultury>
- <https://www.kvetnazahrada-kromeriz.cz/cs>

11.6.1 Závěry SWOT a SLEPT analýzy z analytické části

SWOT analýza (kap. 4 Analytické části MP, str. 68–70)

Příležitosti:

- Zapojit marketingovou značku UNESCO do pozitivního ovlivnění regionálních a nadregionálních strategických plánů ve prospěch místní komunity a obecných hodnot UNESCO
- Možnost zapojit obecné hodnoty podporované organizací UNESCO (ochrana památek, životní prostředí, vzdělávání, sociální smír, potírání chudoby, rozvoj demokracie) do profilových témat prezentace statku
- Využití celosvětového působení Katolické církve (jeden z vlastníků sériového statku) k navazování partnerství a spolupráce v ochraně a prezentaci statku a také k posílení nestátního (nadnárodního) podílu zdrojů financování památky
- Spolupráce památek v rámci projektu World Heritage Journeys a s tím spojená cílená prezentace památky mimo evropský kontinent
- Vytvoření komplexní nabídky a tím zvýšení atraktivity památky pro návštěvníky, kteří by v region cíleně strávili více dní.
- Navázání odborné spolupráce s obdobně zaměřenými institucemi v ČR i ve světě
- Podpora vědy, výzkumu a vzdělávání v oboru památek zahradního umění a barokní architektury
- Širší a kvalitnější prezentace památky
- Účast při zpracování koncepcí rozvoje cestovního ruchu – zavedení principů udržitelného turismu
- Podpora tradičních kulturních akcí (festival Hudba v zahradách a zámku, Hortus Magicus, výstavy Muzea umění Olomouc)

SLEPT analýza (kap. 5 Analytické části MP, str. 71–74)

- Klub UNESCO pořádá kulturní, vzdělávací, společenské akce zejména s využitím potenciálu památky světového dědictví UNESCO a zabývá se ochranou historického dědictví města
- Další NNO v místě – navázat kontakty a užší spolupráci k propagaci a ochraně památky
- Farnosti, školy, paměťové instituce, Dům kultury

11.6.2 Potřebné projekty v oblasti vzdělávání personál a veřejnosti

Na uvedené výroky reagují následující opatření:

OPATŘENÍ V OBLASTI PREZENTACE A INTERPRETACE HODNOT STATKU A VZDĚLÁVÁNÍ PERSONÁLU A VEŘEJNOSTI
Projekty aktivující veřejnost a neziskový sektor, které zasahují do areálu památky světového dědictví
Arcibiskupství olomoucké
– spolupráce s Církevní základní školou a Arcibiskupským gymnáziem, podpora oborů zahradník na SŠHS a SOÚ Dona Bosca (Květná a Podzámecká zahrada)
– spolupráce se Základní uměleckou školou v Kroměříži a Konzervatoří P. J. Vejvanovského v Kroměříži, spolupráce při pořádání Letní hudební akademie Kroměříž
– spolupráce na vzdělávacích programech kroměřížských základních a mateřských škol, středních škol a učilišť zřizovaných Zlínským krajem
– volnočasové aktivity seniorů a mládeže (zámek, Květná a Podzámecká zahrada)
Město Kroměříž
– zaměstnávání klientů služeb Podpora samostatného bydlení, Chráněné bydlení (bývalí klienti Barborky)
Národní památkový ústav – ÚPS a ÚOP v Kroměříži, Klub UNESCO
– konference Historické zahrady Kroměříž (Květná zahrada, každé dva roky)
– MCZK Přednáškový cyklus – zahradní kultura v souvislostech
– MCZK – letní programy pro rodiny s dětmi (Květná zahrada, probíhá červenec, srpen)
– MCZK – nabídka edukačních programů (Květná zahrada, probíhá celoročně, dle zájmu)
– festival Hortus Magicus (zámek a Květná zahrada)
– koncerty a další kulturní programy (v celém areálu památky UNESCO)
– vinobraní (opakování úspěšné akce pro veřejnost)
Muzeum umění Olomouc
– nová stálá expozice 2. patra AZK včetně edukačních programů pro veřejnost; uzpůsobení expozice 2. patra pro návštěvníky se speciálními potřebami (zámek)
– charitativní koncerty ve prospěch památky světového dědictví UNESCO a zdejších
– odborné přednášky (v celém areálu památky světového dědictví UNESCO)
– komentované prohlídky (v celém areálu památky světového dědictví UNESCO)
– festivaly Kroměřížské hudební léto (Město Kroměříž, Dům kultury), Hudba v zahradách zámku (Město Kroměříž a Klub UNESCO), Letní hudební akademie Kroměříž (Zlínský kraj a Collegium musicale z. s.)

Projekty aktivující veřejnost a neziskový sektor:
Arcibiskupství olomoucké
– spolupráce na akcích organizovaných městem (probíhá celoročně, dle zájmu, má vliv jak na návštěvnost, tak na ochranu statku), koordinace akcí památky a akcí pořádaných jinými subjekty ve městě
– spolupráce při prezentaci arcibiskupských památek v oblasti Olomouc – Kroměříž – Velehrad
– obnova areálu zámku v Chropyni
Národní památkový ústav – ÚPS a ÚOP v Kroměříži
– projekty MCZK, spolupráce s VŠ (ČZU, MENDELU) – komentované prohlídky zahradami, nabídka edukačních programů (probíhá celoročně, dle zájmu)
– spolupráce s městem na výzdobách
Muzeum umění Olomouc
– spolupráce s Klubem UNESCO, konzervatoř P. J. Vejvanovského, spolupráce s Muzeem Kroměřížska, Okresním archívem, Knihovnou Kroměřížska, ZUŠ
Město Kroměříž:
– vybudování informačního centra u plánovaného parkovacího domu
Projekty mezinárodní spolupráce, které se týkají areálu památky světového dědictví UNESCO a do jeho
Arcibiskupství olomoucké
– World Heritage Journeys (ve spolupráci s Centrem světového dědictví)
– restaurování Sala Terreny (ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci a univerzitou ve švýcarském Luganu)
Město Kroměříž
– partnerská města, spolupráce s městy Ružomberok a Nitra (Slovensko), Krems (Rakousko), Chateaudun (Francie), Piekary Slonskie (Polsko), Râmnicu Vâlcea (Rumunsko)
Muzeum umění Olomouc
– projektová žádost programu EHCP Norské fondy „Nahráno – Otevřeno“ – digitalizace, zpřístupnění a edukativní využití sbírek Arcibiskupského zámku
Projekty mezinárodní spolupráce, které se realizují v širším okruhu, mimo nárazníkové pásmo památky světového dědictví UNESCO a budou mít vliv na památku:
Arcibiskupství olomoucké
– Deklarace trvale udržitelného kulturního cestovního ruchu – platforma spolupráce regionálních samospráv a podnikatelských subjektů pro naplňování cílů světové organizace UNESCO (Deklarace je přiložena jako samostatná Příloha č. 2 návrhové části MP)
Národní památkový ústav – ÚPS a ÚOP v Kroměříži
– zvýšený zájem o památky ze strany organizací na podporu sociálních služeb (konference, výstavy, PR) – pronájem objektů
Zlínský kraj
– Erasmus+, Comenius

11.6.3 Doporučení a podrobnější informace k opatřením v oblasti prezentace statku a vzdělávání veřejnosti

DOPORUČENÍ V OBLASTI PREZENTACE A INTERPRETACE HODNOT STATKU A VZDĚLÁVÁNÍ PERSONÁLU A VEŘEJNOSTI
– Deklarace trvale udržitelného kulturního cestovního ruchu – strany, které podepsaly tuto deklaraci (města Dub nad Moravou, Holešov, Hulín, Kojetín, Olomouc, Tovačov, Místní akční skupina Hříběcí hory, Národní památkový ústav a Arcibiskupství olomoucké) se zavázaly podporovat následující zásady řádné péče a identifikace významných a vzájemně provázaných vztahů mezi cestovním ruchem a kulturou pro ekonomickou a společenskou udržitelnost destinace Kroměříž: – Integrita místa – Mezinárodní pravidla – Selektivnost trhu – Pestrost trhu – Spokojenost návštěvníků – Zapojení místní komunity – Přínos pro společnost – Ochrana a zvyšování atraktivity destinace – Využití území – Ochrana zdrojů a velký trh ekologicky smýšlejících turistů – Plánování – Interaktivní interpretace – Evaluace
Celý text Deklarace je samostatnou přílohou návrhové části MP (Příloha č. 2).
– věnovat se nejen hmotným potřebám památky světového dědictví UNESCO, ale také potřebám nehmotným, tj. vnímání hodnoty této památky pro její historickou paměť, estetické cítění, pocit hrdosti na zanechané dědictví. Je vhodné také nezapomínat na názory a doporučení veřejnosti a zároveň jít v tomto směru veřejnosti příkladem (vzdělávací programy, konference aj.)
– podporovat takové přístupy vzájemné komunikace, které podpoří u obyvatel města a kraje vědomí spoluodpovědnosti za ochranu, údržbu a provoz památky
– podporovat aktivity na podporu nehmotného kulturního dědictví – budou realizovány Zlínským krajem prostřednictvím Muzea Kroměříž (aktivity v oblasti vědecké, odborné, popularizační, edukační, zážitkové – vše s aktivní účastí návštěvníků)
– podporovat aktivity na podporu nehmotného kulturního dědictví prostřednictvím neziskových organizací
– podporovat spolupráci se školami a městem, s poskytovateli sociálních služeb, podporovat a organizovat prohlídky a návštěvy pro osoby hendikepované, pořádat benefiční a podobné akce

11.7 Operativní opatření v oblasti infrastruktury, dostupnosti statku a dopravních vazeb

11.7.1 Závěry SWOT analýzy z analytické části

SWOT analýza (kap. 4 Analytické části MP, str. 68–70) Slabé stránky:

- Nedostatečná podpora Zlínského kraje s ohledem na infrastrukturu cestovního ruchu v regionu, absence funkční sítě cyklostezek, nefunkční systém integrované dopravy pro využití cestovním ruchem

Příležitosti:

- Zlepšení parkovacích možností v centru tak, aby nedošlo k ohrožení památky, využití parkovacího domu.
- Využití protažení „vodní cesty“ do Kroměříže a Olomouce k dalšímu zatraktivnění statku Světového dědictví
- Postupné budování nadregionální sítě cyklostezek v bezprostřední vazbě na památku

Hrozby:

- Nedostatek parkovacích míst

11.7.2 Opatření a projekty v oblasti infrastruktury

Na uvedené výroky reagují následující opatření:

OPATŘENÍ A PROJEKTY V OBLASTI INFRASTRUKTURY
Projekty v oblasti infrastruktury, které se týkají areálu památky světového dědictví UNESCO:
Arcibiskupství olomoucké
– turistické propojení Kroměříž – Chropyně – zpřístupnění lesního komplexu Hvězda pro cestovní ruch
Národní památkový ústav – ÚPS a ÚOP v Kroměříži
– úprava vstupu s pokladnou do Květné zahrady
Projekty v oblasti infrastruktury, které se týkají nárazníkové zóny památky UNESCO:
Národní památkový ústav – ÚPS a ÚOP v Kroměříži
– využití nového objektu bývalých kasáren s informačním zázemím, parkováním atd.
Město Kroměříž
– odpočinkový a běžecký okruh Šlajza (možnosti další výsadby zeleně v této oblasti, která podpoří vytvoření parku Šlajza v bezprostřední blízkosti Podzámecké zahrady) – cyklostezka Kroměříž – Postoupky (včetně výsadby liniové zeleně podél této cyklostezky) – struktura cyklostezek v okolí řeky Moravy (cyklostezky navazující na tzv. Arcibiskupskou cyklostezku, která má spojit letní a zimní sídlo olomouckých arcibiskupů – Kroměříž s Olomoucí) – podpora spojení městské hromadné dopravy s prostorem před Maxmiliánovým dvorem – v případě realizace odstavného parkoviště je potřeba ochránit významný pohled na panorama města a Podzámeckou zahradu při příjezdu od dálnice (viz kap. 2.1.2)

– příprava studie a projektu rekonstrukce 3. nejstaršího vodovodu ve městě Kroměříži – Maximiliánův vodovod (vybudován v letech 1847 – 1849 arcibiskupem Sommerau – Beckem, gravitační vodovod se skládá z pramenních jímek, vybudovaných ve svahu pod Barbořinou, samotného vodovodního potrubí, dříve dřevěného, nyní litinového, které se táhne pod ulicí Kojetínskou–v Podzámecké zahradě pod Císařskou louku, ovocným sadem, pod nezastavěným prostorem koupaliště Bajda a areálem TC Bajda k samotné bývalé vodárně, kde voda vytéká volně do vybudované kašny)
– revitalizace Masarykova náměstí
– parkovací a odstavné plochy, přizpůsobení směru dopravy (dle možností a ochoty soukromého vlastníka bývalých sladoven zřídit na svém pozemku ze strany ulice Na Kopečku parkovací a odstavné plochy je město připraveno jednat, a pokud bude projekt schválen Zastupitelstvem, přizpůsobit dopravu a její směr ve prospěch dopravního přístupu k památce světového dědictví UNESCO ve směru příjezdu po ulici Kojetínské od Brna na ulici Třebízského, Na Sladovnách, Malý Val apod.)
– vybudování parkovacího domu včetně informačního centra
Muzeum umění Olomouc
– zohlednění potřeb návštěvníků se speciálními potřebami (např. zrakově, sluchově postižení) – zjištění technických možností uzpůsobení provozu s ohledem na potřeby těchto návštěvníků s důrazem na co nejméně viditelný zásah do památky světového dědictví UNESCO (tj. např. neinvazivní a reverzibilní opatření)
Projekty v oblasti infrastruktury v širším okruhu, mimo nárazníkové pásmo památky světového dědictví UNESCO:
Arcibiskupství olomoucké, Národní památkový ústav, Zlínský kraj, Město Kroměříž
– lodní doprava, cyklostezky, posilování dálniční sítě ve spádových oblastech (Napajedla)
– navázání Bažova kanálu do Olomouce odkaz: http://uap.olkraj.cz/us/Detail-uzemni-studie-19?conversationContext=4
– funkční napojení a rozvoj cyklostezek Bečva Bažův kanál
Zlínský kraj
– spolupráce v cestovním ruchu (Olomouc, Holešov, Kroměříž, Rymice)

Problémy v oblasti infrastruktury, které by se měly vyřešit v následujících pěti letech (bez ohledu na vlastnictví a hranice památky světového dědictví UNESCO):
Arcibiskupství olomoucké
– dopravní obslužnost památek – parkování, cyklodoprava, městská hromadná doprava v napojení na parkovací kapacity
Národní památkový ústav – ÚPS a ÚOP v Kroměříži
– dopad nového generelu nemocnice na dopravní infrastrukturu v blízkosti objektu (Květná zahrada)
Zlínský kraj
– propojení infrastruktury cestovního ruchu (ubytování, gastronomie, parkování, využití krajiny,...) s turistickými cíli kulturní povahy v okolí, podpora synergických efektů (například trasy Kroměříž – Chropyně , Kroměříž – Rymice – Holešov)
Město Kroměříž
– cyklostezky, společné chodníky pro pěší a cyklisty, komunikace označené cyklopiktogramy ve městě – vše, co může zlepšit prostupnost města na kole a přispět k bezpečnosti provozu u objektu

11.8 Monitoring statku z hlediska uchování výjimečné světové hodnoty

Národní monitorovací zprávy o statku zapsaném na Seznam světového dědictví bude i nadále zpracovávat NPÚ, Územní odborné pracoviště v Kroměříži.

Každý rok v lednu budou osloveni také členové Řídící skupiny, kteří poté dodají aktuální data potřebná k vyhodnocení a dokončení monitorovací zprávy.

11.9 Potřebné odborné a vědecko-výzkumné práce ve prospěch OUV statku

11.9.1 Potenciál spolupráce, synergie aktivit jednotlivých členů řídící skupiny ve prospěch udržitelnosti památky

Z výše uvedených opatření a plánovaných projektů vyplývá potenciál spolupráce především v následujících oblastech:

- **Památková péče, provozní bezpečnost a obnova ohradních zdí areálu**
- **Zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných, zaměstnávání absolventů, zaměstnávání klientů probační služby.** Město by mělo mít koordinační roli a zajišťovat konkrétní nabídky spolupráce pro Úřad práce (viz kap. 2.2.2. a 2.6.2).
- **Spolupráce se školami k rozvoji vědomí významu historického dědictví** – tato spolupráce je důležitá již od mateřských škol, neboť malé děti vztah k památkám teprve hledají (viz kap. 2.6.2.).
- **Spolupráce na projektech v oblasti infrastruktury a rozvoje cestovního ruchu** – lodní doprava, cyklostezky, posilování dálniční sítě ve spádových oblastech (Napajedla), navázání Baťova kanálu do Olomouce, funkční napojení a rozvoj cyklostezek Bečva a Baťův kanál (viz kap. 2.7.2.).
- **Spolupráce na vícezdrojovém financování areálu.**

11.9.2 Existující nebo potenciální střety zájmů na území statku

- Komerční využívání památky, rozdílné vztahy vlastníků k památce (stát vs. církev)
- Ochrana vodních zdrojů vs. turismus
- Ochrana památek vs. ochrana přírody, změna klimatu (kap. 2.3.3)
- Ochrana památek vs. protipovodňová ochrana města (kap. 2.1.2 a 2.3.2)

12 POSTUP A ZPŮSOB REALIZACE MANAGEMENT PLÁNU

12.1 Časový horizont Management plánu

Management Plán je střednědobý dokument, a je navržen na 5 let (2021–2025).

12.2 Řídící skupina světové památky

Na zřízení Řídící skupiny se dohodli vrcholní zástupci zmíněných subjektů na společném jednání dne 30. května 2019. První ustavující schůze proběhla 25. 9. 2019 za účasti delegovaných zástupců Arcibiskupství olomouckého, Zlínského kraje a Národního památkového ústavu a Klubu UNESCO. Zástupci Města Kroměříž se účastnili jednání jako přizvaní hosté (delegování řádného zástupce neschválila Rada Města Kroměříže). Důležitým mezníkem pro fungování Řídící skupiny byl podpis Memoranda o spolupráci mezi Arcibiskupstvím olomouckým, Zlínským krajem a městem Kroměříž ze dne 8. července 2020, jehož součástí je závazek k aktivní spolupráci na Management plánu památky (Čl. III, odst. 3) a způsob jmenování zástupců do Řídící skupiny (Čl. III. odst. 2) ze strany jeho signatářů.

Řídící skupina statku světového dědictví Zahrady a zámek v Kroměříži je tedy složena ze členů, kteří jsou delegováni jakožto zástupci rozhodných vlastníků této památky, dále obce a kraje, na jejichž území se památka nachází, zástupci místně příslušných orgánů památkové péče a památkového ústavu a zástupce Klubu UNESCO Kroměříž. Řídící skupina se schází podle potřeby, zejména za účelem sběru podkladů a řízení procesu vzniku Návrhové části management plánu.

26. 11. 2021 se sešla Řídící skupina v obměněném složení, byl zvolen nový site manažer, Ing. Michaela Šojdrová a byl odsouhlasen nový jednací řád. Viz příloha č. 10.

Složení řídicí skupiny ke dni 26. 11. 2021:

Člen	Instituce	Delegován dne	Rozhodnutím
Mgr. Barbora Dostálová	NPÚ ÚOP Kroměříž	16. 8. 2021	Ředitel ÚOP NPÚ
Mgr. Milan Filip	Zlínský kraj	4. 10. 2021	Rada ZK
Ing. Mgr. Zuzana Fišerová, PhD.	Zlínský kraj	4. 10. 2021	Rady ZK
Mgr. Tereza Kasalová	Arcibiskupství olomoucké	29. 6. 2021	Arcibiskup olomoucký
Ing. Michaela Letá	NPÚ ÚOP Kroměříž	4. 6. 2019	ředitele ÚOP NPÚ
Mgr. Jaroslav Němec	Město Kroměříž	7. 10. 2021	Rada města KM
Mgr. Zdeněk Novák	NPÚ ÚPS Kroměříž	22. 6. 2020	Ředitele ÚPS NPÚ
MUDr. Eva Nováková	Klub UNESCO Kroměříž	21. 6. 2019	Výboru Klubu UNESCO
Ing. Alena Pospíšilová	Zlínský kraj	30. 7. 2020	Rada ZK
Ing. Simona Prečanová	Město Kroměříž	7. 10. 2021	Rady města KM
Ing. Michaela Šojdrová	Klub UNESCO Kroměříž	8. 9. 2021	Výboru Klubu UNESCO
Mgr. Ondřej Zatloukal	Muzeum Umění Olomouc	4. 11. 2021	Ředitele MUO

13 PERIODICKÁ KONTROLA A ZPŮSOB HODNOCENÍ NAPLŇOVÁNÍ MANAGEMENT PLÁNU

Management plán není statický dokument, ale proces, který vyžaduje průběžné hodnocení.

ŘS provádí hodnocení naplňování MP průběžně. To znamená, že sleduje plnění cílů, realizaci projektů a vzájemnou spolupráci zainteresovaných subjektů.

Schválení a implementace Management plánu

Vyhotovený Management plán bude připomínkován, projednán a schválen Řídící skupinou. Následně bude zaslán všem vlastníkům, příslušným samosprávám, NPÚ a ostatním členům Řídící skupiny, aby jej využívali podle svých kompetencí, možností a svého vztahu ke statku.

Schválením MP začíná fáze implementační.

ŘS se bude na svých jednáních zabývat hodnocením implementace. Za předložení návrhu hodnocení (implementační zprávy) odpovídá site manager.

Souhrnná zpráva o implementaci za kalendářní rok je po schválení ŘS zaslána všem statutárním orgánům členů ŘS.

Základní rozpočet pro naplňování plánu

Financování jednotlivých akcí, projektů je dané rozpočtem vlastníků, investorů, a bude postupně doplňované formou příloh.

14 SEZNAM VYUŽITÝCH PODKLADŮ

BeePartner a.s., 2016–2017: Obnova Arcibiskupského zámku a Podzámecké zahrady v Kroměříži – „Dědictví moci, slávy a štědrosti“ (Studie proveditelnosti)

Ing. arch. Tomáš Karas, Ing. arch. Jakub Sysel, 2019: Maxův dvůr, Prověřovací studie zástavby – Volnočasový areál pro střední školy

Ministerstvo kultury, 2011: Doporučená struktura Management Planu – Plánu nakládání se statky zapsanými na Seznam světového dědictví

NPÚ, ÚOP v Kroměříži – Ing. Lenka Křesadlová, Ph.D., 2008: Návrh památkového záměru obnovy Libosadu – Květné zahrady v Kroměříži

NPÚ, ÚOP v Kroměříži – Ing. Lenka Křesadlová, Ph.D., 2008: Návrh památkového záměru obnovy Podzámecké zahrady v Kroměříži

NPÚ, 2019: Roční monitorovací zpráva o statku zapsaném na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO za rok 2019

NPÚ, 2019: Pasport památkového objektu Arcibiskupský zámek a zahrady v Kroměříži

NPÚ, 2019: Inventarizace vodního systému – Podzámecká zahrada v Kroměříži
Zadání památkového záměru Podzámecká zahrada v Kroměříži

NPÚ, ÚOP v Kroměříži: Roční monitorovací zprávy o statku zapsaném na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO za roky 2015 – 2019

Ministerstvo kultury, 2019: Stanovisko Ministerstva kultury k návrhu Územního plánu (stanovisko po společném jednání)

TRANSAT architekti – Petr Všecký, Robert Václavík, 2008: Generel NCZK v areálu Arcibiskupského zámku a zahrad v Kroměříži

Vraníková R., 2017, aktualizace 2019: Program regenerace městské památkové rezervace Kroměříž v letech 2018 – 2022

15 INFORMACE O ZPRACOVATELI MANAGEMENT PLÁNU

Zpracovatel:

EKOTOXA s.r.o.

Fišova 403/7, Brno – Černá Pole, 602 00

Zpracovatelský tým:

Mgr. Hana Trávníčková – koordinace projektu, zpracování textové části

Mgr. Pavla Škarková – cestovní ruch, životní prostředí

Ing. Anna Hölllová – vodní režim

Ing. Lucie Rašovská a Bc. Tomáš Mühr – zpracování dat a výkresů

Další zpracovatelé:

Na zpracování a aktualizaci MP se podíleli také členové Řídící skupiny.

16 PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Memorandum o spolupráci.

Příloha č. 2: Deklarace kulturního cestovního ruchu – nová platforma pro organizaci globálního cestovního ruchu postavená na respektu k místní komunitě. Zcela novátorsky staví destinaci na základech „obce“ – tedy na základech společenství lidí, které pojí stejné hodnoty a společné podnikání života. [Text deklarace zde.](#)

Příloha č. 3: Jednací řád Řídící skupiny.

Příloha č. 4: Stanovisko Ministerstva kultury k návrhu Územního plánu Kroměříž (11/2019)

Příloha č. 5: Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví – V roce 1972 byla pod patronací UNESCO uzavřena Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. Jedná se o unikátní mezinárodní právně závazný dokument, který spojuje princip ochrany kulturního dědictví s ochranou přírody. [Text úmluvy zde.](#)

Příloha č.1:

MEMORANDUM O SPOLUPRÁCI

(dále jen „Memorandum“)

uzavírané ve smyslu ustanovení § 1746 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Smluvní strany:

1. Zlínský kraj

zastupuje: Jiří Čunek, hejtman
se sídlem: třída Tomáše Bati 21, 761 90 Zlín
IČO: 70891320

(dále jen „**Zlínský kraj**“)

2. Město Kroměříž

zastupuje: Mgr. Jaroslav Němec, starosta
se sídlem: Velké náměstí 115, 767 01 Kroměříž
IČO: 00287351

(dále jen „**Město Kroměříž**“)

3. Arcibiskupství olomoucké

zastupuje: Mons. Jan Graubner, arcibiskup olomoucký, metropolita moravský
se sídlem: Wurmova 562/9, 779 00 Olomouc
IČO: 00445151

(dále jen „**AOL**“)

(společně dále také „smluvní strany“)

I.

PREAMBULE A ÚČEL MEMORANDA

1. Smluvní strany si jsou vědomy významu památky světového kulturního a přírodního dědictví **Zahrady a zámek v Kroměříži UNESCO** (dále jen „památka UNESCO“), zejména pro oblast cestovního ruchu. Památka UNESCO se nachází ve Zlínském kraji a patří k jeho nejnavštěvovanějším atraktivitám a její nedílnou součástí jsou Arcibiskupský zámek, Podzámecká zahrada s Maxovým dvorem a Květná zahrada.
2. Na základě vlastních poznatků i podnětů zástupců místních obcí a podnikatelů smluvní strany konstatují, že současný stav infrastruktury zpřístupnění a prezentace památky UNESCO neodpovídá potřebám dynamicky se rozvíjejícího trvale udržitelného cestovního ruchu ani současným trendům v oblasti hodnotného naplňování volného času.

3. Smluvní strany se hodlají aktivně podílet na ochraně atributů a kritérií výjimečné světové hodnoty památky UNESCO a souvisejících památkových objektů v městské památkové rezervaci v Kroměříži, i na rozvoji trvale udržitelného cestovního ruchu.
4. Účelem Memoranda je naplnění výše uvedeného záměru zejména prostřednictvím stanovení oblastí spolupráce smluvních stran, postupu naplňování a koordinace společných aktivit, stejně jako jejich propagace a informování veřejnosti.

II.

OBLASTI SPOLUPRÁCE

1. Smluvní strany se dohodly na spolupráci zejména v níže uvedených oblastech:
 - a) příprava turistické trasy Kroměříž – Rymice – Holešov,
 - b) příprava turistické trasy Olomouc – Chropyně – Kroměříž – Velehrad,
 - c) příprava zpřístupnění Podzámecké zahrady od Maxova dvora,
 - d) vybudování odstavného parkoviště mimo centrum města,
 - e) aktivní vyhledávání externích zdrojů na záměry, které plánují realizovat klíčoví aktéři v oblasti investic, památkové obnovy a trvale udržitelného zpřístupnění památek,
 - f) aktivní propagace společně realizovaných projektů v cestovním ruchu.

Spolupráce v oblasti výše uvedených bodů je v rovině poskytování vzájemné součinnosti při jejich naplňování. Konkrétní formy spolupráce budou smluvními stranami realizovány podle potřeby po vzájemné dohodě smluvních stran. Za účelem naplnění cílů tohoto memoranda mohou smluvní strany uzavřít jak vícestranné, tak dvoustranné smlouvy. Případná finanční podpora bude vždy řešena samostatnými smlouvami, pokud bude poskytnutí takové podpory schváleno příslušnými orgány smluvních stran. Smluvní strany tímto berou na vědomí, že na poskytnutí finanční podpory dle tohoto memoranda není právní nárok.

III.

PRAVIDELNÁ SETKÁVÁNÍ SMLUVNÍCH STRAN

1. Smluvní strany se dohodly, že za účelem monitorování naplňování Memoranda vznikne **pracovní skupina**, která se bude setkávat minimálně jednou ročně.
2. Stálé členy pracovní skupiny tvoří dva zástupci každé smluvní strany. Členové skupiny budou do 30 dnů od podpisu Memoranda jmenováni příslušnými orgány smluvních stran a zároveň budou jmenováni do řídicí skupiny pro statek kulturního dědictví Zahrady a zámek v Kroměříži UNESCO.
3. Funkcí pracovní skupiny je zejména:
 - a) monitorování činností vyplývajících z Memoranda
 - b) plánování aktivit a budoucí strategie rozvoje památky UNESCO
 - c) spolupráce na tvorbě Management plánu památky UNESCO prostřednictvím aktivit řídicí skupiny pro statek kulturního dědictví Zahrady a zámek v Kroměříži UNESCO.

4. Na jednání pracovní skupiny mohou být přizváni také zástupci Klubu UNESCO a Národního památkového ústavu, případě další osoby (jejich zástupci), které mohou přispět k naplnění cíle tohoto memoranda.

IV. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

1. Memorandum se uzavírá na dobu neurčitou. Memorandum nabývá platnosti a účinnosti dnem podpisu smluvními stranami.
2. Veškeré změny Memoranda lze provádět pouze písemnými dodatky podepsanými oprávněnými zástupci smluvních stran.
3. Memorandum je vyhotoveno v šesti vyhotoveních, z nichž každé má platnost originálu a každá smluvní strana obdrží po dvou vyhotoveních.
4. Smluvní strany prohlašují, že Memorandum přečetly, jeho obsahu bezezbytku porozuměly a že jeho obsah vyjadřuje jejich skutečnou, vážnou a svobodnou vůli. To stvrzují níže svými podpisy.
5. Doložka platnosti právního jednání dle § 23 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů: Memorandum bylo schváleno na 27. zasedání zastupitelstva Zlínského kraje konaném dne 29. 06. 2020, usnesením č. 0865/Z27/20.
6. Doložka platnosti právního jednání dle § 41 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů: Memorandum bylo schváleno na 14. zasedání zastupitelstva Města Kroměříž konaném dne 25. 6. 2020, usnesením č. 21.

V Kroměříži dne 8. července 2020

V Kroměříži dne 8. července 2020

Mons. Jan Graubner
arcibiskup olomoucký, metropolita moravský

Jiří Čunek
hejtman Zlínského kraje

V Kroměříži dne 8. července 2020

Mgr. Jaroslav Němec
starosta města Kroměříž

Jednací řád

Řídící skupiny

Zahrad a zámku v Kroměříži – památky Světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO

1. Základní ustanovení

- 1.1. Řídící skupina Zahrad a zámku v Kroměříži – památky Světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO (dále jen ŘS) se skládá z pověřených zástupců rozhodných vlastníků památky (Arcibiskupství olomoucké, Česká republika - Národní památkový ústav, Zlínský kraj) zástupců místní a krajské samosprávy a zástupců občanské společnosti, případně dalších subjektů (dále jen „člen ŘS“). Zastoupení vzniká pověřovacím dekretem statutárního orgánu zúčastněných subjektů.
- 1.2. Sitemanažera navrhnou členové ŘS. Sitemanažera si volí členové společně, zpravidla jednou za dva roky hlasovacím právem podle bodu 2. 10 jednacího řádu. Změnu na pozici sitemanažera dává ŘS na vědomí MK ČR nejpozději prostřednictvím následující monitorovací zprávy památky UNESCO.
- 1.3. ŘS trvale a koncepčně napomáhá k zajištění dobré správy památky s mezinárodním statutem Zahrad a zámku v Kroměříži – památky Světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO ve všech jejích částech a funkcích. Úkolem ŘS je tvorba a vyhodnocování Management Planu památky UNESCO. ŘS vydává doporučující usnesení směrem ke statutárním orgánům ustanovujících subjektů. ŘS pověřuje sitemanagera k jednání navenek a k zastupování památky jako celku, bez ohledu na vlastnictví. Činnost ŘS se dále řídí příslušnými obecně závaznými právními předpisy a tímto jednacím řádem.

2. Jednání ŘS

- 2.1. Jednání ŘS svolává sitemanažer zpravidla třikrát ročně, minimálně však jednou za kalendářní rok. Jednání ŘS organizačně připravuje a řídí sitemanažer. V případě nepřítomnosti sitemanažera si přítomní členové ŘS zvolí osobu řídící jednání.
- 2.2. Řádné a včasné rozesílání pozvánek písemnou nebo elektronickou formou včetně programu a příslušných podkladů zajišťuje sitemanažer. Minimální lhůta pro zaslání podkladů je u pravidelných jednání 10 pracovních dní před stanoveným datem jednání. V mimořádných případech může být ŘS svolána v kratším termínu.
- 2.3. V případě, že člen ŘS požádá o mimořádné zasedání, je sitemanažer povinen do 5 kalendářních dnů žádost vyřídit a jednání svolat.
- 2.4. Jednání může probíhat distanční formou.
- 2.5. Účast delegovaného člena ŘS na jednání je nezastupitelná.
- 2.6. Účast jednotlivých členů na jednání ŘS je zaznamenána v zápise z jednání. Na začátku jednání jsou odsouhlaseni zapisovatel a ověřovatel zápisu. Ověřovatelem zápisu je zpravidla sitemanager.

- 2.7. Jednání ŘS jsou neveřejná, další osoby mohou být přítomny na základě pozvání sitemanažera. K jednání je vždy přizvána osoba provádějící monitoring památky UNESCO, která se, není-li zároveň členem ŘS, účastní bez možnosti hlasovacího práva, Členové ŘS mohou doporučit účast dalších osob. Sitemanažer tomuto doporučení zpravidla vyhoví.
- 2.8. Program jednání sestavuje sitemanažer. Členové mohou navrhopvat změny v programu jednání. Program se schválí na začátku jednání.
- 2.9. ŘS je usnášeníschopná, je-li přítomna nadpoloviční většina členů s hlasovacím právem pro usnesení.
- 2.10. Hlasovací právo pro usnesení je členům přiděleno tímto způsobem: Zástupci rozhodných vlastníků (AO, ČR, ZK) mají dva hlasy bez ohledu na počet delegovaných členů v ŘS. Zástupce Města Kroměříž má dva hlasy bez ohledu na počet delegovaných členů v ŘS. Zástupci ostatních vlastníků a zástupci občanské společnosti mají jeden hlas bez ohledu na počet delegovaných členů v ŘS. Sitemanažer nemá hlasovací právo, není-li zároveň členem ŘS. Pokud není přítomen ani jeden zástupce rozhodného vlastníka (AO, ČR, ZK) nebo zástupce Města Kroměříž, automaticky se hlasování uskuteční na základě zasláního zápisu metodou „per rollam“.
- 2.11. ŘS přijímá usnesení a to na základě hlasování. Rozhodnutí ŘS je přijato, souhlasí-li s ním většina přítomných členů s hlasovacím právem. V případě rovnosti hlasů není usnesení přijato. V případě jednání distanční formou jsou usnesení přijímána metodou „per rollam“.
- 2.12. Návrhy a doporučení vzešlé z jednání ŘS jsou předkládány formou zápisu statutárním orgánům ustanovujících subjektů ŘS, nejpozději do 10 dnů od data jednání ŘS.
- 2.13. Sitemanažer zajišťuje z jednání ŘS zápis a ručí za jeho správnost. V zápise musí být minimálně uveden den a místo konání jednání, přiložena podepsaná prezence a předmět jednání. Zápis obsahuje hlavní body jednání, jejich závěry, příp. termíny plnění úkolů a jména osob pověřených jejich plněním. Přijímaná usnesení jsou zapsána včetně výsledku hlasování o jejich přijetí. V případě, že je součástí hlasování metoda „per rollam“, je výsledek hlasování zapsán až po jejím vyhodnocení. Zápis podepsaný zapisovatelem a ověřovatelem je rozeslán všem členům ŘS v písemné nebo elektronické formě. Členové se mohou k zápisu vyjádřit a navrhnout případné změny do zápisem stanoveného data písemnou nebo elektronickou formou.

3. Závěrečná ustanovení

- 3.1. Tento jednací řád byl schválen usnesením ŘS dne 26. 11. 2021. Jednací řád je platný od 26. 11. 2021.

Příloha č. 4:

Ministerstvo kultury

MKCRX00ENWRE

Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1

Telefon: 257 085 111
Fax: 224 318 155
E-mail: epodatelna@mkcr.cz

Městský úřad Kroměříž
Stavební úřad
Oddělení územního plánování
Velké náměstí 115
767 01 Kroměříž

Váš dopis značky
02/082359/2019/Má

Naše značka
MK 79441/2019 OPP

Vyřizuje / linka
Ing. arch. Jurčíková/416

V Praze dne
26. 11. 2019

Stanovisko k návrhu Územního plánu Kroměříž

Ministerstvo kultury obdrželo Vaše oznámení č. j. 02/082359/2019/Má ze dne 7. 10. 2019 o společném jednání o návrhu Územního plánu Kroměříž (dále jen ÚP Kroměříž) a vyhodnocení jeho vlivů na udržitelný rozvoj území.

ÚPD:

Pořizovatel ÚPD: Městský úřad Kroměříž, odbor stavební úřad, oddělení úřadu územního plánování, Ing. arch. Pavel Máselník, 1. máje 3191, 767 01 Kroměříž
Zpracovatel ÚPD: Společnost Ing. arch. Ivan Gogolák, Ing. arch. Lukáš Grasse, Ing. arch. Petr Malý, Nová 369/14, 783 36 Křelov – Bruchotín
zodpovědný projektant: Ing. arch. Petr Malý, autorizace ČKA 1660
Datum zpracování: srpen 2019

Dokumentace SEA:

Pořizovatel ÚPD: Městský úřad Kroměříž, odbor stavební úřad, oddělení úřadu územního plánování, 1. máje 3191, 767 01 Kroměříž
Zpracovatel: RNDr. Zuzana Kadlecová, Stříbrná 549, 760 01 Zlín
Datum: 30. srpen 2019

V dané věci byla prostudována dokumentace výše uvedeného návrhu ÚP Kroměříž a Posouzení vlivů na životní prostředí (SEA), dostupná na webových stránkách města Kroměříž:

<http://soubory.mesto-kromeriz.cz/uzemniplany.asp?obec=krome&typ=%5C2%5FProjedn%E1van%FD%5CKe+spole%E8n%E9mu+jedn%E1n%ED>

Ochrana řešeného území z hlediska zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů – legislativní rámec:

Z hlediska památkové ochrany se v rámci území řešeného ÚP Kroměříž nachází:

- **Městská památková rezervace Kroměříž**, prohlášená Výnosem MK ČSR čj. 15.869/78-VI/1 ze dne 8. 9. 1978 o prohlášení historického jádra města Kroměříže s Podzámeckou a Květnou zahradou za památkovou rezervaci; vedená v ÚSKP ČR pod číslem rejstříku 1036.
- **Světové dědictví UNESCO – Zahrady a zámek v Kroměříži**, vedené v ÚSKP ČR pod číslem rejstříku 8
- **Památkově ochranné pásmo historického jádra města Kroměříže**, vydané Rozhodnutím bývalého ONV v Kroměříži dne 30. 7. 1980 pod č.j. 401 – 13/84; vedené v ÚSKP ČR pod číslem rejstříku 3236.
- **Nárazníková zóna statku Světového dědictví „Zahrady a zámek v Kroměříži“**, č. 22COM VIII.B. 1 (4), Repotr of the 22th Session of the Committee, KYito, Japonsko, vedená v ÚSKP ČR pod číslem rejstříku 7006.
- **Národní kulturní památka Zámek Kroměříž s Květnou a Podzámeckou zahradou**, prohlášená Nařízením vlády č. 262/1995 Sb. ze dne 16. 8. 1995 o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, vedená v ÚSKP ČR pod číslem rejstříku 219.
- Zahrady a zámek v Kroměříži, pro svoji výjimečnost a příklad dochované historické i slohové architektury, zahradních a krajinných úprav v mimořádné slohové kvalitě a čistotě byly v roce 1998 zapsány na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO; pod číslem rejstříku 8.
- V řešeném území se nacházejí **nemovitě kulturní památky** vedené v ÚSKP ČR pod příslušným číslem rejstří. Jejich seznam je k dispozici na webových stránkách Národního památkového ústavu: <http://www.pamatkovykatalog.cz/> a <https://geoportal.npu.cz/web>.
- Řešené území je nutno chápat též jako **území s archeologickými nálezy** ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů i ve smyslu mezinárodní Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy, publikované ve Sbírce mezinárodních smluv pod č. 99/2000.

Po posouzení z hledisek státní památkové péče Ministerstvo kultury, jako dotčený orgán zmocněný ustanovením § 26 odst. 2 písm. c) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s ustanovením § 50 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), na základě Vaší výzvy, uplatňuje k návrhu ÚP Kroměříž následující požadavky.

PŘIPOMÍNKY K NÁVRHU ÚP KROMĚŘÍŽ

ad) TEXTOVÁ ČÁST – VÝROK

b/1 Základní koncepce rozvoje území města

ad) b/1.1 Požadavky na základní charakter urbanistické struktury města (str. 13)

.1 Zahrada identity

Cit.: - stabilizovaná polyfunkční zástavba historického jádra města charakteristická kulturním a společenským využitím s vysokým podílem občanského vybavení nadměstského významu a uspořádáním v historické struktuře při zámecké zahradě.

Územní plán stabilizuje charakter zástavby „zahrady identity“ a vytváří podmínky pro jeho kvalitativní rozvoj.

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje doplnit text následovně:

*.....Územní plán stabilizuje charakter zástavby „zahrady identity“ a vytváří podmínky pro jeho **ochranu a** kvalitativní rozvoj.*

Odůvodnění:

Historické jádro města Kroměříže je součástí území památkové rezervace Kroměříž, která byla prohlášena Výnosem MK ČSR čj. 15.869/78-VI/1 ze dne 8. 9. 1978 o prohlášení historického jádra města Kroměříže s Podzámeckou a Květnou zahradou za památkovou rezervaci za účelem zabezpečení zvýšené ochrany vynikajícímu urbanistickému útvaru jakožto významnému baroknímu městu se zámek na starším předloktním a raně gotickém kolonizačním půdorysu s hodnotnou zástavbou měšťanských domů a monumentálních souborů gotické a barokní architektury.

K tomu dále uvádíme, že na základě § 1 (účel zákona) bodu 1 zákona č. 22/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, stát chrání kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví. Vzhledem k tomu, že území památkové rezervace Kroměříž je územím plošné památkové ochrany, na kterém se nachází i velké množství kulturních památek, je nezbytně nutné respektovat právní rámec státní památkové péče při i přípravě ÚPD a na její úrovni deklarovat podmínky i pro ochranu kulturního dědictví, které právní rámec zahrnuje.

ad) b/1.3 Požadavky na ochranu sídla (str. 13)

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje do kapitoly doplnit následující text:

.4 Chránit historickou zástavbu městské památkové rezervace, zejména historickou půdorysnou strukturu, objem staveb a střešní krajinu.

Odůvodnění:

Historické jádro města Kroměříže je součástí území památkové rezervace Kroměříž, která byla prohlášena Výnosem MK ČSR čj. 15.869/78-VI/1 ze dne 8. 9. 1978 o prohlášení historického jádra města Kroměříže s Podzámeckou a Květnou zahradou za památkovou rezervaci za účelem zabezpečení zvýšené ochrany vynikajícímu urbanistickému útvaru jakožto významnému baroknímu městu se zámek na starším předloktním a raně gotickém kolonizačním půdorysu s hodnotnou zástavbou měšťanských domů a monumentálních souborů gotické a barokní architektury.

K tomu dále uvádíme, že na základě § 1 (účel zákona) bodu 1 zákona č. 22/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, stát chrání kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví. Vzhledem k tomu, že území památkové rezervace Kroměříž je územím plošné památkové ochrany, na které se nachází i velké množství kulturních památek, je nezbytně nutné respektovat právní rámec státní památkové péče i při přípravě ÚPD a na její úrovni deklarovat podmínky i pro ochranu kulturního dědictví, které právní rámec zahrnuje.

b/2 Koncepce ochrany a rozvoje civilizačních a kulturních hodnot území

ad) b/2.1 Požadavky na ochranu významných kulturních hodnot (str. 14)

- .1 Chránit a rozvíjet hodnoty městské památkové rezervace Kroměříž.*
- .2 Chránit významné památkové objekty.*
- .3 Chránit a respektovat urbanisticky a architektonicky cenné stavby a jejich soubory.*

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje text kapitoly doplnit a upravit následovně:

- .1 Chránit a rozvíjet hodnoty ~~městské~~ památkové rezervace Kroměříž, **deklarované Výnosem MK ČSR čj. 15.869/78-VI/1 ze dne 8. 9. 1978 o prohlášení historického jádra města Kroměříže s Podzámeckou a Květnou zahradou za památkovou rezervaci.***
- .2 Chránit **a respektovat** ~~významné~~ památkové objekty.*
- .3 Chránit a respektovat urbanisticky a architektonicky cenné stavby a jejich soubory, **jejichž seznam je uveden v části b/4.1.***

Odůvodnění:

Území památkové rezervace Kroměříž je územím plošné památkové ochrany. Za nutné považujeme právní rámec uvádět v jeho plném znění. Dále uvádíme, že oficiální název plošně památkově chráněného území¹ je památková rezervace. Na základě zákona č. 20/1987 Sb., jsou dle § 1, 2 a 4 chráněny všechny kulturní památky, ne jen významné, jak je uvedeno výše v textu Výroku. Za důležité též považujeme uvádět odkaz na seznam těch staveb, které jsou předmětem ochrany a respektu, jak je v textu Výroku uvedeno, aby nemohlo být v praxi pak toto ustanovení zpochybňováno.

ad) b/2.2 Požadavky na ochranu urbanistických struktur (str. 14)

- .1 Chránit urbanistickou strukturu zástavby historického jádra.*

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje text kapitoly doplnit a upravit následovně:

- .1 Chránit urbanistickou strukturu **a hmotovou skladbu** zástavby historického jádra **města s Podzámeckou zahradou a areálu Květné zahrady.***

Odůvodnění:

Historické jádro města Kroměříže je součástí území památkové rezervace Kroměříž, která byla prohlášena Výnosem MK ČSR čj. 15.869/78-VI/1 ze dne 8. 9. 1978 o prohlášení historického jádra města Kroměříže s Podzámeckou a Květnou zahradou za památkovou rezervaci za účelem zabezpečení zvýšené ochrany vynikajícímu urbanistickému útvaru, jakožto významnému baroknímu městu se zámkem na starším předloktním a raně gotickém

¹ Viz Výnos MK ČSR čj. 15.869/78-VI/1 ze dne 8. 9. 1978 o prohlášení historického jádra města Kroměříže s Podzámeckou a Květnou zahradou za památkovou rezervaci.

kolonizačním půdorysu s hodnotnou zástavbou měšťanských domů a monumentálních souborů gotické a barokní architektury.

K tomu dále uvádíme, že na základě § 1 (účel zákona) bodu 1 zákona č. 22/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, stát chrání kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví. Vzhledem k tomu, že území památkové rezervace Kroměříž je územím plošné památkové ochrany, na kterém se nachází i velké množství kulturních památek, je nezbytně nutné respektovat právní rámec státní památkové péče i při přípravě ÚPD a na její úrovni deklarovat podmínky i pro ochranu kulturního dědictví, které právní rámec zahrnuje.

b/3 Koncepce ochrany a rozvoje krajinných hodnot území

ad) b/3.1 Požadavky na ochranu krajinných hodnot urbanizovaného území (str. 14)

.1 Chránit významné památkové objekty - zahrady (Podzámecká a Květná) spolu s objektem zámku – hmotné dědictví UNESCO.

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje text kapitoly doplnit a upravit následovně:

*.1 Chránit **lokalitu Světového dědictví UNESCO Zámek a zahrady v Kroměříži** významné památkové objekty – zahrady (Podzámecká a Květná) spolu s objektem zámku – hmotné dědictví UNESCO.*

Odůvodnění:

V ÚPD je nutno používat oficiální názvy kulturních památek (KP i NKP), území plošné památkové ochrany a ochranných pásem tak, jak jsou uvedeny v Památkovém katalogu, viz <http://www.pamatkovykatalog.cz/>.

ad) b/4.1 Stavby a soubory staveb, architektonicky a urbanisticky cenné stavby (str. 16)

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje u všech vyjmenovaných staveb a souborů uvádět zejména čísla parcelní.

Odůvodnění:

V přehledu staveb a souborů označených jako architektonicky významné jsou sice uvedeny jejich adresy, avšak jsme toho názoru, že řádnou jejich identifikaci nemohou zpochybnit pouze čísla parcelní.

ad) b/4.3 Hodnotná prostranství (str. 17)

.3 Ostatní významná prostranství

- Areál výstaviště
- Bezručovy sady
- městský hřbitov

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje tuto kapitolu doplnit následovně:

*.3 Ostatní významná prostranství, **plochy parků a historických zahrad***

- Areál výstaviště
- Bezručovy sady
- městský hřbitov
- **Podzámecká zahrada**

-Květná zahrada

Odůvodnění:

Areál Podzámecké zahrady a areál Květné zahrady, vykazující jedinečné kulturní hodnoty zahradního a krajinářského umění. Na základě této skutečnosti není možné tyto areály opomenout ve výčtu významných ploch či lokalit na území města Kroměříž, viz v kapitola b/3 *Koncepce ochrany a rozvoje krajinných hodnot území*, neboť jejich ochrana je deklarována na základě památkového zákona a následných předpisů a ÚPD by měla tuto skutečnost reflektovat a respektovat.

c/Urbanistická koncepce.....vymezení ploch s rozdílným způsobem vymezení..... ad) c/1.6 Koncepce rozvoje významných lokalit (str. 22)

c/1.6.1 Historické jádro

.1 Zachovat a podporovat území jako městské centrum s polyfunkčním využitím.

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje tuto kapitolu doplnit následovně:

*.1 ~~Zachovat~~ **Chránit** a podporovat území jako městské centrum s polyfunkčním využitím.*

Odůvodnění:

Historické jádro města Kroměříže je součástí území památkové rezervace Kroměříž, která byla prohlášena Výnosem MK ČSR čj. 15.869/78-VI/1 ze dne 8. 9. 1978 o prohlášení historického jádra města Kroměříže s Podzámeckou a Květnou zahradou za památkovou rezervaci za účelem zabezpečení zvýšené ochrany vynikajícímu urbanistickému útvaru jakožto významnému baroknímu městu se zámkem na starším předloktním a raně gotickém kolonizačním půdorysu s hodnotnou zástavbou měšťanských domů a monumentálních souborů gotické a barokní architektury.

K tomu dále uvádíme, že na základě § 1 (účel zákona) bodu 1 zákona č. 22/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, stát chrání kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví. Vzhledem k tomu, že území památkové rezervace Kroměříž je územím plošné památkové ochrany, na kterém se nachází i velké množství kulturních památek, je nezbytně nutné respektovat právní rámec státní památkové péče i při přípravě ÚPD a na její úrovni deklarovat podmínky i pro ochranu kulturního dědictví, které právní rámec zahrnuje. V daném případě je nutné do Výroku zahrnout ochranu, která je deklarována již v samotném úvodu výše uvedeného výnosu o prohlášení památkové rezervace.

ad) c/3.8 Plochy technické infrastruktury (str. 34)

- **Plocha 1208 T*** - podmínky využití protipovodňová opatření

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje přehodnotit část protipovodňových opatření, která zasahují do lokality Světového dědictví UNESCO, do Podzámecké zahrady a areálu Maxova dvora a tyto jeho části přemístit mimo tyto lokality.

Odůvodnění:

Viz níže odůvodnění k ÚS č. 30.

d/1 Koncepce veřejné infrastruktury

ad) d/1.2 Silniční doprava (str. 37)

d/1.2.3 Vnější obslužná trasa

.1 Je navrženo propojení od II/428 Lutopecká kolem objektu knihovny na upravovaný profil MK mezi Květnou zahradou a areálem psychiatrické léčebny

.2 Je navržena úprava profilu MK mezi Květnou zahradou a psychiatrickou léčebnou

Výrok:

Ministerstvo kultury zásadně nesouhlasí s úpravou profilu MK DS43 a DS44 mezi Květnou zahradou a areálem psychiatrické léčebny a požaduje i nadále zachovat stávající profil místní komunikace včetně přilehlé chodníku.

Odůvodnění:

Jedná se o území ochranného pásma historického jádra města Kroměříže, které slouží i jako ochranné pásmo druhé části památkové rezervace, tj. Květné zahrady². Území ochranného pásma představuje historického jádra města Kroměříže je téměř totožné s tzv. buffer zónou, neboli nárazníkovou zónu Světového dědictví UNESCO (Zámek a zahrady v Kroměříži - Arcibiskupský zámek, Květná zahrada, Podzámecká zahrada).

Stávající místní komunikace mezi Květnou zahradou a psychiatrickou léčebnou tvoří též prostředí kulturních památek na základě § 9 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, cit: *Organizace a občané, i když nejsou vlastníky kulturních památek, jsou povinni si počínat tak, aby nezpůsobili nepříznivé změny stavu kulturních památek nebo jejich prostředí a neohrožovali zachování a vhodné společenské uplatnění kulturních památek.* K tomu dále uvádíme, že rozsáhlý areál psychiatrické léčebny je nemovitou kulturní památkou³, ÚSKP ČR číslo rejstříku 15643/7-6017. V letech 1905 – 1909 byl vybudován podle projektu H. Gessnera záměrně mimo centrum města, v klidové poloze. Svému účelu slouží dodnes. Navrhovaným umístěním vnější obslužné trasy mezi tyto dvě významné kulturní hodnoty na území města Kroměříže může vést k nepříznivým změnám (zvýšená dopravní zátěž, exhalace, posypové soli, hluk, ořesy, ztráta klidového režimu, apod.), které se můžou promítnout zejména do technického stavu (statické narušení zejména ohradní zdi Květné zahrady, kolonády se sochařskou výzdobou a dalších staveb na území obou areálů (památkové rezervace a statku Světové památky UNESCO a souboru kulturních památek areálu psychiatrické léčebny), stejně tak může dojít ke znehodnocení prostředí obou památkově chráněných areálů, a tím i k umenšení společenského uplatnění dotčených kulturních památek a poškození prostředí jednoho ze statků Světového dědictví UNESCO.

S ohledem na výše uvedené možnosti a dané skutečnosti, považujeme předkládané řešení vnější obslužné trasy podél areálů s významnými kulturními hodnotami za vyloučené.

f Stanovení podmínek pro využití ploch s rozdílným způsobem využití ploch s rozdílným způsobem využití s určením převažujícího účelu využití.....

ad) f/1 Obecné podmínky využití a prostorového uspořádání (str. 58)

ad) .3.1 podmínky prostorového uspořádání:

- ve stabilizovaných plochách, zastavitelných plochách a plochách přestavby respektovat stávající výškovou hladinu zástavby, pokud není v podmínkách jednotlivých ploch s rozdílným způsobem využití uvedeno jinak, podmínky výškového uspořádání zástavby jsou stanoveny v tabulce:

² Viz čl. 2 bod 1 Výnosu MK ČSR čj. 15.869/78-VI/1 ze dne 8. 9. 1978 o prohlášení historického jádra města Kroměříže s Podzámeckou a Květnou zahradou za památkovou rezervaci.

³

- v zastavitelných plochách a plochách přestavby řešit uliční profil veřejných prostranství tak, aby obsahoval prostor nejméně pro jednostranné stromořadí a jednostranný chodník,

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje tuto kapitolu upravit následovně:

- *ve stabilizovaných plochách, zastavitelných plochách a plochách přestavby na území památkové rezervace Kroměříž je nutno respektovat stávající výškovou hladinu zástavby, pokud se nejedná o historickou situaci*

- *v ostatních ve stabilizovaných plochách, zastavitelných plochách a plochách přestavby respektovat stávající výškovou hladinu zástavby, pokud není v podmínkách jednotlivých ploch s rozdílným způsobem využití uvedeno jinak, podmínky výškového uspořádání zástavby jsou stanoveny v tabulce:*

- *v zastavitelných plochách a plochách přestavby, mimo území městské památkové rezervace Kroměříž, řešit uliční profil veřejných prostranství tak, aby obsahoval prostor nejméně pro jednostranné stromořadí a jednostranný chodník,*

Odůvodnění:

Stávající výšková hladina zástavby na území památkové rezervace (pokud se nejedná o historickou situaci), je daná, stabilizovaná a není možná ji měnit. Výšková hladina zástavby na území památkové rezervace je chráněna zejména na základě čl. 1 bodu 2 písm. a) Výnosu MK ČSR čj. 15.869/78-VI/1 ze dne 8. 9. 1978 o prohlášení historického jádra města Kroměříže s Podzámeckou a Květnou zahradou za památkovou rezervaci. Uvedený článek zmiňuje předmět ochrany státní památkové péče, kterým je mimo jiné historický půdorys a jemu odpovídající prostorovou a hmotová skladba. Z hlediska výstavby na území památkové rezervace jsou možné a přípustné pouze dostavby proluk či situace, kdy se historická zástavba z různých důvodů nedochovala (požár, demolice na základě havarijního technického stavu, apod.) V takových případech je možná dostavba a obnova staveb zaniklých, a to nad původní historickou situací (půdorysem) a v původním historickém objemu. Pokud bychom připustili novou zástavu v historicky nedoložitelných polohách, či připustili zvyšování podlažnosti staveb na území památkové rezervace, tj. zvyšování historického objemu staveb, pak by plošná památková ochrana ztratila zcela svůj smysl. Stavební a slohová pestrost je jednou z kulturních hodnot území památkových rezervací, svědectvím dob minulých, dokladem umu našich předků. Také z těchto důvodů je předmětem ochrany.

Řešit nově uliční profil veřejných prostranství tak, aby obsahoval prostor nejméně pro jednostranné stromořadí a jednostranný chodník není možné na území památkové rezervace. Na základě čl. 1 bodu 2 písm. a) Výnosu MK ČSR čj. 15.869/78-VI/1 ze dne 8. 9. 1978 o prohlášení historického jádra města Kroměříže s Podzámeckou a Květnou zahradou za památkovou rezervaci, předmětem státní památkové péče na území památkové rezervace je historický půdorys a jemu odpovídající hmotová skladba. Chráněná je dochovaná historická struktura tvořená urbanistickými bloky, parky, historickými zahradami a veřejnými prostory. Navrhovaná realizace nových jednostranných stromořadí (pokud se nejedná o historickou situaci) nemá na území památkové rezervace Kroměříž své historické opodstatnění, stejně tak jako jednostranné chodníky. Je třeba plně respektovat historickou situaci a při obnově a dalším rozvoji sídla návrh jí plně podřídít.

Poznámka k tabulce na str. 58.

Grafické znázornění jednotlivých uvedených podmínek nebylo na žádném z výkresů dostupné dokumentace nalezeno (?). Z těchto důvodů se nemohlo MK k uvedené tabulce blíže vyjádřit.

ad) .3.2 podmínky využití:

- je nepřípustné zřizovat nové fotovoltaické elektrárny na celém území města, neplatí pro umístování fotovoltaických energetických zařízení na objekty zástavby za podmínky, že jejich umístěním nedojde k narušení charakteru a hodnot území,

- ve všech plochách s rozdílným způsobem využití je přípustná realizace pěších a cyklo stezek a tras pro zajištění prostupnosti území a propojení struktury veřejných prostranství s cestní sítí v krajině, pokud není v podmínkách některé plochy s rozdílným způsobem využití uvedeno jinak,

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje tuto kapitolu upravit následovně:

- je nepřípustné zřizovat nové fotovoltaické elektrárny a **fotovoltaické panely** na celém území města, neplatí pro umístování fotovoltaických energetických zařízení na objekty zástavby, **mimo území městské památkové rezervace a mimo území ochranného pásma historického jádra města Kroměříže**, za podmínky, že jejich umístěním nedojde k narušení charakteru a hodnot území,

- ve všech plochách s rozdílným způsobem využití je přípustná realizace pěších a cyklo stezek a tras, pro zajištění prostupnosti území a propojení struktury veřejných prostranství s cestní sítí v krajině, **mimo území Podzámecké zahrady, Květné zahrady a areálu Maxova dvora**, pokud není v podmínkách některé plochy s rozdílným způsobem využití uvedeno jinak,

Odůvodnění:

Památková rezervace Kroměříž, která byla pro své výjimečné hodnoty prohlášena Výnosem MK ČR č. 15.869/78-VI/1 ze dne 8. 9. 1978 o prohlášení historického jádra města Kroměříže s Podzámeckou a Květnou zahradou za památkovou rezervaci, jejíž součástí je i zámek Kroměříž. Raně barokní arcibiskupský zámek patří s oběma přílehlými, světově proslulými zahradami – Květnou a Podzámeckou – k nejvýznamnějším památkám Moravy i celé ČR. Kroměřížská rezidence, po staletí sloužící jako letní sídlo olomouckých biskupů a arcibiskupů, tvoří dodnes nejvýraznější dominantu města. Podzámecká zahrada, založená po roce 1509 byla během několika století byla přebudována do forem po sobě jdoucích historických stylů až se v roce 1850 rozrostla v duchu anglické krajinářské tradice do impozantní rozlohy 64 hektarů. Květná zahrada, známá též pod názvem Libosad, patří mezi nejvýznamnější zahradní díla v celosvětovém měřítku. Jde o přechod od pozdně renesančních italských zahrad k zahradám barokně klasicistním francouzského typu, jako je například ta ve Versailles. Dnes patří Květná zahrada mezi nejvýznamnější zahradní památky. Zámek Kroměříž, Podzámecká zahrada a Květná zahrada představují ojedinělý celek, vedený od roku 1988 na Seznamu kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Umístění fotovoltaických elektráren v území světové památky vnímáme v rozporu s hodnotami památkové rezervace, ale zejména s hodnotami, pro které byly uvedené části památkové rezervace zapsány na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Fotovoltaické panely a fotovoltaické elektrárny představují jednoduché utilitární stavby technického charakteru tvořené zpravidla sestavou jednotlivých panelů natočených ve směru slunečního svitu. Jejich případným umístěním na střechách v památkově chráněném území i v tzv. buffer zóně lokality Světového dědictví UNESCO mohlo dojít k nežádoucímu efektu, t.j. k narušení celistvosti střešní krajiny, vnímatelné v rámci území města z různých stanovišť, stejně tak k nežádoucímu efektu odrazu slunečního jasu.

Jsme toho názoru, že akceptování fotovoltaických elektráren na území památkové rezervace a na území ochranného památkového pásma, na území buffer zóny lokality Světového dědictví by mělo zásadní vliv na budoucí vývoj a změny v památkově chráněném území, světové

památky, zvláště pokud se stavby tohoto typu v území dosud nenacházejí. Případná realizace by se mohla stát precedentem, území památkové rezervace, ale i prostředí světové památky by mohlo být poškozováno do budoucna. Vizuální vjem a celkový obraz významných kulturních hodnot by mohl být poničen ve své harmonii a daných souvislostech.

K realizaci pěších a cyklostezek a tras na území památkové ochrany uvádíme, že povrch cestní sítě v památkově chráněných parcích je zpravidla z materiálu, jehož charakter se neslučuje s navrhovaným využitím pro cyklisty. Ze zkušenosti z jiných lokalit zámeckých parků, ve kterých byl pohyb cyklistů již vyloučen, či výrazně regulován, se zcela jasně ukazuje, že v důsledku provozu cyklistů docházelo nejen ke kolizím s pěšími návštěvníky, ale zejména k poškozování a mnohde i k výrazným destrukcím tělesa parkových cest. Vzhledem k tomu, že parková cestní síť je součástí celkového obrazu parku, byl vizuální vjem v mnoha případech „poškozen“ a rovněž se zvýšily náklady na vlastní údržbu cestní parkové sítě. Na základě této skutečnosti není možné provoz cyklistů v zámeckých parcích (na území kulturních památek) podporovat, neboť by byl v rozporu s péčí o kulturní hodnoty daných území.

f/2 Podmínky ploch s rozdílným způsobem využití

obecné připomínky:

Nepřípustné využití - činnosti, zařízení, stavby a opatření, které nesouvisí s hlavním využitím a které snižují kvalitu prostředí.....

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje u všech ploch, které se nacházejí na území památkové rezervace Kroměříž a ochranného pásma historického jádra města Kroměříž, podmínky nepřipustného využití doplnit následovně:

Nepřípustné využití - činnosti, zařízení, stavby a opatření, které nesouvisí s hlavním využitím a které snižují kvalitu prostředí (**např. fotovoltaické panely**).....

Odůvodnění:

Fotovoltaické panely a fotovoltaické elektrárny, viz odůvodnění k bodu .3.2 podmínky využití, výše.

ad) f/2.5 Plochy smíšené v centrální zóně – SO.1 (str. 62)

Přípustné využití - bydlení v bytových domech a viladomech

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje tuto kapitolu doplnit následovně:

Přípustné využití - bydlení v bytových domech ~~a viladomech~~

Odůvodnění:

Plochy smíšené v centrální zóně (SO.1) jsou navrženy převážně na území historického jádra města Kroměříž, které je památkovou rezervací. Urbanistická struktura této části sídla se formovala již ve středověku na raně gotickém půdorysu a je tvořena převážně původní středověkou zástavbou měšťanských domů. Viladomy na území památkové rezervace, jako zcela netradiční, nový stavební prvek, by představovaly typ zástavby neslučitelný s dochovanou hodnotou území. Případná realizace by se též mohla dostat do rozporu s předmětem ochrany na území památkové rezervace, kterým na základě čl. 1 bodu 2 písm. a) Výnosu MK ČSR čj. 15.869/78-VI/1 ze dne 8. 9. 1978 o prohlášení historického jádra města Kroměříže s Podzámeckou a Květnou zahradou za památkovou rezervaci, kterým je zejména historický půdorys a jemu odpovídající prostorová a hmotová skladba včetně městských

interiérů. Realizace viladomů v gotické urbanistické struktuře by zcela narušila její dochovaný a chráněný charakter, vedla by ke ztrátě autentičnosti prostředí a poškození kulturních hodnot, pro které bylo území historického jádra prohlášeno památkovou rezervací.

ad) f/2.13 Plochy občanského vybavení specifických forem – OX (str. 67)

Hlavní využití - občanské vybavení veřejné kulturní nadměstského významu, zejména areál zámku Kroměříž a církevní stavby v historickém jádru města

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje tuto kapitolu upravit následovně:

Hlavní využití - občanské vybavení veřejné kulturní celoměstského i nadměstského významu zejména areál zámku Kroměříž a církevní stavby v historickém jádru města

Odůvodnění:

Dle našeho názoru není nutno uvádět výčet dotčených staveb, neboť tento není úplný, což by mohlo být pro praxi matoucí.

ad) f/2.21 Plochy veřejných prostranství – P* (str. 71)

ad) f/2.22 Plochy veřejných prostranství specifických forem – hlavní – P*.1 (str. 71)

ad) f/2.23 Plochy veřejných prostranství specifických forem – vedlejší – P*.2 (str. 72)

Podmíněně přípustné využití - hromadné parkování podzemní, za podmínky, že nebude narušeno hlavní využití

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje tuto kapitolu upravit následovně:

Podmíněně přípustné využití - hromadné parkování podzemní (**mimo území památkové rezervace Kroměříž**), za podmínky, že nebude narušeno hlavní využití

Odůvodnění:

Území památkové rezervace Kroměříž je územím plošné památkové ochrany, jehož ochrana je deklarována Výnosem MK ČSR čj. 15.869/78-VI/1 ze dne 8. 9. 1978 o prohlášení historického jádra města Kroměříže s Podzámeckou a Květnou zahradou za památkovou rezervaci. Na základě čl. 1 bodu 2 písm. a) předmětem státní památkové péče jsou mimo jiných i podzemní prostory. Dle čl. 2 bodu 1 písm. e) musí stavebně technické práce směřovat k obnově a funkčnímu zhodnocení hlavních historických prostorů.....

Navrhnout a realizovat podzemní garáže tak, aby konečné povrchové úpravy zajistily jejich hodnotné zapojení do historického prostředí, je v památkově chráněném území velmi náročné, až obtížné. Vjezdy, výjezdy, nezbytné prvky odvětrávání, únikové východy, výtahy a další technické prvky vytvářejí nové nežádoucí artefakty v historickém prostoru a zpravidla představují i optické bariéry pro chodce (zídky, obrubníky, výtahové šachty a další). Nedostatek parkovacích, odstavných ploch a garáží na území památkové rezervace, není možné realizovat na úkor historického obrazu města i jeho životního prostředí. Nemůžeme souhlasit též se zaváděním další dopravy do jádra města, jehož dopravní situace by se mohla zhoršit. Zcela chápeme, že historické jádro města je přetíženo tzv. dopravou v klidu a kapacita parkovacích stání je nedostačující. Tento stav je běžný v řadě našich historických měst, řešením však dle našeho názoru není centra měst i nadále „přetěžovat“ tzv. cílovou dopravou a počet parkovacích stání v památkově chráněných lokalitách zvyšovat na základě společenské poptávky. Za zásadní považujeme hledat nové lokality vhodné pro funkci parkovišť mimo památkově chráněná území v dobré dostupnosti centra města.

ad) f/2.30 Parky, historické zahrady – ZP (str. 75)

Hlavní využití - parky, zahrady, zejména areál zahrady zámku Kroměříž

Přípustné využití – územní systém ekologické stability

Podmíněně přípustné využití - drobná architektura např. altány, veřejné WC, půjčovny sportovního vybavení, občerstvení s venkovním posezením, hřiště, vodní prvky, opěrné zdi za podmínky, že svou funkcí a architektonickým výrazem a umístěním odpovídají významu a charakteru daného prostředí

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje tuto kapitolu upravit a doplnit následovně:

Hlavní využití - parky, zahrady, zejména ~~areál zámku Kroměříž~~ **Květná a Podzámecká zahrada**

Přípustné využití – ~~územní systém ekologické stability~~

všechny historické stavby (např. kašny, fontány, Kolonáda, Rotunda, Čestný dvůr, skleníky, sochy; Dům zahradníka, Dům u brány Na Kopečku, Paví dvůr, Rybářský domek, Americký dům, dům v Partii, bývalý skleník- ZOOkoutek, zahradnictví a další) na území Květné a Podzámecké zahrady

Podmíněně přípustné využití – **územní systém ekologické stability, technická zařízení a provozy, které drobná architektura např. altány, veřejné WC, půjčovny sportovního vybavení, občerstvení s venkovním posezením, hřiště, vodní prvky, opěrné zdi za podmínky, že svou funkcí a architektonickým výrazem a umístěním odpovídají významu a charakteru daného prostředí**

Odůvodnění:

Zámek Kroměříž s Květnou a Podzámeckou zahradou je národní kulturní památkou a zároveň lokalitou Světové dědictví UNESCO. V případě Květné zahrady se jedná o unikátní příklad dochované formální zahrady raně barokního založení. Podzámecká zahrada je cenným příkladem krajinářského parku, patřící k nejznámějším ukázkám krajinářského stylu nejen u nás, ale i v celé Evropě. Těmto výjimečným hodnotám musí odpovídat navrhovaný způsob využití. Ten je třeba doplnit a upravit tak, aby byla plně respektována situace, hodnoty a významné postavení obou parků. Na základě této skutečnosti považujeme za nutné přesunout územní systém ekologické stability do v podmíněně přípustného využití, a to též i z toho důvodu, aby nemohly být narušeny či omezovány pěstební zvyklosti a režimy na území obou zahrad.

I Vymezení ploch a koridorů, ve kterých je rozhodování o změnách v území podmíněno zpracováním územní studie,..... (str. 84)

ad) .1 Územní plán vymezuje tyto plochy, ve kterých je rozhodování o změnách v území podmíněno zpracováním územní studie:

ÚS č. 2

BH 5, BI 6, P*7, BI 8 - prověřit napojení zástavby na veřejné prostranství podíl Psychiatrické nemocnice, prověřit vytvoření parkového rozhraní nemocnice a obytné zástavby

ÚS č. 3

SO.3 9 - prověřit umístění občanského vybavení místního významu ve vazbě na plochu Z*14

ÚS č. 4

SO.3 11 - zástavbu orientovat do ul. K Terezovu, nezastavěné části pozemků orientovat k ploše K 1181

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje v zadání těchto ÚS (č. 2, 3, 4) zohlednit ochranu funkčního historického zdroje vody pro Květnou zahradu.

Odůvodnění:

Jedná se významné zdroje vody pro celý areál Květné zahrady, zásobující zejména kašny a všechny další vodní plochy, jejichž zachování i do budoucna je pro celý areál zásadní a klíčové. Narušení či poškození historického vodního zdroje, by mohlo mít zcela nepředstavitelně nepříznivý dopad nejen na veškerou vegetaci památkově chráněného areálu Květné zahrady (památková rezervace, lokalita Světového dědictví), ale i na další atributy zahrady (provoz kašen a na vodní plochy). Narušení dosavadního funkčního systému vodních zdrojů by znamenalo „zkázu“, poškození kulturních hodnot, pro které byla lokalita prohlášena národní kulturní památkou, a pro které byla též zařazena na seznam lokalit Světového dědictví UNESCO.

ÚS č. 5

RX.3 16, K 934 - prověřit řešení zeleně tak, aby nebyl narušen panoramatický pohled na město z ul. Kojetínská prověřit propojení ul. Kojetínská a účelové komunikace na pozemku parc.č. 4896 na rozhraní ploch K 934 a RX.3 16

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje v zadání ÚS č. 5 zohlednit ochranu dálkových pohledů na památkovou rezervaci Kroměříž, zejména na Maxův dvůr a Zámek Kroměříž.

Odůvodnění:

Maxův dvůr a Zámek Kroměříž představují výrazné dominanty na území památkové rezervace, které jsou chráněny v dálkových i blízkých pohledech, na základě čl. 1 bodu 2 písm. b) Výnosu MK ČSR čj. 15.869/78-VI/1 ze dne 8. 9. 1978 o prohlášení historického jádra města Kroměříže s Podzámeckou a Květnou zahradou za památkovou rezervaci.

Na základě této skutečnosti je nutno, aby ÚS č. 5 řešila zeleň tak, aby nemohl být narušen stávající panoramatický pohled na tyto dvě dominanty a tím i na památkovou rezervaci. Pokud by došlo k „zastínění“ městských dominant, mohlo by dojít k narušení panoramatického pohledu na město jako na celek, a tím i k narušení vnímání jeho významných dominant z této části sídelního celku.

ÚS č. 30

*T*1200, T*1201, T*1202, T*1203, T*1204, T*1205, T*1206, T*1207, **T*1208**, T*1209, T*1210, T*1211, T*1212, T*1213, T*1214, T*1215, T*1216, T*1217, T*1218 - prověřit řešení protipovodňových opatření přírodě blízkým způsobem, s přednostně jemnou terénní modelací, respektující krajinné hodnoty území - posoudit vliv realizace protipovodňových opatření na krajinný ráz a funkčnost prvků ÚSES*

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje přehodnotit část protipovodňových opatření, která zasahují do lokality Světového dědictví UNESCO, do Podzámecké zahrady a areálu Maxova dvora a tyto jeho části řešit mimo území lokality Světového dědictví UNESCO.

Do specifických podmínek pro pořízení studie zařadit podmínku „ochrany a respektu k atributům OUV statku UNESCO a jeho územní integritě“.

Odůvodnění:

Předkládané řešení může zásadně (negativně i pozitivně) ovlivnit vodní režim Podzámecké zahrady. Zasahuje do území ochrany Podzámecké zahrady proti škodám větrem, námrazou a exhalacemi (zásah znečištěného ovzduší prouděním skrze Moravskou bránu z území polského a moravského Slezska). Území je důležité z pohledu souvislého zalesnění, souvislých pásů vzrostlé zeleně atd., nicméně protipovodňová opatření „Malé oplety“ mohou narušit porostní plášť samotné zahrady. Na základě těchto skutečností je nutné navrhovaná opatření přehodnotit a návrh protipovodňových opatření konzultovat s pracovištěm Metodickým centrem zahradní architektury v Kroměříži, viz: <https://www.npu.cz/cs/uop-kromeriz/metodicke-centrum-zahradni-kultury>

ad) Průplav Dunaj – Odra – Labe

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje označit za nepřipustnou říční variantu průplavu, která by přímo zasáhla východní hranici jádrového území lokality Světové památky, konkrétně Podzámeckou zahradu.

Odůvodnění:

V rámci prověření podmínek pro budoucí využití ploch je třeba se zaměřit na vliv průplavního spojení Dunaj – Odra – Labe ve vztahu k existenci a trvalé udržitelnosti statku UNESCO. Při případné jeho realizaci je třeba zásadní vliv očekávat v ohrožení stability životního, zejména vodního prostředí, snížení druhové pestrosti fauny a flóry, oslabení zdrojů vody, emisní, hlukové a průmyslové i dopravní zatížení prostředí nárazníkové zóny lokality Světové památky, ale i širšího krajinného prostředí. To vše jsou skutečnosti, které mohou mít negativní vliv na hodnoty území památkové rezervace Kroměříž a na hodnoty lokality Světového dědictví UNESCO.

ad) VÝROK - VÝKRESOVÁ ČÁST HLAVNÍ VÝKRES

ad) Areál Maxova dvora (areál HC a Pionýrské louky); Americký strážný dům, parc. číslo 368/1.

Výrok:

Ministerstvo kultury zásadně nesouhlasí se stávající plochou občanského vybavení (O) a s plochou pro tělovýchovu a sport (OS) určenou pro areál Maxova dvora a dnešního areálu HC a tzv. Pionýrské louky a s plochou smíšenou obytnou městskou (SO.2) určenou pro Americký strážný dům.

Ministerstvo kultury požaduje výše uvedené plochy O a OS přehodnotit a v ÚP vyznačit jako plochy občanského vybavení specifických forem (OX). Plochu SO.2 zrušit a pozemek i se stavbou začlenit do plochy ZP.

Odůvodnění:

Jedná se o území, jehož způsob využití byl v minulosti a nyní opakovaně navrhován v rozporu jeho významem a kulturní hodnotou. Maxův dvůr, nemovitá kulturní památka, vedená v ÚSKP ČR pod číslem rejstříku 11794/7-6010⁴, je stavbou mimořádného významu pro architekturu a urbanismus města a ideově je spjata s Podzámeckou zahradou. Své jméno dostal dvůr podle olomouckého biskupa Maxmiliána Sommerau-Beckha, který se rozhodl vybudovat v Kroměříži vzorový hospodářský dvůr pro chov skotu a přípravu mléčných výrobků. Úkolem pověřil ve 40. letech 19. století věhlasného architekta Antona Archeho, který dal stavbě klasicistní palácovou podobu v duchu dobové snahy o vytváření okrasných

⁴ Maxův dvůr – hlavní budova, JZ budova, SV budova, Americký strážný dům (parc. č. 368/1)

statků spojujících v sobě krásu a užitek. Objekt uzavřel severní okraj Podzámecké zahrady. Dnes jej využívá Střední škola hotelová a služeb k ustájení koní.⁵

Tento areál, jehož stavby jsou kulturní památkou, je součástí jádrového území statku UNESCO. Představuje mimořádně harmonický celek ve stylu staveb vzorových statků 19. století (tzv. ferme ornée), výslovně zmíněný v syntéze výjimečné světové hodnoty statku UNESCO. Má klíčovou roli v interpretaci statku a jeho koncepci coby arciknížecí rezidence. Jedná se o nesmírně cennou součást Podzámecké zahrady, zachovávající v podstatě svoji podobu z doby založení. Zelené plochy před Maxovým dvorem mají zásadní význam v pohledech na hlavní budovu stájí, celému areálu dávají měřítko. Do dnešní doby zde zůstal zachován původní poměr travnatých ploch a vzrostlé zeleně.

Novodobé vybudování budov zázemí sportoviště včetně sportovních ploch vnímáme dlouhodobě jako negativní zásah do předmětné travnaté plochy před Maxovým dvorem. V této souvislosti funkční rozdělení areálu na sportoviště (OS) a běžnou občanskou vybavenost (O) chápeme jako přežitek „socialistického“ nakládání s kulturními hodnotami. V zájmu ochrany integrity statku je třeba zcelit areál do kategorie plochy občanského vybavení specifických forem (OX), která mu hierarchicky přináleží pro jeho nadměstský až neregionální význam, a která podtrhuje kulturní a urbanistickou hodnotu tohoto integrálního celku Podzámecké zahrady.

Stávající klasifikaci v územním plánu považujeme za potenciální ohrožení integrity a autenticity statku UNESCO dotýkající přímo kritéria (ii).

Americký strážní dům je součástí národní kulturní památky Zámek Kroměříž s Květnou a Podzámeckou zahradou, ÚSKP ČR číslo rejstříku 219. Podmínky využití stanovené pro navrhovanou plochu SO.2 nevyhovují charakteru území a jsou v rozporu s podmínkami ochrany uplatňovanými na základě zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění na území národních kulturních památek.

V platném ÚP Kroměříž je pozemek parc. č. 368/1 začleněn do ploch městské zeleně - parky (ZP), do kterých je začleněna i Podzámecká zahrada včetně všech staveb, které se nacházejí na jejím území. Pokud nyní dochází ke změně názvu využití ploch, měl by tento být aplikován na území Podzámecké zahrady jako celku a nemělo by docházet k vymezování nových ploch využití, které s provozem a využitím Podzámecké zahrady nesouvisí. Na území Podzámecké zahrady se nacházejí i další objekty, jejich využití není v rámci plochy Podzámecké zahrady nikterak vyčleněno.

Na základě této skutečnosti je nutné způsob využití všech výše uvedených ploch přehodnotit, jako ploch, které jsou součástí jádrového území statku Světové památky, tudíž vykazují mimořádné kulturní hodnoty, které je nutno již na úrovni územně plánovací dokumentace respektovat a umožnit tak do budoucna jejich ochranu a případnou obnovu či rehabilitaci.

ad) Zámek Kroměříž a jeho vymezení jako plochy občanského vybavení specifických forem (OX)

Výrok:

Ministerstvo kultury zásadně nesouhlasí s navrhovaným rozsahem plochy občanského vybavení specifických forem (OX) pro areál Zámku Kroměříž. Požadujeme upravit a zpřesnit rozsah ploch OX tak, aby tato forma využití se týkala (ohraničovala) pouze budov zámku⁶.

Vnější předpolí zámku a zahradní plochu části giardina segreta – zahrady na severozápadní straně zámku je nutné vyjmout a začlenit do ploch ZP.

Odůvodnění:

⁵ <http://www.nczk.cz/novinka/maxuv-dvur-vydarena-spoluprace>

⁶ Viz platný ÚP Kroměříž z roku 2012.

Do ploch OX jsou, oproti platnému územnímu plánu z roku 2012, zcela nelogicky zahrnuty i plochy předpolí zámku a zahrady na severozápadní straně zámku. Podmínky využití stanovené pro navrhovanou plochu OX nevyhovují charakteru těchto ploch a dostávají se tak do rozporu s podmínkami ochrany uplatňovanými na základě zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění na území národních kulturních památek a následných předpisů (výnos o prohlášení).

ad) urbanistický blok vymezený ulicí Malý val, Směnovní náměstí a Masarykovo náměstí.

Výrok:

Ministerstvo kultury nesouhlasí s navrhovaným využitím - plochy smíšené v centrální zóně (SO.1) a požaduje pro tuto část památkové rezervace navrhnout, vzhledem k charakteru staveb, odpovídající způsob využití, kterému nejvíce odpovídají plochy občanského vybavení specifických forem (OX) a dále plochy zeleně vyznačit jako plochy ZP.

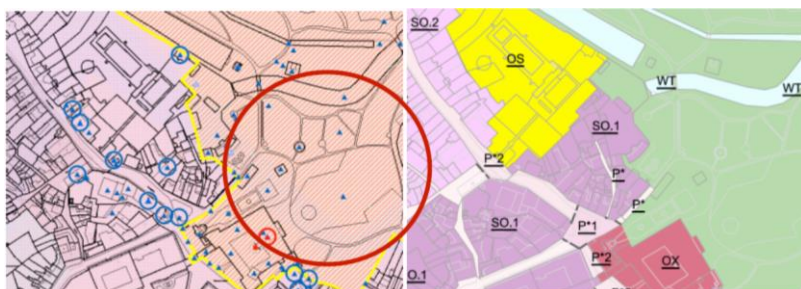
Odůvodnění:

V uvedeném bloku se nachází řada významných staveb: kanovnický dům, ÚSKP ČR číslo rejstříku – 46072/7-6009; gymnázium, ÚSKP ČR číslo rejstříku – 31743/7-6009; fara, ÚSKP ČR číslo rejstříku – 30725/7-6009; piaristická kolej, ÚSKP ČR číslo rejstříku – 33499/7-6009; probošství, ÚSKP ČR číslo rejstříku – 30206/7-6009; a dále kostel sv. Mořice, ÚSKP ČR číslo rejstříku 23355/7-6009; kostel sv. Jana Křtitele se sochou Jana Nepomuckého, ÚSKP ČR číslo rejstříku – 35733/7-6009.

Jsme toho názoru, že tyto všechny stavby splňují hlavní využití definované pro plochy občanského vybavení⁷ specifických forem (OX) a naopak nesplňují hlavní využití pro plochy smíšené v centrální zóně (SO.1).

V rámci tohoto bloku není možné pominout plochy zeleně, které jsou součástí památkové rezervace a jako plochy zeleně jsou chráněné. Není možné je vyznačit jako veřejné prostranství, kde je a může být uplatňován jiný režim využití.

ad) pozemky a stavby parc. čísla 7525, 8290, 7527, 5148, 290/3, 7546, 363 k.ú. Kroměříž

Výrok:

Ministerstvo kultury nesouhlasí s navrhovaným využitím plochy smíšené v centrální zóně (SO.1), viz výřez hlavního výkresu výše. Požadujeme pro pozemky a stavby parc. čísla 7525, 8290, 7527, 5148, 290/3, 7546, 363 k.ú. Kroměříž stanovit využití - parky, historické zahrady (ZP).

Odůvodnění:

Předmětná část území památkové rezervace Kroměříž (pozemky a stavby parc. čísla 7525, 8290, 7527, 5148, 290/3, 7546, 363 k.ú. Kroměříž) je součástí Podzámecké zahrady. Jedná se o ZOOKoutek a zahradnictví. Společně s dalšími stavbami, které nejsou v rámci plochy ZP

⁷ Dtto.

upřesněny (Dům zahradníka, Dům u brány Na kopečku, Paví dvůr, Rybářský domek, Americký dům, dům v Partii jsou nedílnou součástí Podzámecké zahrady a tvoří s ní jeden celek). Na základě této skutečnosti není možné předmětné pozemky zařadit do využití SO.1, neboť takové zařazení neodpovídá skutečnému využití a funkci těchto staveb.

ad) ODŮVODNĚNÍ – GRAFICKÁ ČÁST KOORDINAČNÍ VÝKRES - LEGENDA

- *městská památková rezervace*
- *OP památkové rezervace*
- *archeologické naleziště*
- *nemovitá kulturní památka*
- *památka UNESCO*

Výrok:

Ministerstvo kultury s výše uvedenou legendou nesouhlasí a požaduje její úpravu následovně:

- *městská památková rezervace*
- *OP historického jádra města Kroměříž* ~~*památkové rezervace*~~
- *území s archeologickými nálezy* ~~*archeologické naleziště*~~
- *nemovitá kulturní památka (KP)*
- *národní kulturní památka (NKP)*
- *lokalita Světového dědictví* ~~*památka UNESCO*~~

Odůvodnění:

Požadovaná úprava směřuje k užití zavedeného názvosloví a terminologie památkové péče, která by měla být napříč ÚPD jednotná.

Výrok:

Ministerstvo kultury dále nesouhlasí s navrhovaným grafickým značením pro znázornění kulturních hodnot, chráněných na základě památkového zákona a požadujeme zvolit takové grafické vyjádření, které bude čitelné a jasně rozpoznatelné. Týká se následujících atributů památkové péče:

1. Rozsah památkové rezervace – zvolit plošné grafické značení (nejlépe rastr).
2. Rozsah ochranného pásma historického jádra města Kroměříže – zvolit plošné grafické značení (nejlépe rastr, vyznačit pouze vnější hranici).
3. Plošně, např. rastrem, vyznačit rozsah archeologických nalezišť.
4. Vyznačit čitelně, nejlépe grafickou značkou (symbolem) nemovité kulturní památky.
5. Do legendy zařadit a ve výkrese vyznačit všechny tři části národní kulturní památky Zámek Kroměříž s Květnou a Podzámeckou zahradu, tyto označit jako NKP.
6. Správně vyznačit rozsah obou lokalit Světového dědictví (též SD) UNESCO.

Odůvodnění:

Zvolené grafické značení atributů památkové péče, chráněných na základě zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění je málo čitelné a v některých případech splývá s dalšími znázorněnými daty. Orientace je nepřehledná.

- ad 1.) Hranice rozsahu památkové rezervace Kroměříž je místy nečitelná. Z těchto důvodů a též i pro jasnější představu o rozsahu plošně památkově chráněného území považujeme za vyhovující výrazový prostředek zvolit rastr nad plochou památkové rezervace.

- ad 2.) Hranice rozsahu ochranného pásma historického jádra města Kroměříže je rovněž místy málo čitelná. K tomu uvádíme, že běžně se ve výkresech zobrazuje pouze vnější hranice rozsahu památkového ochranného pásma, i když navazuje např. na rozsah památkové rezervace, jak je tomu v tomto případě. Sloučení dvou atributů památkové péče (hranice rozsahu památkové rezervace a hranice rozsahu ochranného památkového pásma) nepovažujeme za dobré, je matoucí.
- ad 3.) Hranice rozsahu území s archeologickými nálezy jsou místy nečitelné. Z těchto důvodů a též i pro jasnější představu o rozsahu plošně památkově chráněného území považujeme na vyhovující výrazový prostředek zvolit rastr nad plochami území s archeologickými nálezy.
- ad 4.) Grafické značení pro znázornění jednotlivých nemovitých kulturních památek je málo čitelné a nepřehledné. Modrá čísla (?), umístěná zcela náhodně na ploše urbanistických bloků tuto nepřehlednost a špatnou orientaci jen umocňují.
- ad 5.) V legendě chybí značka pro národní kulturní památky tj. Zámek Kroměříž s Květnou a Podzámeckou zahradou. Tato národní kulturní památka je i chybně vyznačena ve svém rozsahu. Její severovýchodní hranice se nekryje s hranicí památkové rezervace. Ve výkrese je vhodné označit její tři části samostatně. K tomu dále uvádíme, že pro označené národní kulturní památky památková péče používá zkratku NKP, pro kulturní památky pak KP. V rámci ÚPD není nutno rozlišovat movité a nemovité kulturní památky, neboť movité kulturní památky jdou nad rámec podrobnosti ÚPD.
- ad 6.) Rozsah Zahrad a zámku v Kroměříži, jako lokality Světového dědictví (dále SD), tj. rozsah statku Světového dědictví, tak jak byl zaslán do Paříže r. 2005, není správně vyznačen. Součástí lokality je i areál Maxova dvora včetně tzv. Pionýrské louky. V případě Podzámecké zahrady rozsah SD dále kopíruje hranici národní kulturní památky, nikoliv památkové rezervace Kroměříž. Stejně tak je třeba správně vyznačit rozsah lokality SD i u Květné zahrady. I zde má hranice lokality SD jiný průběh, než je vyznačeno. Kopíruje rozsah NKP, nikoliv památkové rezervace.

ad) POSOUZENÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (SEA)

Výrok:

Ministerstvo kultury požaduje vyhodnocení vlivů na hmotné statky, zejména na kulturní památky.

Odůvodnění:

Na řešeném území se nachází významné kulturní hodnoty (lokalita Světového dědictví UNESCO, památková rezervace, národní kulturní památky), které jsou ve vyhodnocení vlivu na životní prostředí zcela pominuty. Vyhodnocení je nutno z hlediska významu dotčených kulturních hodnot doplnit.

Z hlediska kulturních hodnot v řešeném území nemá Ministerstvo kultury k návrhu Územního plánu Kroměříž a k posouzení vlivů na životní prostředí (SEA), nad rámec výše uvedeného, další zásadní připomínky a požadavky.

Ing. Michaela Exnarová
vedoucí oddělení regenerace kulturních
památek a památkově chráněných území
v odboru památkové péče Ministerstva kultury

